44

ఆంధ్రమహిళ

344

గృహ పరిశ్రమ

NOVEMBER '52 ANDHRA MAHILA 8 ANNAS

ఆంధ్ర మహిళా సభ

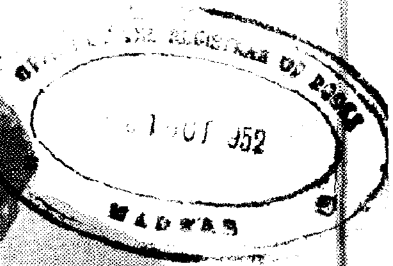
మైలాపూర్ మద్రాసు

మహిళా విద్యాలయము	: హిందీ, కాశీ విశ్వవిద్యాలయపు ఎడ్మిషన్, ఇంటర్ మీడియెట్, ఇ.యస్.ఎల్.సి., పరీక్షలు, నృత్యము, గానము.
పారిశ్రామిక విద్యాలయము (గవర్నమెంటువారిచే రికగ్నైజ్ చేయబడినది)	: కుట్టు, ఎంబ్రాయిడరీ, ఊలు, అల్లికలు, నూలు వడకుట, చేనేత, అచ్చు కూర్పు, ముద్రణ, బైండింగ్ ఇత్యాది పరిశ్రమలలో గవర్నమెంటు పరీక్షలకు శిక్షణ. బీద విద్యార్థినులకు ఉచితము.
వస్త్రములపై అద్దకపుపని	: భారత ప్రభుత్వ పునరావాసశాఖవారిచే ఆంధ్రమహిళా సభలో నడుపబడుచున్నది.
టెక్నికల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్	: స్త్రీలకు టైపు, షార్టుహాండు—గవర్నమెంట్ పరీక్షలకు శిక్షణ.
మహిళా మందిరము	: స్త్రీవిద్యార్థినులకు వసతిగృహము.
ఆంధ్ర మహిళ	: స్త్రీలలో విద్యావ్యాప్తికై, స్త్రీలచే నడుపబడుచున్న సచిత్ర మాసపత్రిక.
నిర్మలాదేవి గ్రంథాలయము	: సభ్యురాండ్ర, విద్యార్థినుల ఉపయోగార్థము సేకరించిన తెలుగు, హిందీ, ఆంగ్ల గ్రంథ సముదాయము.
నర్సింగ్ హోమ్	: స్త్రీ, శిశువుల, సంరక్షణశాల, ఉచిత వైద్యశాల—అడయారులో నిర్మించబడినది. భారత ప్రభుత్వ ఆరోగ్యశాఖవారి విధానాన్ని అనుసరించి, సంక్షిప్త నర్స్‌ఎయిడ్—మంత్రసాని పనులలో శిక్షణకు ఏర్పాట్లు జరుగనున్నవి.
ముద్రణశాఖ	: ఆంధ్ర మహిళా సభవారిచే స్వంతంగా స్థాపించబడినది. విద్యార్థినులకు అచ్చుకూర్పు, బైండింగు, ప్రూఫ్ రీడింగు, మొదలైనవి వుచితంగా నేర్పబడును.

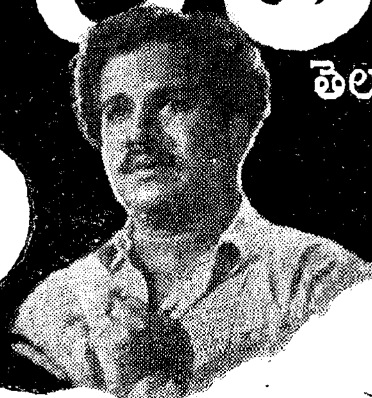
క్రీడా, క్లబ్బుశాఖలు.

సభ్యురాండ్రుగా జేరి, యీ జాతీయ సంస్థను పోషించండి.

ఆంధ్ర దేశమంతటా
ఈ నెలలో విడుదల!

దక్షిణ దేశమంతటా నెలలతరబడి
ప్రజలు పరవశంగా చూస్తున్న
ప్రమోద భరితమైన చిత్రం...

Release through

THE VAUHINI PICTURES LTD.,

MADRAS... VIJAYAWADA... GUNTAKAL

*

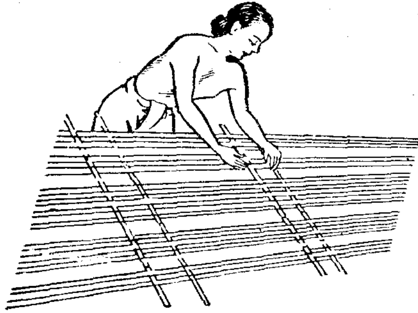
ఆంధ్రమహిళ

సంపుటి 9 :: నవంబరు '52 :: సంచిక 7

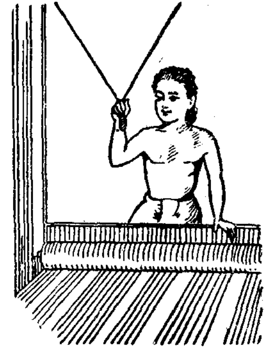
వ్యవస్థాపకురాలు : శ్రీమతి దుర్గాబాయి, యం.యే., బి.యల్.,
సంపాదకురాలు : శ్రీమతి చన్నఘంటమ్మ, యం.యే., యల్.టి.,

ఆంధ్ర మహిళా సభ, మైలాపూర్.

సంవత్సర చందా :: ఆరు రూపాయలు.

THE NATION'S
NEED TODAY:

LARGER AND
LARGER USE
OF
HANDLOOM
CLOTH

CO-OPTEX

HANDLOOM FABRICS

KNOWN FOR THEIR
BEAUTY, DESIGN
AND
DURABILITY
SUPPLY ALL THE
NEEDS
OF THE PEOPLE

Co-optex
FABRICS

The Madras State Handloom Weavers' Co-operative Society Ltd.
JAMMI BUILDINGS, 48-1, ROYAPETTAH HIGH ROAD, MYLAPORE, MADRAS-4

ది 21—9—'52 న ఇండియా ప్లానింగ్ మంత్రి శ్రీ గుల్జారీలాల్ నందాగారు, ఢిల్లీలో ఆంధ్ర విద్యాసంఘంవారిచే నిర్మింపబడు పాఠశాల భవనానికి శంఖుస్థాపన చేసినప్పటి ఛాయాచిత్రం.

సంపుటి 9 :: నవంబరు '52 :: సంచిక 7

ఊహాగానములు

ప్రధాని నెహ్రూ సామాన్యంగా, వాస్తవానికి ఆవలివడ్డున, ఆదర్శయుతమైన మరియొక ప్రపంచంలో సంచరిస్తూ ఉంటాడు. స్వాతంత్ర్య సిద్ధికితరువాత తన సహచరులలోనూ, అనుచరులలోనూ, విదితమైన స్వార్థం, కృత్రిమం, మరిమరి ఆయనను యదార్థానికి వ్యతిరేకమైన ఆదర్శ ప్రపంచానికి తీసుకుపోతున్నాయి. ఇటీవల నెహ్రూ పండితుని మదరాసు రాష్ట్ర పర్యటనలో చేసిన ఉపన్యాసాలలో, యీతీరు ఎప్పటికన్నా ఎక్కువగా విదితమౌతుంది.

యదార్థాన్ని గూర్చి, వర్తమానాన్ని గూర్చిన నిస్పృహ, ఆశాంభగం వారి దృష్టిని ఒక్కమారుగా భావి పౌరులైన బాలబాలికల వైపుకు మరల్చాయి. కృత్రిమము, అవినీతి అనే వ్యాధులకులోనైన పెద్దవారంతా నిష్క్రమిస్తేనేగాని, వర్తమానపు పిల్లలంతా ఆదర్శయుతంగా పెరుగుతునేగాని, భారతదేశపు భవితవ్యం అభివృద్ధిని సాధించలేకపోతుంది అనే ధ్వని ఆయన ఉపన్యాసాలలో వినబడుతూనే వుంది.

పిల్లల దేహమానసిక అభివృద్ధులపై ఎల్లరూ దృష్టిని కేంద్రీకరించాలనీ, ఏ ఒక్క పసివాడూ, తిండి, గుడ్డలులేక, విద్యా సౌకర్యాలులేక, ఆరోగ్యముగా బ్రతికే అవకాశాలులేక, బాధపడగూడదనీ, పెద్దలందరూ పిల్లలపై తమ దృష్టిని కేంద్రీకరించాలనీ, పలుచోట్ల ప్రధాని దీర్ఘోపన్యాసాలతో చెప్పియున్నారు.

వీరి సలహాలలోని ఆవశ్యకత, ఆదర్శములోని ఔచిత్యం గమనించదగినవే అయినా, యదార్థ పరిస్థితులనుండి, తప్పించుకునేటందుకని ప్రస్తుతంలో చేసే ఊహాగానం కాదా అని నిదానించి పరిశీలించేవారికి తోచకమానదు.

పిల్లలను, ఆదర్శయుతంగా, శాస్త్ర విధ్యుక్తంగా పెంచాలంటే సామాన్యమా? పుష్టిగల ఆహారం, ఆరోగ్యవాసమైన నివాసం, అవసరమైన దుస్తులు, విద్యాభ్యాసనకు అవకాశాలు, ఉచితమైన వైద్య సహాయం — వీనికిపైద అకలుషితమైన, ప్రశాంతమైన వాతావరణం, పిల్లల పెంపకమే పరమోద్దేశముగాగల్గి దానికి తగ్గ తీరిక, విజ్ఞానము, మనోశాంతిగల తల్లిదండ్రులు, వారికి విద్యావిజ్ఞానాలు నూరిపోయడమే ఉపాసనగాగల గురువర్యులు ఇన్నింటిపైన ఆధారపడిన విషయము పిల్లలు ఆదర్శయుతంగా పెరగడం, దరిద్రదేవత తాండవమాడుతూ ఉన్న మన దేశంలో, ఏ అభివృద్ధిని, ఏ మూలనుండి ఎట్లా ప్రారంభించాలో నిర్ణయించుకోలేక తికమక పొతున్న పరిస్థితులలో, మన పిల్లలకు గల అవకాశా లెంతమాత్రం — యిందు జన్మించే పిల్లలు ఎంతమాత్రపు అదృష్టవంతులా అనే సందేహము కలుగకపోదు. అయితే ఈ తరములో కాకపోయినా, మరుతరములోనైనా, మన ఊహాగానాలు ఫలించి, మన మనుమలు, మునిమనుమలు, ఆదర్శయుతమైన వాతావరణంలో పెరిగి భారతదేశాన్ని ఒక ఉన్నతస్థాయికి తేగలరని మనసు తృప్తిపరచుకుందాం.

ఆంధ్ర రాష్ట్రం

* శ్రీమతి అ. చన్నఘంటమ్మ *

40 సంవత్సరాల క్రితము మొలకెత్తిన ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఉద్యమం, భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు ప్రజాహిత పరిపాలన రీత్యా అత్యవసరమని కాంగ్రెసు నాయకులు స్వాతంత్ర్యమునకు ముందు వివిధ సమయాల్లో చేసిన తీర్మానాలు, స్వాతంత్ర్య సిద్ధికి అనంతరం రాష్ట్ర సమస్య పట్ల మహా నాయకులు చూపిన ఔదాసీన్యం, స్వార్థమునకు భంగకరమైన రాష్ట్ర విభజనను వేయి విధములగా వ్యతిరేకిస్తున్న తమిళుల తంతు—ఇవన్నీ చర్విత చర్వణములే.

స్వామీ సీతారాం, ఆయన అనుచరులు గలిసి, రమారమి రెండు సంవత్సరాలుగా రాష్ట్ర ఉద్యమాన్ని సజీవము చేస్తూ, రాష్ట్ర సిద్ధికై చేయుచున్న ప్రచారము, ప్రాయోపవేశములు, నాయకులకు చేసిన విజ్ఞప్తులు కూడా, వెఱ్ఱివాడు వేపకాయ తిన్నట్లు అర్థము లేనివిగా, లక్ష్యము చేయ తగనివిగా, తూష్ణీ భావనతో, అతి చులకనగా చూడబడుతున్నవి. స్వాతంత్ర్య సమరములో తమతో పాటు పోరాటము సలిపి, గాంధీ మహాత్ముని ఉత్తమ సిద్ధాంతాలను తమ జీవితములో అనుసరించి చూపుతూ, ఆశ్రమ జీవితాన్ని గడుపుచున్న శ్రీ స్వామి సీతారాం వంటి సేవా వృద్ధులు, మహా వ్యక్తులు కూడా, కీలక స్థానాల నధిష్ఠించి, పరిపాలనాధికారాలు చేజిక్కించుకొని కారణంవల్ల, అధికార యుతమైన నాయకత్వాన్ని చెలాయించే ప్రభుతుల దృష్టిలో, గడ్డిపోచతో సమానముగా పరిగణింప బడుతున్నారు. మహా నాయక వర్గాల వారెవరికీ యీయనతో సంప్రదించడానికి గాని, సలహాలివ్వడానికి గాని, వారి ప్రతిపాదనలను సవిమర్శన దృష్టితో పరిశీలించడానికి గాని. తుదకు వారి కోర్కెపై వారితో ముఖా ముఖిని మర్యాదకైనా ప్రసంగించుటకు గాని తీరిక లేదు. అవసరమని తోచడమూ లేదు.

అయినా మన బంగారము మంచిది కానప్పుడు కంసాలి మాత్రమేమి చేస్తాడన్నట్టు కేంద్రము లోనూ, రాష్ట్రంలోనూ కూడా అధికారస్థానాల నలంకరించిన ఆంధ్ర ప్రముఖులు తమ స్వార్థాన్ని ఒక్క నిముషము విస్మరించి, తమ ఆత్మ గౌరవాన్ని ఒక్క నిముషము స్మరించి, యావదాంధ్ర ప్రజయొక్క భవితవ్యమూ తమ బాధ్యతా యుత ప్రవర్తనపై ఆధారపడి యున్నదని గుర్తించి నట్లయితే, రాష్ట్ర సమస్య యీ నాడు యింత గడ్డుగా, యింత ముడిపడనదిగా పరిణమించదు. తక్కిన విభేదాలన్నీ యెట్లాఉన్నా, రాష్ట్రసమస్య యన్నది ఆంధ్రులందఱిదీనీ, ఏ ఒక్క రాజకీయ పక్షానికీ సంబంధించినది మాత్రము ఎన్నటికీకాదు— అందువల్ల, ఆంధ్రులలో నాయకుల మన్నవారందరూ, ఇటు ఇతరత్ర ప్రజల విశ్వాసాన్ని చూరగొన్నవారూకూడ కలిసి, యీ సమస్యను కేవలం నిష్పక్షపాతబుద్ధితో పరిశీలించి, ఏకీభావముతో ఒక నిర్ణయానికి రావడం తక్షణం జరుగవలసిన కార్యక్రమం.

ఆంధ్రప్రదేశకాంగ్రెసు అధ్యక్షులు శ్రీ నీలం సంజీవ రెడ్డిగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర విషయం తమ వెనుకటి తీర్మానం కొంచం తొందరపాటువల్ల జరిగినదనీ చెన్నపట్నం విషయంలో ఆంధ్రులకుగల హక్కులను వదలుకొనుట సాధ్యముకాదనీ యిటీవల చెప్పడం. చాలా ముదావహమైన విషయం. పునఃపరిశీలనపై న్యాయబద్ధంగా తమ అభిప్రాయాన్ని మార్చుకోవడానికి ఒప్పుకున్న వీరి ఔదార్యం, ఆంధ్రులకు వారి నాయకత్వంలోని విశ్వాసాన్ని అధికతరం చేయగలదు.

ముఖ్యమంత్రిగా, రాష్ట్రప్రజల నందఱనూ సమదృష్టితో పరిపాలించవలసిన రాజగోపాలాచారిగారు, ఇటీవల కర్నూలులో చేసిన ప్రసంగంవల్ల, తమ పక్షపాతమును వెల్లడించడమైనదేగాని, ఆంధ్రులెవ్వరూ అందుకు భయపడి, నిస్పృహ జెందడంగాని, న్యాయబద్ధమైన తమ హక్కులను సాధించుకోవడంలో వెనుకంజ వేయడంగాని ఎన్నటికీ జరుగదు. ఆంధ్ర కేసరిగారన్నట్లు, చెన్నపట్నంలో 16 % మాత్రమే ఆంధ్రులని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిన విషయం సత్యదూరమైనది, నిశితపరిశీలనకు గురికావలసినది, శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు వెలిబుచ్చినట్లు అమ్మన్న రాజాగారివంటి చదువుకున్నవారు, ఇంతో కొంతో అధికారం కలిగి, అచ్చ తెలుగువారని అందరకూ తెలిసినవా

(12-వ పేజీ చూడండి)

ఆషామాషీ

* అవివేకి *

మన నాయకులూ — డాక్టర్లూ

ప్రధాని నెహ్రూ చెన్నరాష్ట్రంలో విద్యార్థుల సంఘానికి ఉపన్యసిస్తూ, చీటికీ మాటికీ మందులు మింగే అలవాటు తగదని ఉద్బోధించారు. పైగా అనేక సంవత్సరాలుగా తాము అసలు మందసేదే పుచ్చుకోలేదనికూడా చెప్పారు. వైద్యకళాశాల విద్యార్థులకు బహుమతులు పంచిపెట్టూ, గవర్నరు శ్రీప్రకాశ వీలైనంతవరకు డాక్టర్లకు దూరంగా ఉండడమే మంచిదని, ఆ సూత్రాన్నే ఆయన ఎల్లప్పుడూ పాటిస్తూ ఉంటాననికూడా సెలవిచ్చారు. తథాస్తు. జీవితాంతం వారంతా డాక్టర్లను ఆమడదూరాన్న ఉంచి, సుఖంగా జీవించాలనే నా కోర్కెకూడా.

అయితే పాపం- అందరూ యీ సూత్రాన్నే అవలంబిస్తే మన డాక్టర్ల భవితవ్యం ఏమికాను అని. కేవలం ముక్కు జలుబుకు మూడు బుడ్ల మందు, ముప్పరక ఇంజక్షన్లు చెప్పి, హాస్పిటలుచుట్టూ రోగిని ముప్పై ప్రదక్షిణాలు చేయించుకునే వైద్యులంతా—

అయినా వాళ్ళనని ఏంలాభం చెప్పండి. ఆధునికవిజ్ఞాన ప్రభావం మానవ మనస్థైర్యాన్ని సడలింపజేస్తూవుంది. కొంచం బుగ్గమీద మొటిమ నాల్గురోజులు మానకపోతే కాన్సరేమోనని, ఇంతమాత్రం గొంతు నొప్పిగా ఉంటే డిఫ్తీరియాయని, కాస్త కడుపునొప్పి అయితే అప్పెండిసైటీస్ అని, రెండుమార్లు పొడిదగ్గయితే క్షయ కాకూడదా అని, అన్నిటికన్నా ముప్పైనది, కొంచం గుండె టపటప మంటే ఏక్షణం ఆగిపోతుందో అనే కంగారుతో అసలు మనిషి కానీ అయిపోతున్నాడు. రోగ విషయకమైన, అనావశ్యకమైన ప్రచారములవల్ల, వైద్య విషయక ప్రదర్శనాలు చూచుటవల్ల అబ్బిన తెలిసీ తెలియని సగం విజ్ఞానంయొక్క ఫలితమే ఈ క్షణక్షణ భయం, పిరికితనమూను. కేవలం, జలుబును జలుబేనని స్పష్టంగా చెప్పి, ఏమందూ అక్కరలేదని ఏ వెట్టి డాక్టరైనాచెప్తే, వాడు ఉత్తచవట అని తేల్చిపారేస్తారు ప్రస్తుత నాగరీకులు. అందువల్ల, రోగులను తృప్తిపరచడానికైనా, కంటిజబ్బుకు అరికాలులో ఒకప్పుడు గుచ్చుకున్న చిన్న ముల్లు కారణమైయుండాలని, ఆపాదమస్తకమూ అన్ని పరిశోధనలూ చేయించి, చివరకు అంగిట్లో టాన్సిల్సు ఆపరేషను చేయించాలని సలహాయిచ్చి అంతకూ కనిపెట్టలేని జబ్బేమైనా అయితే ఏ ఎలర్జీయనో దానికి పేరువెట్టి, గాలి పీల్చకూడదనో, భోజనము చేయకూడదనో సలహాయిస్తే దక్క పెద్ద డాక్టరుగా పేరుపొందే అవకాశాలు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి- డాక్టర్లయొక్క సమర్థతనుగాని, వారి విశ్వాసపాత్రతనుగాని నేను ఆక్షేపిండం లేదు సుమండి- మానవ మనస్తత్వ రీతులుమాత్రమే చెప్తున్నా. ఈ జాడ్యాల మనస్తత్వం నాగరీక ప్రజలకే కాకుండా వారినంటిపెట్టుకొని ఉన్న పాటకపువర్ణాలకూ, యింకా కుగ్రామాలలో నివసించే అమాయిక పల్లెప్రజలకూ సోకడంవల్ల, పాచి పనిమనిషిదగ్గరనుంచి అరదినం పనికి నాగావేసి అరమైలు దూరం అసుపత్రికి నడిచిపోయి, ఆరు గంటలసేపు నెత్తిన గుడ్డవేసుకొని చేతిలో సీసాతో కని పెట్టుకొనివుండి, 'డాకుదొర ఇచ్చిన ఆస్పత్రి అరుకు' గుటకవేస్తే తప్ప ముక్కు పడిశముకూడా పోని ముప్పు దినాలు యివి మరి. అటువంటి డాక్టర్లను ఎలా దూరంగా ఉంచాలో అర్థం కావడంలా.

♦ ♦ ♦

మాటవచ్చిందిగనుకచెప్తున్నా: ఇటీవల భారత ఆరోగ్య మంత్రి శ్రీమతి రాజకుమారిఅమృతకౌర్‌గారు కోయంబత్తూరులో ఉపన్యసిస్తూ, డాక్టర్లకొక హితవు చెప్పారు. రాజకీయ పక్షాలకుగాని, కులమతతత్వాలకుగాని లోనుకాకుండా, వారివృత్తిని సాధించమనిచెప్పారు. ఈ సలహాకు అంతగా అవశ్యకత ఎందుకు వచ్చిందని? కులాలూ, మతాలూ, రాజకీయపక్షాలూ లేకుండా సాగించబడేవృత్తి ఎదైనావుంటే అది వైద్యవృత్తియేనని చెప్పాలి. మరేం భయంలేదు- డబ్బుకు రాజకీయాలు, కులపక్షాలూ అంటనంతవరకు, ఏడాక్టరుకూ యివి అంటవని దృఢంగా, వారి బదులు నేను బల్లగ్రుద్ది చెప్పగలను- కాంగ్రెసు వారి డబ్బుకు ఒక చెలామణీ, ఇతరపార్టీలవారి డబ్బుకు మరొక చెలామణీ ఏర్పడ్డనాడుగాని, ఆరోగ్యమంత్రిగార్కి డాక్టర్లను గూర్చిన యీ సందేహము కలుగనక్కరలేదు- కాంగ్రెసు రోగి నాడి ఒక చేతితో, కమ్యూనిస్టు రోగి నాడిని మరొక

చేతితో పట్టిచూస్తూ, హరిజనుని నోటనున్న ధర్మామీటరు అమాంతంగా, అచ్చ ఛాందసవృద్ధుని నోట ఆట్టై తురుముతూ, తమ వైద్య సలహాలను అందఱకూ సమాన పక్కీలోనే సమకూరుస్తూ ఉంటారు — తము పేర్కొన్న దక్షిణ రోగి చెల్లించినంతకాలం ఏయితర కులతత్వాలకూ లోను కాకుండా.

• • •

అమృత కౌరుగారు మరొక అమృత సన్నిభమైన సలహాను కూడా డాక్టర్ల కందించారు. ఈ సలహాలను వారెట్లా స్వీకరించి, అమలు జరుపుతారో అన్న సందేహం. ప్రస్థుత పరిస్థితుల పరిశీలనవల్ల కలుగుతుంది. 'ధనమూలమిదమ్ జగత్' అన్నారు పెద్దలు. అన్నిటికీ మూలాధారమై, అపరనారాయణుడుగా ఆరాధించబడే యీ ఐశ్వర్యాన్ని, కుప్పలు కుప్పలుగా ప్రజలనుండి సూర్చుకోవడానికి, యీ వైద్యవృత్తి ఒక అమూల్య సాధనమని తెలివైన వైద్యుడెవ్వడూ గ్రహించకపోడు. అందులోనూ వ్యాధి నివారణ అనేటటువంటి మానవాభ్యుదయానికి అత్యంతావశ్యకమైన వృత్తిగా పరిగణింపబడే యీ వృత్తికి గాని, యీ వృత్తి ననుసరించే వైద్యుల సలహా సహాయాలకుగాని, విలువ కట్టకలిగిన దెవ్వరు? రు. 500 లు ఆనరేరియమ్ తీసుకున్నా స్వచ్ఛంద సేవగా భావించబడుచుండే యీ రోజుల్లో, ప్రముఖ డాక్టర్లు సలహా నిమిత్తం రూ 25 తీసుకున్నంత మాత్రాన వారు చేసేది సేవకాదని ఏ రోగి సాహసించి నోరు తెరచి చెప్పగలడు? ఇది కూడా మానవసేవే అయినప్పటికీ- పెద్ద డాక్టర్లందరూ పట్టణాలలో వాసస్థల మేర్పరచుకొని, స్వంత నర్సింగ్ హోములు నిర్మించుకుని, కోట్లు సంపాదించుకోవడం మీదే దృష్టిని కేంద్రీకరించకుండా, గ్రామవాసులగు కోటాను కోట్ల ప్రజలకు ధనాపేక్షలేని వైద్యసహాయం చేయవలసిందని శ్రీమతి అమృత కౌరుగారి సలహాగానోపు. ఈ సలహా డాక్టర్లేగాదు, మరెవరైనా పురస్కరించుకుని అమలు జరపాలంటే, నాయకులన్నవారు మార్గగాములు కావాలి. వారి దృష్టిలో కేవలం విత్తానికి విలువలేదని ఋజువు చేయాలి. మంత్రివర్గాలనుండి, పై ఆఫీసర్లనుండి కనీస వేతనాలు పుచ్చుకుని, మానవునికి కావలసిన కనీసపు పరిమాణాలలో జీవితాన్ని గడిపి, మార్గదర్శకులైననాడు గాని, వారి సలహాలను గురిగా ప్రజలు పాటించలేరు. ఏరోప్లేనులూ, ఎయిర్ కండిషన్ రూములూ, అయిదంతస్థుల భవనాలూ, ఎలక్ట్రిక్ ఫానులూ, ట్రంకు టెలిఫోనులూ, మానవునికి నిత్యజీవితావసరములుగా, మానవ నాగరికతకు ప్రమాణాలుగా, నాయకులన్నవారికి సర్వదా ఉపాసన వస్తువులైనప్పుడు, పల్లెటూరి పర్ణకుటీరం, ఎడ్లబండి వాహనం, ఇతరుల నెట్లాకర్షించగలవు?

• • •

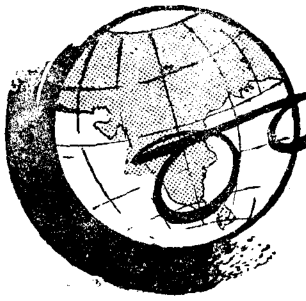
భారత్ సేవక్ సమాజ్

అక్టోబరు 10 వతేదీన, ప్రధాని నెహ్రూ, ఆంధ్ర, మైసూరు, కూర్గు, తమిళనాడు, భారత సేవక్ సమాజ్ కార్యకలాపాలకు లాంఛనప్రాయంగా ప్రారంభోత్సవము జరిపించారు. వివిధప్రాంతాల నిర్వాహకులు, సమావేశానికి హాజరయినారు. ప్రారంభోపన్యాసములో, నెహ్రూపండితుడు సమాజము యొక్క ఆశయాలను, లక్ష్యశుద్ధిని వివరించారు.

ఎండలో, వానలో, పొలంగట్లలో, పల్లెసీమల్లో, జరుగవలసిన సేవాకార్యక్రమం యీసమాజము యొక్క పరమలక్ష్యము, స్వచ్ఛందమైనకృషివల్ల, స్వయంసమృద్ధి, ఆదాయ అభివృద్ధి, కలిగేటట్టు, బీడుపొలాలు మాగాణిభూములుగా, కుగ్రామాలు చిన్న ఆదర్శనీయగ్రామాలుగామారి ఆహారం, ఆరోగ్యం, విద్యమున్నగు వానిని భారతీయులందరుకూ అందుబాటులోనికి తెచ్చుటయే యీసమాజము యొక్క పరమావధియని చెప్పారు. రాచభవనాల్లో, విద్యుత్ కాంతులలో, ఎలెక్ట్రిక్ పంకాల క్రింద, మైక్రోఫోనులో మాట్లాడ వలసిన కార్యక్రమం యీ సమాజ దృక్పథంలో ఏమూలా లేదని కూడా చెప్పారు.

ఇంక, కేంద్ర కార్య నిర్వాహక వర్గం గాని, ప్రదేశ నిర్వాహక వర్గాలుగాని, వారి కేంద్రాల నుండి సాధించగలిగే వ్యవహారము గాని, నిర్వాహక వర్గములో ఉండుట వల్ల వారు అంటించుకో గల గొప్పదనము గాని, ఈ సమాజ ఆదర్శాలదృష్ట్యా శూన్యమేననీ, వివిధ ప్రాంతాలలో దీని శాఖోప శాఖలు నిర్మాణం చేసి, అక్కడ పరిస్థితుల కనుగుణ్యంగా, అవసరమైన అభ్యుదయ కార్య కలాపము జరిగించ వలసిన సూచనల నిచ్చేటంతవరకే ఈకేంద్రవర్గాల బాధ్యత, అధికారంకూడా నని స్పష్టంగా వివరించారు. పైకి రాజకీయాల కతీతమైన సమాజమని చెప్పుతున్నా, యీ సమాజం ద్వారా, తమ రాజకీయ లాభాలను వెతుక్కుంటూ, వచ్చే ఎలక్షన్ల నాటికి

(53వ పేజీ చూడండి)

రాజకీయాలు

* శ్రీ గోళ్ళమూడి రామచంద్రరావు *

సెప్టంబర్ మొదలుకుని అక్టోబర్ మూడో వారం వరకూ ప్రపంచ రాజకీయ రంగంలో జరిగిన సంఘటనలు పాలిత రాజ్యాల్లో ప్రబలుతున్న స్వాతంత్ర్య కాంక్షనూ, దానిని ఏ విధమయినా అణచివేసి తమ దోపిడి విధానాన్ని శాశ్వతంగా సాగించుకోవాలని సామ్రాజ్య దేశాలు చేసే ప్రయత్నాలనూ ఈ దుష్ప్రయత్నాలలో సామ్రాజ్య దేశాలు ఒకదానికొకటి ఇచ్చే మద్దతునూ నిరూపిస్తున్నవి. వీటన్నిటితో పాటుగా సామ్రాజ్య దేశాలు తమ ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో ఇమిడి ఉన్న వర్గ వైరుధ్యంవల్ల పడే చిక్కులూ, వ్యాపార పోటీల మూలంగా వాటికి ఏర్పడే సంఘర్షణలూ కూడా, ఈ సంఘటనలవల్ల విశదమవుతున్నవి.

• • •

అయిదు సం॥ల క్రిందటి వరకూ దాదాపుగా యావత్తు ప్రపంచమూ యూరపు దేశాల సామ్రాజ్యంగా ఉండేది. సోవియట్ యూనియన్ తప్పితే, మిగిలిన ప్రపంచమంతటిలోనూ తెల్లజాతుల పెత్తనం సాగుతూ ఉండేది. ఆసియా, ఆఫ్రికాలలో పశ్చిమ యూరపు దేశాలన్నీ, అమెరికా ఖండాలలో అమెరికా యునైటెడ్ స్టేట్సు బ్రిటన్‌లూ రాజకీయాధికారాన్నో, లేక ఆర్థికాధికారాన్నో కలిగి ఉండేవి. నామ మాత్రంగా స్వతంత్ర దేశమయిన చైనాలో ప్రత్యేక రాజకీయ హక్కులు, వ్యాపార సౌకర్యాల పేరుతో సామ్రాజ్య దేశాలన్నీ విచ్చలవిడిగా పెత్తనం చేస్తూ ఉండేవి.

జాగీర్దారీ పద్ధతులనూ, పాదుషాల కాలపు ఆచారాలనూ విడవకుండా ఉన్న మధ్య ప్రాచ్య దేశాల్లో ప్రభువులను కీలుబొమ్మలుగా చేసుకుని ఆ దేశాల సంపదలను తెల్లజాతులు దోచుకుంటూ ఉండేవి. విషయలోలురయిన నిరంకుశ ప్రభువులకు వాళ్ళ అవసరాలకు సరిపడే డబ్బును తెల్ల దేశాలు ఇచ్చి ఎంతో విలువగల ఖనిజాలనూ, ఇతర సంపదలనూ దోచుకునేవి. తిండికిలేని ప్రజలవల్ల ప్రభువులకు ప్రమాదం రాకుండా తెల్లజాతి దోపిడికి స్థానిక ప్రజలు అడ్డు తగలకుండా, వాళ్ల జాతీయ వాంఛలు తీవ్ర రూపం తాల్చకుండా ప్రభువులు చూసేవాళ్లు. ఈ పద్ధతినే మన దేశంలో ఈస్టిండియా కంపెనీ సైన్య సహకార మైత్రి అనే పేరుతో ప్రవేశపెట్టి, 400 మంది సంస్థానాధీశ్వరులను సృష్టించింది. ప్రస్తుత రాజప్రముఖులంతా వాళ్ల వారసులే.

ప్రజలు మరీ అనాగరికులుగా ఉండి, దేశ వైశాల్యం విపరీతంగా ఉండి, స్థానిక ప్రజలు తగినంత మంది లేని ఆఫ్రికన్ దేశాల్లోనూ, మలయా మొదలైన ఇతర ప్రాంతాల్లోనూ సామ్రాజ్య దేశాలు కొరడానూ, తుపాకినీ ఉపయోగిస్తున్నవి. స్థానిక ప్రజలను కేవలం తమకు పనిపాటలు చేసే జంతువులుగా చూస్తున్నవి.

• • •

అయితే శాస్త్ర విజ్ఞానం వ్యాపించటంవల్లనూ, ప్రజాస్వామిక భావం కేవలం స్థితిమంతులయిన మధ్యతరగతుల దగ్గర నిలిచిపోకుండా యావత్తు జనానికి పాకిపోవటంవల్లనూ 'జనత' అన్నది మహాశక్తిగా తయారయింది. అంగబలం అనేది ఆటంబాంబును మించిపోయింది. మధ్య తరగతి ప్రజల అంగ బలంతో నిరంకుశ ప్రభువులను యూరపియన్ ప్రజా స్వామ్యం (డెమాక్రసీ) మించిపోయినట్లే, క్రింది తరగతి ప్రజలను కూడగట్టగలుగుతున్న సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు ప్రజా స్వామ్యాల జనశక్తి, యూరపియన్ ప్రజా స్వామ్యాల (సామ్రాజ్య వాదుల) బలాన్ని మించిపోతున్నది. అందువల్లనే చైనా అంటే నల్లేరుమీద బండిలాగా వెళ్లటమని భావించిన సామ్రాజ్య

దేశాలకు నవచైనా అనేది సింహ స్వప్న మయింది.

ఆసియా, మధ్య ప్రాచ్యాలలోని జాతీయ వాదం జయప్రదంగా సాగి పోతున్న దంటే, అది కింద తరగతుల జనతా శక్తిని మేల్కొలిపి నందు వల్లనే. అయితే తమ బలానికి అసలు కారణ మిదేనని కొందరు జాతీయ నాయకులు గ్రహించలేక పోవుటవల్లనూ, ఏరుదాటి తెప్ప తగల వేసిన పద్ధతిలో కొందరు దానిని నిర్లక్ష్యం చేయటం వల్లనూ, కొత్తగా స్వాతంత్ర్యం పొందిన బర్మా ఇండోనీషియా మొదలైన దేశాలు నిలకడగా ఉండలేక పోవటం, మధ్య ప్రాచ్య దేశాల్లో క్షణ క్షణం రాజకీయ సైనిక విప్లవాలు రావటం జరుగు తున్నది.

* * *

ఆసియా దేశాల జనతా శక్తికి వెనక్కి తగ్గిన యూరప్ దేశాలు ఆఫ్రికాలోనూ, మలయా, ఇండో చైనాలలోనూ నిలబడ్డవి. తమ పరిశ్రమలకు కావలసిన ముడిపదార్థాలను సప్లయి చేసే ఈ ప్రాంతాలను ఏవిధంగా నయినా నరే చేతిలో నిలుపు కోవాలనిప్రయత్నిస్తున్నవి. ఈ ప్రయత్నాల ఫలితాలే మలయాలో గ్రామదహనాలూ, కెన్యాకు బ్రిటిష్ సేనల ఉరికింపూ, మధ్య ఆఫ్రికా ఫెడరేషన్ స్థాపనకు బ్రిటన్ ఆరాటమూ, ట్యునీషియా మొరాకోలలో అశాంతీ, ఈజిప్టు, పర్షియాలతో బ్రిటన్ తగాదాలూ.

* * *

కెన్యా, యూగాండా, టాంగన్యీకాలు తూర్పు ఆఫ్రికాలో బ్రిటిష్ వలసలు. అక్కడ బహు కొద్దిమంది తెల్లవాళ్ళు జేరి ఆఫ్రికన్లకు తిన తిండికూడా లేకుండా చేస్తున్నారు. 60 లక్షల ఎకరాల సుక్షేత్రమయిన భూమి ఉండగా ఆఫ్రికన్లు అందులో అడుగు పెట్టరాదని శాసించారు. ఆఫ్రికన్ నాయకుడు కోయినాంగేని అరెస్టు చేసి రహస్య నిర్బంధంలో ఉంచారు. ప్రజల అసంతృప్తి—ఇండియాలో బెంగాల్ విప్లవకారుల పద్ధతిలో....దౌర్జన్య వాదానికి దిగింది. తక్షణమే బ్రిటిష్ సేనలు ఉరికించ బడ్డవి. అక్టోబర్ 20 న ప్రమాద పరిస్థితి ఏర్పడినట్లు ప్రకటించ బడ్డది. తూర్పు ఆఫ్రికాలో 4½ కోట్ల పౌన్లతో పెట్రోలు పరిశుద్ధి కేంద్రాన్ని బిటన్ ఏర్పాటు చేయబోతున్నదన్న వార్తను గమనిస్తే, ఆ ప్రాంతాన్ని బ్రిటన్ వదలి పెట్టేది కల్ల అని తెలుస్తుంది.

ఆఫ్రికా వలసకూ, సుదానుకూ సింహద్వార మయిన సూయజ్ కాలువను కూడా బ్రిటన్ వదులుకోలేదు. అందువల్ల ఈజిప్టులో సేనలను నిలిపి కూర్చున్నది. పర్షియా నూనె గనులను కూడా వదల దలచుకోలేదు కాని, సరిహద్దుల్లో రష్యా ఉన్నందువల్ల సాహసించి ఏమీ చేయలేక పోయింది. అయితే పర్షియా నూనె ఎగుమతులను అడ్డగించటం, బాకీలను చెల్లించక పోవటం మొదలైన మార్గాలలో ఒత్తిడి పెడుతున్నది. చివరకు పర్షియా ప్రధాని మొసాదిక్ ప్రాణం విసిగి, అక్టోబర్ 16 న బ్రిటన్‌లో రాజకీయ సంబంధాలు తెంచి వేసుకుంటున్నట్లు ప్రకటించారు.

జనతాశక్తి తనకు అండగా ఉన్నదనీ, ఆజనానికి తాను మేలు చేయవలసి ఉన్నదనీ ఈజిప్టు మాజీ ప్రధాని, వఫద్ నాయకుడూ అయిన నహాస్‌పాషా మరచి పోయినాడు. ప్రజలకు అవసరమయిన ఒక్క సంస్కరణ కూడా చేయకుండా వీటి నినాదాలతో, ఆవేశాలతో సంతృప్తి పరచాలని చూశాడు. ప్రజల సానుభూతిని పోగొట్టుకున్నాడు. తన అశక్తతను గుర్తించటంవల్లనే పార్టీ నాయకత్వం విషయంలో ఈజిప్టు విప్లవ నాయకుడు నజీబ్‌కి దాసోహం అన్నాడు.

* * *

ఆసియా, అరబ్ రాజ్యాలు ఐక్య రాజ్య సమితిలో మొరాకో, ట్యునీషియా, దక్షిణాఫ్రికా జాతివివక్షత విధానాలను చర్చించాలని ప్రతిపాదించినవి. పశ్చిమ రాజ్యాలు ప్రతిఘటించినప్పటికీ వాటిని చర్చించటానికే సమితి సర్వ సభ్యసభ నిషేధించింది. మొరాకో, ట్యునీషియా సమస్యలను చర్చిస్తే, తాను చర్చలను బహిష్కరిస్తానని ఫ్రాన్సు స్పష్టపరచింది. సమితి జోక్యాన్ని ఫ్రాన్స్ సహించదని ప్రధాని పినే స్పష్టం చేశాడు. సమితి లాంచనప్రాయంగా చర్చ జరుపు తుందేమోకాని, దానివల్ల వీసమంత ప్రయోజన మయినా ఉంటుందని తోచదు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ సమస్య, కాశ్మీర్ సమస్యలలో చేస్తున్నట్లుగా కాలయాపన ఎత్తులను వేయవచ్చు.

* * * *

సమితికి ఫిర్యాదు జరిగి 5 సం॥లవుతున్నా కాశ్మీర్ సమస్యమీద, నాలుగో మధ్యవర్తి గ్రాహం తన నాలుగో

నివేదికను సమర్పించాడు. అయితే ఇండియా మెడలు వంచటానికి చేసిన ప్రయత్నాలన్నీ దెబ్బతిన్నందువల్ల, అసలు విషయాన్ని సమితికి నివేదించాడు. కాశ్మీర్ భవిష్యత్తుమీద జనవాక్యం నిర్ధారణ చేసేసందర్భంలో యుద్ధ విరమణహద్దుకు రెండు వైపులా ఎంతెంత బలం ఉండాలి అన్నదే ఒప్పందం కుదరని సమస్య అని అతడు తేల్చివేశాడు. పాకీస్థాన్‌తో సమాన ఫాయాకు ఇండియా అంగీకరించదనికూడా చెప్పివేశాడు. అయితే సమితి ధోరణి చూస్తే, మరొక విడత సంప్రదింపుల నాటకాన్ని జరపమని గ్రాహంకు చెప్పేటట్లు ఉన్నది.

కాశ్మీర్ వ్యవహారంలో ఇప్పుడు గమనించతగ్గ విషయం ప్రజాపరిషత్ పార్టీ వైఖరి. మహారాజు పాలనలో ఆ నిరంకుశత్వాన్ని ప్రతిఘటించని ఈ పక్షం ఇండియాలోని మితవాదుల సహాయంతో అబ్దుల్లా ప్రభుత్వంమీద ప్రతికూల ప్రచారం చేస్తున్నది. రక్షణ,విదేశాంగ విధానం, రహదారి సౌకర్యాలను మాత్రమే ఢిల్లీ ప్రభుత్వానికి కాశ్మీర్ ప్రభుత్వం అప్పగించగా, ఢిల్లీ కూడా దానికి అంగీకరించి, ఆ ప్రత్యేక హోదాను అంగీకరిస్తూ, ఒక ఒప్పందం చేసుకుని ఉన్నది. కాని ఈ ఒప్పందం అమలునే ప్రజాపరిషత్ ప్రతిఘటిస్తుందని ఆ పార్టీ నాయకుడు ప్రేమనాధ్‌దోగ్రా అక్టోబర్ 20 న స్పష్టం చేశాడు. జమ్ము, లదఖ్‌లను కాశ్మీర్‌నుంచి విడదీయాలని ప్రచారం చేస్తున్నాడు.

* * *

కొరియా వ్యవహారం ఏమీ మారలేదు. అయితే అమెరికా అధ్యక్షపదవికి పోటీచేస్తున్న రిపబ్లిక్ పార్టీ అభ్యర్థి ఐసన్‌హోవర్, అతడి అనుచరులు కొరియానుంచి అమెరికన్ సేనలను ఉపసంహరించాలని చెపుతున్నారు. అయితే ఇతడి గెలుపుకి అవకాశం లేనట్లు కనిపిస్తున్నది. ఎన్నిక నవంబరు 2 న అయిన తరవాత రష్యా ఓలియా పరిష్కార పథకం ఒకదాన్ని సమితికి సూచిస్తుందని తెలుస్తున్నది.

* * *

ప్రధాన సమస్యలమీదనే అమెరికన్ రాజకీయ పక్షాలు వివాదపడుతున్నట్లుగా కమ్యూనిస్టు దేశాలతో వ్యాపారం, వలసదేశాల సమస్య మొదలైన అంశాలమీద అమెరికాకూ, యూరప్ రాజ్యాలకూ వివాదాలు వస్తున్నవి. కమ్యూనిస్టు దేశాలతో వ్యాపారం లేకపోతే మాడవలసివున్న బ్రిటన్, వ్యాపారం మానుకునే అమెరికాతో ఘర్షిస్తున్నది. చైనాలో వ్యాపారాన్ని నిషేధించాలని అమెరికా అనుకునికూడ బ్రిటన్ వద్దన్నందువల్ల సంక్షేపించుకోవలసివచ్చింది. వలసల్లో ఉదారత్వం చూపితే ముడిపదార్థాలు దొరక్క తమ పరిశ్రమలు, వ్యాపారం దెబ్బతింటవని బ్రిటన్, ఫ్రాన్సుల వాదం. జాతీయ మితవాదులపట్ల ఉదారత్వం చూపకపోతే కమ్యూనిజం ముంచుకువస్తుందని అమెరికా ప్రతివాదం. ఆ మార్కెట్లను లాక్కునేందుకు అమెరికన్ వ్యాపారస్తులు వేస్తున్న ఎత్తే ఇది అని యూరపియన్ పారిశ్రామికుల భయం మరొకటి. ఈ సంఘర్షణలె బ్రిటిష్ లేబర్‌పార్టీనికూడా చీల్చివేస్తున్నవి.

ఈ సంఘర్షణలను దృష్టిలో పెట్టుకునే సోవియట్ నాయకుడు స్టాలిన్ ఈ నెలలో సోవియట్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ సమావేశ సందర్భంలో ఒక కొత్త సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించాడు, ధనికవాద దేశాలకూ, కమ్యూనిస్టు దేశాలకూ మూల సిద్ధాంతాల్లో ఎక్కువ భేదమే ఉన్నప్పటికీ, ధనికవాద దేశాల మధ్య ఉన్న వ్యాపార స్పర్థలు పెరిగిపోయి అంతఃకలహాలకు దారి తీస్తవనీ, ధనికవాదం ఆ విధంగానే నశించి పోతుందనీ అన్నాడు,

* * * *

అమెరికా, రష్యాలతో పాటుగా బ్రిటన్ కూడా సొంతంగా ఆటంబాంబులు చేయటం నేర్చుకున్నది. మొట్టమొదటి బ్రిటిష్ ఆటంబాంబు అక్టోబర్ 3 న ఆస్ట్రేలియాలో పరీక్షించబడ్డది. శాంతికి ఇది శుభసూచన కానప్పటికీ, స్టాలిన్, చర్చిల్ లిద్దరూ—భిన్న కారణాలతోనే అయినప్పటికీ—మూడో యుద్ధం రాదని చెప్పటం ఆశ కలిగిస్తున్నది,

* * * *

భారత ప్రధాని నెహ్రూ ఈ నెలలో రాయల సీమ పర్యటన చేశారు. మద్రాసులో ఉపన్యాసాలు చేశారు. ముందు రాయల సీమకు సాయపడండి, రాష్ట్రం సంగతి ఇప్పుడు కాదని అన్నారు. రాష్ట్రం రానంతవరకూ రాయల సీమ గతి అంతే అన్నారు రాష్ట్రవాదులు. "మీలో మీరు ఒప్పందాలకు రావలసిందే. మీ తగాదాలకు

కేంద్రం మధ్యవర్తిత్వం చేయదు. అందరూ ఒప్పుకోనిదే నేను మొగల్ పాదుషావలె ఫర్మానాలు జారీ చేయలేను" అని ఆయన అన్నారు. మీ షరతు ప్రతి పక్షానికి వీటో అధికారం ఇస్తున్నదన్నారు రాష్ట్రవాదులు. కరువు చూచివెళ్ళిన ప్రధాని కరువు ప్రాంతాలకు నిజంగా ఉపయోగపడే ప్రాజక్టులను సానుకూల పరచటానికి తోడ్పడతారో లేదో చూడవలసి వున్నది.

విదేశీ స్థావరాలు పోవలసిందే నని అన్న ప్రధాని ఆ విషయమై ఏమిచేస్తారో కూడా చూడవలసి ఉన్నది.

ఆంధ్రరాష్ట్రం

[6-వ పేజీ తరువాయి]

రినే, అరవజాబితాలోవేసిన జనాభాలెక్కల అరవ గుమాస్తాలు, ఇంక అంతకన్న తక్కువవారిని, ముఖ్యంగా చదువుకోని మధ్యతరగతి తెలుగువారిని రెట్టించి, ఒకరికి ఇద్దరు తమిళులుగా వేసి ఉండడంలో సందేహం కొంచం కూడా అక్కరలేదు. అధికారులనుండి ఊతం లేనప్పుడు యిట్టి అక్రమ పద్ధతులకు గుమాస్తాలు పాలుపడరేమో ననికూడా చెప్పాలి.

ఇంకొక ముఖ్యవిషయం— విశ్వనాథంగారి ప్రకటనలో చెప్పినట్లు తమిళులువేరు, తమిళం మాట్లాడేవారు వేరు. మదరాసులోని తెలుగువారుకూడా, కారణాంతరాల వల్ల తమిళప్రభుత్వంలో సరియైన అవకాశాలు లేకపోవడం వల్ల, అరవం చదవడం, వ్రాయడం నేర్చుకోవడము జరిగింది. మధ్యతరగతి బీదతరగతికి చెందినవారికి యీ చిక్కు ఎక్కువగా సంభవించింది. అందువల్ల, ఎంతో మందితెలుగువారు అరవంమాట్లాడడం, అరవగుమాస్తాలు వచ్చిప్రశ్నిస్తే అరవంలో బదులుచెప్పడం జరుగుతుంది. నీవుఅరవం మాట్లాడుతావా, తెలుగుమాట్లాడుతావా అని గట్టిగా గుద్దురిమిప్రశ్నిస్తే, పనిపాటలవారంతా ఎందుకో తెలియక, అరవము మాట్లాడుతామని చెప్పినసందర్భాలు ఎన్నోఉంటాయి. జాపితాదారు అరవంలో వ్రాయడం వల్ల వీసుచెప్పిన దేమైనప్పటికీ, జాపితాలోకెక్కేది వేరుగా నుండడంలో ప్రస్తుత పక్ష తత్వాలనుబట్టి అసంభవంకాదు.

అందువల్ల, జరిగినదేదో జరిగినది. అయినదానిని గూర్చివగవక,ఉత్త ప్రకటనలతో సంతృప్తి జెందక, బాధ్యతవహించిన పెద్దలందరూ,ఒకసంఘంగా తయారై మదరాసు జనాభాలో, భాషాసంబంధమైన లెక్కలను, వెంటనే సిద్ధంచేయడం, చాలా ముఖ్యమైన కర్తవ్యం.

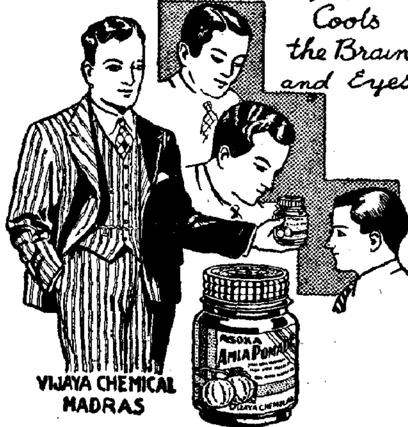
వాటాపంచిపెట్టమన్న కుమారుడెవరైనాసరే, రాజగోపాలాచారిగారన్నంత చులకనగా ఏదోఒకముక్కతీసుకుని, నెత్తిన గుడ్డవేసుకొని వెనుకకు తిరిగి చూడకుండాపోడు. తనకు రావలసిన వాటా న్యాయంగా వచ్చిందో రాలేదో అని లెక్కచూసుకుని మాత్రమే గుమ్మము కదులుతాడు. రాష్ట్రం విభజించమని ఆంధ్రులు కోరుచున్నంతమాత్రాన ఏదో ఒక చిన్నముక్క గిల్లుకొని తృప్తిపడిపోరు. న్యాయబద్ధంగా పంపకము జరిగేటట్టే సాధించగలరు.

పరిపాలనరీత్యా ఆంధ్రప్రాంతములో ప్రభుత్వమునకు వచ్చే వరుంబడికి తగినట్టుగా అక్కడ అభివృద్ధి సాగడం లేదని, రాష్ట్రంలో ఉద్యోగుల నియామకంలో జనాభాకు తగ్గట్టుగా ఆంధ్రుల కవకాశమీయబడడం లేదని, ఇంకా ఇలాంటి కారణాలవల్లగదా ఆంధ్రులు ప్రత్యేకరాష్ట్రము కావలెనని పట్టుపట్టుచున్నది. బ్రిటిష్‌వారి పరిపాలనలో భారతీయులకు కొందరికి ఉన్నతోద్యోగములు, ప్రత్యేక లాభములు సమకూర్చి, వారిని తమపక్షమునకు త్రిప్పుకుని యావద్భారతాన్ని బానిసదేశంలా పరిపాలించినరీతియే, ప్రస్తుతము మదరాసురాష్ట్ర పరిపాలన విధానములో విదితమౌతూవుంది. ఇట్టి పరిపాలననుండి స్వతంత్రముపొందుటకే ఆంధ్రులు ప్రత్యేకరాష్ట్రమును వాంఛించున్నారు.

ఆంధ్ర నాయకులు, అధికారస్థానాల నధిష్ఠించిన ఇతర తెనుగు పెద్దలు, తమపైనున్న గురుతర బాధ్యతను గ్రహించి వ్యవహరించడం వారి కనీస ధర్మం.

అశోకా అమ్లా పొమేడు

అమలక, భృంగ మొదలగు ఓషధులను, దేశీయ అత్తరువులను చేర్చి, ఉత్తమ పద్ధతితో తయారైన పొమేడు. యియ్యది, విద్యార్థులకును, ఉద్యోగులు మొదలయినవారికిని, చాలా హితమైనది. మెదడునకు చల్లని గుణము నిచ్చును. వెంట్రుకలను ఒక దిన మంతయు అణచి వుంచి, శిరోజములకు సౌందర్యము నిచ్చును. దీని పరిమళము మిగుల యింపయినది.

—o:—

వెల 1 కి 0-10-0

★

విజయ కెమికల్ అండ్ టాయిలెట్ వర్క్సు

మిక్కిలి శ్రేష్టమైన రసాయనములు - పరిమళ ద్రవ్యాల

తయారీదారులు :

15, క్లెమెన్స్ రోడ్, పురశవాకం, మద్రాసు-7.

ఈమె సిఫారసు

లోధ్ర

నారీమణులకు
దివ్యౌషధము

ఋతుబాధల తొలగించును
వరుస తప్పుట సరిచేయును
గర్భస్రావముల నరికట్టును
వంధ్యత్వము రూపుమాపును

దొరకు చోట్లు : ఏ మందుల షాపైనా, లేక,

కేసరి కుటీరం లిమిటెడ్.,
మద్రాసు 14

ఒరిస్సా, నైజాము, ఆంధ్ర, తమిళ, మైసూరు జిల్లాల

ఏజంట్లు :

శ్రీ సీతారామ జనరల్ స్టోర్సు

బరంపురం, సికింద్రాబాద్, బెజవాడ, మధుర, బెంగుళూరు.

తూర్పు దేశాలలో మహిళాభ్యున్నతి

చైనా

* శ్రీమతి దరిశి సుభద్రమ్మ *

[వెనుకటి సంచికలో నడిచిన చరిత్రను గురించి— ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యంలేక, విద్యా విజ్ఞానాలులేక, కేవలం అజ్ఞానాంధకారంలో దాస్యజీవనాలను గడిపిన చైనా మహిళలనుగూర్చి చదివాము— ఇప్పుడు చైనా మహిళలు వర్తమాన సాంఘిక రాచకీయ రంగాలలో ఎట్టి అభ్యున్నతిని పొందినదీ చదువుదాము.]

అట్టి దారుణస్థితిలో నున్న మహిళలు ఈనాడు అంతటి మహోన్నతస్థితిని పొందుట అత్యంతాశ్చర్యకరమైన విషయమేను. అయితే ఇట్టి అభ్యున్నతి ఎక్కడినుండియో ఊడి వారిఒడిలో పడలేదు. ఎవరూ దానంచేయలేదు. వారు దేశంకోసం, తమకోసం చేసిన స్వయంకృషివల్లనే, దేశానికీ, తమకూ విముక్తి కలిగింది. పూర్వంనుండి మొన్నటిదాక దేశ స్వాతంత్ర్యంకోసం, వారు ప్రదర్శించిన దేశభక్తి, త్యాగములు, ధైర్య స్థైర్యములు, సాహస కృత్యములు, ఫలితంగానే దేశానికీ, సామాన్య ప్రజాకోటికీ, వారితోపాటు తమకూ, స్వాతంత్ర్య సౌభాగ్యములు లభించినవి.

కొన్ని శతాబ్దాలుగా చైనా దేశీయులు, బూజు పట్టి పోయిన పురాతన ప్రభుత్వ విధానానికీ, కొన్ని దశాబ్దాలగా విదేశీయుల సామ్రాజ్య కాంక్షకూ, దేశ విదేశీ పెట్టుబడిదార్ల కుతంత్రములకూ, చివరకు చెంగ్ కే షేక్ నిరంకుశ పరిపాలనకూ గురియై నానాబాధలు పడ్డారు. ఏ కొలది ధనికులు, ప్రభుత్వాధికారులు, ఉన్నతోద్యోగులు, వారి మహిళలు, తప్ప సామాన్య ప్రజాకోటి, వారితోపాటు మహిళలు, దారుణమైన దారిద్ర్య క్లేశములతో క్రుంగిపోయారు. అసలు పొరుగున నున్న జపాను దేశమే చైనామీద పెక్కు పర్యాయములు దాడి చేసినది. అట్టి సమయాల్లో, దేశభక్తులు, వీరాగ్రేసరులతోపాటు మహిళలు దేశ విముక్తికొఱకు, పలు విధాలుగా పాటుపడ్డారు. స్వాతంత్ర్య సమరాగ్నికి తమ భర్తలను, పుత్రులను, బంధువర్గమును, ఆహూతిచేశారు. భూమి, పుట్ర, యిల్లు వాకిలి గోలుపోయి, స్థాన భ్రష్టత్వం, దారిద్ర్యములతో అష్టకష్టాలు పడ్డారు. కాని ధైర్య స్థైర్యాలను వదలలేదు. సమస్తం త్యజించారు. యుద్ధమునకు కావలసిన ఆయుధ సామగ్రి, వివిధ పరికరములు, సైనికులకు దుస్తులు, మొదలైనవి తయారు చేశారు. ధాన్యాదులను స్వయంగా పండించారు. కుటీర పరిశ్రమలను స్థాపించారు. వందల కొలది మహిళా సంఘాలనుస్థాపించి, దేశ విముక్తి కార్యములలో పాల్గొనునట్లు ఉత్తేజ పరచారు. విజ్ఞానార్జనకు సౌకర్యములను కల్పించుకొన్నారు. విద్యావంతులగుటకు, వీరరమణులగుటకు తగిన తర్ఫీదును పొందారు. ఇంతేకాదు. అనేక సందర్భాలలో రణరంగాల్లో ప్రచ్ఛన్న వేషంతో స్వయంగా సమరం సల్పినారు. పలువిధములైన యుద్ధకార్యములలో పాల్గొన్నారు. చివరకు వారి కృషి ఫలించింది. జయభేరిని మ్రోగించారు. తత్ఫలితంగా 1949 అక్టోబరు మాసంలో నిజ ప్రజా పరిపాలనతోకూడిన నవచైనా అవతరించింది. ప్రజాకోటితోపాటు మహిళాలోకానికీ సమస్త స్వాతంత్ర్య సౌభాగ్యములు లభించినవి.

నవ్య ప్రజాప్రభుత్వస్థాపన సమయంలో అధ్యక్షుడు మోజీటుంగ్ ఈవిధంగా ప్రకటించారు:—

"ప్రజాకోటికి చెందిన సమస్త పురుషులతోపాటు మహిళామణులు కూడ సర్వవిధాల పాటుపడినందుననే ఇట్టి నవచైనా అవతరించినది.

"మొన్నటివరకూ, చైనా మహిళ మత సంఘ సంబంధ కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనుటకు అర్హురాలు కాదు. ఆర్థికంగా పరాధీనురాలు. తండ్రికి, భర్తకు, చివరకు భూస్వామికి బానిసరాలు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే,

నాలుగు విధాలుగా ఆజన్మ దాసిగా వుండినదన్నమాట. అట్టి మహిళ ఈనాడు సర్వస్వతంత్రురాలు, సర్వత్రా పూజితురాలు."

నవ్యరాజ్యాంగ నిర్మాణ ప్రకారం మహిళాభ్యున్నతికి ఈ విధంగా శాసనములు చేయబడినవి:—

ప్రభుత్వ శాఖలలో, విద్యాసంస్థలలో, ఫ్యాక్టరీ మిల్లులలో, వివిధవృత్తి సంస్థలలో అత్యున్నతోద్యోగముల నుండి గుమాస్తాగిరిదాక మహిళకు పురుషునితో సమానంగా జీతబత్తెములు ఇవ్వబడుతున్నాయి.

అందరికీ 8 గంటలే. కొన్ని వర్తక సంస్థలలో కొన్ని సందర్భాలలో 10 గంటలు, కాని మహిళలకు మాత్రం 8 గంటలకాలమే.

గర్భిణీస్త్రీకి కాన్పుకుముందు, తరువాత చేర్చి 45 దినములు జీతంతో సెలవు.

మహిళలు విద్యావంతులగుటకు, సంస్థలు, సౌకర్యములు, వారి బిడ్డలకు శిశు సంరక్షణ, శిశు శిక్షణశాలలు ఏర్పరచబడినవి.

వైవాహిక శాసనం ప్రకారం:— (1) బాల్య, నిర్బంధ వివాహాలు, నిర్బంధ వైధవ్యం, బహుభార్యత్వం, పురుష పక్షపాతంగానున్న విడాకులచట్టం, కట్నంకానుకలు పుచ్చుకొను ఆచారం నిషేధింపబడినది.

వివాహవయస్సు యువతికి 18 ఏళ్ళు, యువకునికి 20 ఏళ్లు నిండియుండాలి.

వారి వారి మతాచారం ప్రకారం వివాహము జరిగినప్పటికీ, వధూవరు లిరువురూ స్వయంగావెళ్ళి స్థానిక రిజిస్టర్ ఆఫీసులో తమ వివాహాన్ని రిజిస్టర్ చేయించాలి. లేనిచో అది చట్టసమ్మతమైన వివాహంకాదు.

ఆస్తివిషయంలో: భార్యాభర్త లిరువురికీ సమాన హక్కు బాధ్యతలు, భర్త ఆస్తికి భార్యకు వారసత్వం, భార్య ఆస్థికి భర్తకు వారసత్వమున్నది.

వివాహ విచ్ఛేదవిషయంలో- భార్యాభర్త లిరువురూ అంగీకరిస్తేనే విడాకులకు వీలుండును. వారిలో ఒకరు మాత్రమే కోరినచో, స్థానిక రిజిష్టర్ ఆఫీసర్లు, వూరి పెద్దలు దంపతులమధ్య బయలుదేరిన వివాదాన్ని పరిష్కరించి సఖ్యత చేకూర్చుటకు శతవిధాల ప్రయాసపడుతారు. వీరందరి ప్రయత్నం విఫలమైనప్పుడే స్త్రీకి ఏవిధంగా కాని హాని కలుగకుండ అతి జాగ్రత్తవహించి స్థానికశాఖ విడాకులకు అనుమతి ఇస్తుంది.

భార్యకు పుట్టినింటివారిచ్చిన ఆస్తికీ, స్వయంగా ఆర్జించిన ఆస్తికీ ఆవిడకే స్వరాధికారం. ఇంక కుటుంబ ఆస్తిపాస్తుల విషయంలో భార్యాభర్త లిరువురూ సమానంగా పంచుకోవాలి.

ముఖ్యంగా ఈ వైవాహిక శాసనం బిల్లురూపంలో నున్నప్పుడు మహిళా సంస్థలు, అందులోని ఒక్కొక్క నిబంధనను గురించి తర్జన భర్జనలు జరిపి సవరించినవి. దిన, వార, పత్రికల మూలకంగా, సభలద్వారా సమ్మతించునట్లు ప్రచారం సల్పినవి. తరువాతనే ఇది చట్టరూపం దాల్చినది.

చైనా మహిళలు, ఈవిధంగా సమస్త హక్కుల బాధ్యతలు పొందినారు. పరిపాలనా కార్యకలాపాల్లో, ప్రభుత్వ వివిధ శాఖలలో, పరిశ్రమలలో, విద్యాసంస్థలలో దేశసౌభాగ్యమును పెంపొందు వివిధ కార్యములలో పాల్గొంటూ అతి నైపుణ్యంగా తమకార్యములను నెరవేర్చుతున్నారు.

చైనాదేశానికే జనకుడు, రాజనీతి కోవిదుడు, మహా ప్రతిభాశాలియని నుతికెక్కిన సన్‌యట్‌సేను మహామహుడు, ప్రజారాజ్య స్థాపనకోసం కృషిచేస్తూ 1925 సం॥లో చనిపోయాడు. అతని సహచారిణి మ్యాడమ్ సన్‌యట్‌సేన్ తన భర్తకు సర్వవిధాల తోడ్పడటమేగాక తదనంతరం మీద తన భర్త తలపెట్టిన కృషి ఫలించువరకు పెక్కువిధాల పాటుపడింది. పాతికేళ్ళగా దేశభక్తులతోపాటు పలువిధములైన బాధలకు గురియైననూ, తుదకు కృతకృత్యురాలయింది. ఈనాడు సన్‌యట్‌సెన్ సతీమణియైన ఈ వీరనారీమణి ఉపాధ్యక్షురాలు.

ఆనాడు సామాన్య రైతుకుటుంబాలనుండీ, కూలినాలి చేసికొని జీవించుచున్న కడుపేదకుటుంబాలనుండీ బయల్దేరి స్వాతంత్ర్య స్థాపనకు కృషిచేసిన మహిళామణులు ఎందరో ఈనాడు అత్యున్నతపదవుల నలంకరించి పరిపాలనా కార్యములను చక్కగా నెరవేర్చుతున్నారు.

అధ్యక్షుడు మోజీటంగ్ నుడివినట్లుగ, ఆనాడు ఆజన్మ దాసిగానున్న మహిళ ఈనాడు సర్వస్వతంత్రురాలు, సర్వత్రా పూజ్యురాలు అయింది.

[ఆలిండియా రేడియో వారి సౌజన్యముతో]

గేయనాటిక

కథామూలం : మాఘునిగాథ.

శ్రీ సూరంపూడి భాస్కరరావు

వెనుకటి సంచికలో

కవీ, భార్యా, ఒక బ్రాహ్మణుని ఇంట్లో ఉంటూ ఉంటారు. పాటలలో తన్మయుడై కాలం గడుపుతూన్న కవిని కడుపునింపుకొనే ఉపాయం వెతుక్కోవలసినదిగా ఉద్బోధిస్తాడు బ్రాహ్మణుడు. కవిమాత్రం చిదానందాన్ని కోరుతాడు గాని ఆకలిని ఒప్పుకోడు. కవి మహనీయుడని యెరిగికూడా, అతడికి ఆకలిబాధను తెలియజెప్పే ఉద్దేశ్యంతో, తన యిల్లు విడిచి పొమ్మంటాడు బ్రాహ్మణుడు.

కవి బహిరుద్యానవనంలో ఫలమూలాలుతిని, ఆకలిని దాటి, ఆనందం నిలుపుకుందామని నిశ్చయించుకుంటాడు. భీరురాలైన భార్య ఆ వనవాసపు సౌఖ్యాన్ని శంకిస్తుంది. ఇంతలో ఆ ఫలమూలాలైనా ముట్టరాదని రాజభటు డడ్డుకుంటాడు. కవియొక్క కృతులని మహారాజుకి చూపి ఉదరపోషణకి మార్గం వెతుకుదామని వెడుతుంది కవి పత్ని.

ఈ సంచికలో

కవి పత్ని తెచ్చిన కావ్యఖండాలని రుచిచూచిన రాజు, పదిబండ్ల ధాన్యాన్నిచ్చి కవిని ఆస్థానానికి తీసుకరమ్మని కోరుతాడు.

పదిబండ్ల ధాన్యంతో భర్తని సంతోషబరచబోతూన్న కవిపత్నిని కోటిమంది క్షుధార్తులు చుట్టుకుంటారు. లోకపుటాకలి పదిబండ్ల ధాన్యంతోనే తీరగలదనుకొని దానాలు చేయడం మొదలు పెడుతుంది. ధాన్యం మాయమైపోయినా ఆకలిమాత్రం మిగిలిపోయే ఉంటుంది. భార్య రిక్త హస్తాలవెనుక భిక్షుకుల ఆకలి ప్రతిధ్వనిస్తుంది. ఆకలికీ, ఆనందానికీ, జీవితానికీ కూడా కవి భరతవాక్యం పలుకుతాడు.

౩

రాణి : కాంతాధరాసక్త!
కావ్యామృతోత్సిక్త!
మొగసాలనెవ్వరో
మ్రోయించిరొక పిలుపు?

రాజు : ఎవరోయి? ఎవరచట?
ఏ తేర నిండిటకు

రాణి : రారమ్ము పడతుకా
రాజసన్నిధికింత,
నతమస్తకముగ వి
న్నప మాచరింపుమా.

భార్య : భో, రాజరాజేంద్ర!
భోజ భూభృచ్చంద్ర!
కవిపత్ని నయ్యానే,
కావ్యఖండము లివిగో.

రాజు : పఠియింపుమీ దేవి,
ప్రకావ్యభాగమ్ము
మనసుకెక్కిన యేని
మణిహార మొసగేము.

రాణి : 'అజ్ఞాతవాసమ్ము'
నాబరగు పద్యమ్ము.
"ఒక యటవీస్థలిన్ విరిసి
యున్నది తేవిరజాజిపూవు;
ఇంకొక సుమవాటిలో తెరచి
కొన్నది చంపక కుట్మలమ్ము, లే
మను గనరానియాకు తెరమాటున;
గాని వృథాసుగంధ పో
షకముగ జాజి రాలినను
చంపక మేని గృహీతమానొకో!

రాజు : కవివరు డాత్మగాథనె లి
ఖించెనుబో ఒక చంపకమ్ముగన్.

భార్య : హేరాజేంద్ర! హృదంతర
స్థముతెగా ఈ విశ్వసత్య ప్రభల్

రాణి : 'ఖని'యన్న కావ్యమ్ము
వినిపింతునా మీకు?

రాజు : కవిరాజు వెతుకాడు
ఖనియిదియె గాబోలు!

భార్య : కవియే ప్రసాదించి
ఖనియేల కారాదొ?

రాణి : "కాపాడు కొనరండి
ఖని యున్నదిచోచ్చట
కాపాడు కొనకున్న
కలగిపోవును నుండి ॥
ముత్యాలు రత్నాలు
పుష్యరాగాల్మణులు
కావయా, ఖనిలోన
కావ్యమ్ముగా నమ్ము
నిండిపోయిన లేత
గుండె యున్నది యిచట ॥
వెండి గాదిది పైడి
కొండగాదిట మావి
పండుగా రసజీవి
గుండెయున్నది యిచట ॥
పూలకంటెను, గుమ్ము
పాలకంటెను, తేనె
జాలుకంటెను తీపి
కాలువలు పొంగేటి
కామధేనువువంటి
కవిగుండె కలదిచట ॥
ఈ యెల్లగుండెలో
ఈ తేనె మనసులో
ఈ పవిత్రాత్మలో
ఈశు తాండవ కేళి ॥ కా ॥
క్షణమాగుచోనింక
సంద్రమ్ము మ్రింగునో
తడవు చేసిన ఘోర
తమమె గ్రసియించునో ॥

రాజు : గైకొనుమ కవిపత్ని
గ్రైవేయ హారమ్ము.
'ఖని' నెట్టు లేని నా
కడకు చేర్పుము తల్లి !

భా : పొట్టనింపు కొనంగ
ప్రోల నిలచిన మాకు
గ్రైవేయహార మా
కటిని చల్లార్చునో ?

రాణి : కోటి కవుల వెలుంగు
కోటి నరుల యెలుంగు
కవితా స్రవంతిలో
కనులజూపిన స్రష్ట !
పిలువనంపుడు నాథ,
వెలలేని 'కావ్యఖని'.

రాజు : పదిబండ్ల ధాన్యమ్ము
పంపెదను నీవెంట
గొనిపొమ్ము సర్వమ్ము
కొనిరమ్ము కవివరుని.

౪

భా : తీరె దారిద్ర్యమ్ము !
తీరె పేదరికమ్ము !
కావ్యఖండమె యింత
కలిమి చేకూర్పంగ
కలుగునో యింకెంత
కావ్య ఖని కౌగలింప !

బిచ్చ
గాడు : పేదముదుసలి కింత
పెట్టమ్మ ముష్టి.

బిచ్చ
కత్తె: బిడ్డ తల్లిని నాకు
బిచ్చమిడవమ్మా.

భా : పదిబండ్ల ధాన్యమ్ము
పరమేశ్వరుండొసగె
లేదనక యీగలను
పేదరిక మేల ?

బిచ్చ
గాడు : ఆకటిని తొలగించు
అన్నపూర్ణమ్మ
పదినాళ్లు చల్లగా
వర్ధిల్లవమ్మా.

బిచ్చ
గాళ్లు : మా కడుపుకొక యింత
మా గౌరిదేవీ !
పిడికెడే గింజలు
పెట్టు నాతల్లి.

భా : రా, తల్లి, రా తండ్రి,
రా, నీకు యిదిగో.

భటుడు: వేలాది భిక్షుకులు
వేచి యున్నారు.
చాలునిక దానాలు
చాలించవమ్మా !

భా : ఎట్లు చాలింతునో,
ఇంతయాకటి నోర్చి ?
పోనిమ్ము సర్వమ్ము
దానమ్మొనర్తు

బిచ్చ
గాండ్రు: నా జోలి నింపమ్మ.
నా జోలి నింపు.

భ : పది బండ్ల ధాన్యమ్ము
పలుచబడెనమ్మా.

బి : చెయిసాచి నానమ్మ
శ్రీ మహాలక్ష్మి
బిచ్చమ్ము నాతల్లి
బిచ్చ మిడవమ్మా.

భా : నారాయణాయేతి !
నారాయణాయేతి !

భ : నిండుకొన్నవి తల్లి
నేనుడువ లేదా ?
పది బండ్ల ధాన్యమ్ము
పారబోసితివి.

భా : అదియేమి ? అదియేమి ?
అరజాములోననే
హరియించి పోయెనా
అంత ధాన్యముగూడ ?
వెయ్యి భిక్షుకులింక
వేచి యున్నారే,
కడుపునింపుకోనంగ
కాచియున్నారే !

బి : నా జోలి నింపమ్మ
నా జోలి నింపు.

భా : అయ్యయో ఇంకెంద
రార్చుచున్నారో !
ఎట్లుగా తీర్పగల
నీక్షుధా జ్వాల ?
ఆశాంతముల దాక
నాకటి విపార్చులే
ఆమూల నీమూల
నావరించుకపోయె.
బాధాసముద్రమ్మ
పారమ్మ లేనిదై
కోటి గొంతుల నెత్తి
ఘోషిల్లి పోయినది.
రాజ సేవక రమ్మ
ప్రాణమాగదు నాకు
పారిపోదును నాథు
పాదసన్నిధికి.

బి : నా జోలి నింపమ్మ
నా జోలి నింపు.

భా : పారిపోదును నాథు
పాదసన్నిధికి.

భ : పాదాంక పథమ సృక్
ప్లావితమ్మయి, ఏల
ప్రాణ భీతను బోలి
పారిపోయెదవు ?

బి : మా కడుపుకోక యింత
మాకన్న తల్లీ.

భా : పలుకలేనో నాథ
పలుకలేనీ బాధ
బ్రతుకెల్ల మూగనై
పడియుందునే గాని.

కవి : నీవేన ? నాలోన
నిప్పురగిలించెదవు ?

బిచ్చ
కత్తె : (దగ్గరగా)
కడుపులో ప్రాణాలు
కదులుచున్నవి తండ్రి
కలకుటుంబమువారు
కడిపెడన్నము నిడరో ?

క : ఎవ్వరదుగో నిప్పు
నెగజిమ్ముచున్నారు ?
ఎవ్వరా కలిపాట
నివ్వేళ నూదేరు ?
కొసనుండి కొసవరకు
కూసమొదలిచి వేయి
పడగలెత్తిన చిచ్చు
పరుగలెత్తగ జేసి ॥ యె ॥

బి : తొలుత, నే, తేనిచ
క్కిలిగింత కౌగింట
నీరు కట్టినదాన
నృత్యమాడినదాన.
నృత్యమే నను వీడి
మృత్యువాటిని జేర
పయనించుచున్నాను,
ప్రాణమొక యాత్రగా.

క : నారాయణాంశగా
నాలోన వెలిగేటి
కటిక పేదరికంపు
కట్టెవో, చితిలోన
పుట్టెడాకటమందు

కట్టెవో, నీకేమి
పెట్టగలడీ పేద ?

బి : వలదయ్యా-ఓ-హో-హో
వలదు కారుణ్యమ్ము
వలదు నాకీ బ్రతుకె
వగవ పనిలేదు. (మరణిస్తుంది)

క : వెడలి పోతివ తల్లి !
వెలిగియారిన కట్టె !
ఇదియే మహారుద్రుడు
నుదుటిమంటల చూపో
నాకే చిన్మయా
నందమట్టులు తోచె ॥

బి : బిచ్చమ్ము నాతల్లి
బిచ్చమోయమ్మ.

క : ఈనాటికీ నిజము
వేనోళ్ళ మార్మ్రోగు.
ప్రతిజీవి యొకకట్టె
ప్రతిజీవి యొకచితిగ
జగమెల్ల నొక సము
జ్జ్వల మహా కాష్ఠమ్ము !
ఆరిపోవని బ్రతుకు
లారిపోవని చితులు,
ఆరిపోయిన బ్రతుకు
లారి మిగిలిన బుగ్గి.

భా : ఒక భోజుడీ భూమి
నొక భుజముపై నిల్పి
కీర్తినందును కావ్య
కేళీ విలాసిగా.
ఆమహా సామ్రాజ్య
మందు రేగినమంట
లంతలోనే వరప్ర
సందు మాటుపడేను ॥

క : కోటి కావ్యములల్లి,
కోటి మణులు గణించి
కోటి భూములనేలి
కోటి సౌఖ్యములంది
యేమి సఫలము జగతి
కేమి శాంతిలభించు,
తూగ మానవకోటి
మూల్గుమాన్పకయున్న ?

[రాచనగరునుంచి కవిని తోడ్కొని పోవడానికి వచ్చిన భటులు భేరీలు మ్రోగించబోతారు.]

క : ముందున్న భేరికా
ముక్తధాంకృతితోడ
నా హృదయభేరి ని
నాదమ్ము మార్మ్రోగి
నా రక్తమున చల్ల
నై జగతి మనుగాక !

[గుండెపేలిన శబ్దంలో భేరీ నినాదం మునిగిపోతుంది. కవి నేలకొరుగుతాడు].

భా : హా-నాథ ! హే-నాథ !
ఈనాడు నానాథు
డేచోటికేగెనో
కనుమరగి భువనమ్మె
చనిపోయెనిక నాకు ॥

[ఆమెకు భువనం చనిపోయినట్లు లెక్కైనా, భువనం మాత్రం ఆమె చనిపోయినట్లు జాబితాలో వ్రాసుకొంటుంది.]

యెవరో: వినలేని కనలేని
విగత జీవులవోలె
వినుచుండి కనుచుండి
వెడలి పోవుదుమంటె !
ఏ మహాకవి వాక్కు
లిటప్రతిధ్వను లీనె
నా వాక్కులే సృష్టి
యా వెనుక నే లయము.
ఇది ప్రపంచ చరిత్ర
మిది ప్రపంచ చరిత్ర
మింతియే జీవన
మ్మిదియె సత్యమ్ము.

పరివర్తన

* శ్రీ కందుకూరి లింగరాజు *

డాక్టరు వచ్చి వెళ్లేడు. చెప్పవలసిన జాగ్రత్తలన్నీ చెప్పేడు. నన్ను ఏమీ చెయ్యలేని స్తబ్దత నిశ్శబ్దంగా నిరీక్షించుకుంటోంది. దీపం సన్నదిగాచేసి, వెలుతురు ఉయ్యాల్లో ఉన్న బాబుమీద పడకుండా కాగితం అడ్డు పెట్టా. ఉంగరాల జుట్టు నీడల్లో నాలికల్లా వుంది.

రాజా డాక్టరును పంపి నాదగ్గరకు వచ్చాడు. 'ఎంత బాధ పడుతున్నాడో' రుద్ధ కంఠంతో రాజా అన్నాడు. ఉయ్యాల్లో బాధతో, ఒళ్ళు తెలియని జ్వరంతో మూల్గుతున్న బాబు శబ్దం గుండెల్ని పీక్కు-తింటూంది. బాధ! ఆవేదన!! అంతవరకు ఆపుకున్న కన్నీళ్ళు కట్టపులు తెగేయి. పైకి శబ్దం చేస్తే బాబు లేస్తాడేమో అన్న భయంతో దుఃఖాన్ని లోపలమ్రింగా.

రాజా కళ్ళు తుడుస్తూ 'సుందరీ! నేను ఉంటాను. నువ్వు కొద్దిసేపు నడుం వాల్చు.'

నిద్రా! ఎలాపోను? ఎలా కళ్లు మూసుకొని నిద్ర పోను. తలవూపే పడుకోనని- భుజంమీద భారంగా చెయ్యి నొక్కు-తూ 'సావిట్లో ఉంటా. పన్నెండు అయినతర్వాత లేపు' అంటూ బాబువైపు వంగిచూచి మెట్లు దిగేడు. ఆవేదనతో అవి మూలిగేయి.

గడియారం క్షణాల్ని గడుపుతోంది. అవి ఆతృతతో వెడుతున్నాయో, నెమ్మదిగా ఆరాటాన్ని హెచ్చుచేస్తున్నాయో తెలియకుండానే గడుస్తున్నాయో నేను చెప్పలేనేమో: కాలం అనేది లేదేమో! కాలం యంత్రాలతో కొలిచేది.... ఇప్పుడు.... ఈ క్షణాల్లో.... రాత్రిళ్ళు నాకు మాత్రం బాబు ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసాల్తో ఆ చిన్ని హృదయం యొక్క స్పందనాల్తో నిర్ణయించాలని అనిపిస్తోంది. అదే.... ఆగిపోతే.... కాలం లేదు.... ఆఖరికి నా జీవితం వృధా

ఈ సమయంలో నేను చేసేది, చెయ్యవలసిందీ ఏమీ లేదేమో? అక్కడ ఆనిద్రలో. బాధలో మృత్యువుతో పోట్లాడే బాబుని చూస్తూ కూర్చోడంకన్న ముక్తి, జయం అనేది వుంటుందా?

రేపు అన్నదాన్ని గురించి ఆలోచించలేను. అవి వుండవచ్చు-లేకపోవచ్చు. కాని గతం అన్నది ఎదురు తిరుగుతోంది. ఏ విరుద్ధకాల ప్రవాహంలో, ఈ సన్నివేశంలోకి లాగబడి అవ్యక్తమయేనో అదేవుంది ఇప్పుడు ఈ నిర్జీవ ఆవేదనా పరిసరాలు జ్ఞాపకం తెస్తూన్నాయి.

'సంతానం! ఆయన కథల్లో దాచుకొన్న అమృతపు చిహ్నాలు చదివినపుడల్లా నాకు వెలితి పొందినట్టుగా వుండేది. న్యూనతకల్గేది. ఐదు సంవత్సరాలు దాటినా స్త్రీ హృదయం అర్రులుచాచే అమరత్వం నాకు రాలేదని ఆక్రందించేదాన్ని ఆ మృతస్థానం కోసం.

ఆయనేదో కథ రాసుకుంటున్నారు. సన్నటి వెన్నెల జల్లెడలా పూచట్లోంచి లోపల పడుతోంది. బంతిపూలు ముత్తైదువుల్లా తలలూపు తున్నాయి. 'నిన్నరాత్రి కథ పూర్తిచేస్తున్నారా?' తలూపేరు. కాగితంమీద కలం జరుగుతోంది. బాధతో ముక్కు-లు కోపం తడుము కుంటూన్నట్టుగా ముఖం ముకిళిస్తోంది.

ఏవిచిత్ర జ్ఞాపకాలు, దేవతల కోర్కె-లు నాలో ఆశల్ని రేకెత్తిస్తున్నాయో తెలియదు— 'మనకి ఓ పిల్లాడు వుంటే....' ఇక అనలేకపోయె.

తెల్లబోయి నావైపు చూచేరు. "ఐదేళ్ళయింది.... దేవుడు........" కన్నీళ్లు అడ్డం వచ్చేయి.

దగ్గరసా వచ్చేరు. కన్నీళ్ళు వొత్తుతూ "ఐదేళ్లు అయితేఏం? ఇది అంత నిరాశజెందవలసిన స్థితికాదేమో! ఎంతమంది ఇంకా ఎక్కువ సంవత్సరాలనుండి........"

"ఉండవచ్చు, వాళ్లు మనం కాదుగా. మనం మనమే. చాలాకాలంనుండి ఒక్కడుంటే చాలా బావుండునని ఆశించేం, ఎదురు చూసేం, ప్రార్థించేం కాని........"

ఆయన కళ్ళల్లో బాధ స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. ముఖం ముడుతలు పడింది. క్షణికంగా స్ఫటికాలయేయి. "నేను ఆశించే వాళ్ళతో ఆడాలని, మాట్లాడాలని కళ్లు కాయలు కాసేయి.........."

నాకు దుఃఖం ఆగలేదు. హృదయవేదన ఎడారిలో చచ్చిపోవలసిందేనా? ముక్తిలేదూ? దేముడు నన్ను

గొడ్రాలిక్రిందే జీవితం అంతం చెయ్యదలచుకొన్నాడా?

భుజంమీద ఆనుకొని అనునయంచేసేరు. నిరాశల్లో ఎండిపోయేటట్టు కన్నీళ్ళు ఇంకేయి. "సుందరీ! మనం ఒక పిల్లాడిని దత్తత చేసుకుందాం" అన్నాడు ఉండుండి.

"దత్తత" ఆశ్చర్యపోయా. మాట్లాడలేక చూపులు ఒప్పగించా ఆత్రుతతో. "అవును సుందరీ! ఎందుకుకాదు, దత్తత చేసుకున్నాం అన్నంతలో మన పిల్లలు మనకి ఉండకుండా వుండరుకదా!"

నాలో విప్లవం చెలరేగింది. "ఎలా చేసుకోమన్నారు. నాకు అక్కరలేదు. ఆ మొట్టమొదటలో మీరు ఏమన్నారో జ్ఞాపకంవుందా. అవన్నీ మర్చిపోయేరా...."

"మనకి కలగబోరని కాదు- మారుగా...."

"ఒద్దు.... నాకు ఒద్దు" సావిట్లోంచి వెళ్ళిపోయా. ఏం చెప్పదలచుకున్నారోకూడా వినకుండా పడుకున్నా. ఆమాటలు ద్వేషించేటట్లు చేస్తున్నాయి. పురుషులు ఎప్పుడూ ఇంతే! ఆయన! తన నోటమ్మటగా ఆ మొదటి యౌవనంలో ఏ అమరలోకపు బిడ్డను ఆశించేడో ఆనోటితోనే యింకో తల్లిదండ్రి కన్న బిడ్డని తీసుకువచ్చి, అది నాన్నా, అమ్మా అని పిలుస్తూంటే, ఎలా ఓర్చుకోడానికి ఎలా సంతోష పడ్డానికి హృదయం ఒప్పుతుందో! వివాహం, భార్య, వత్సరాల స్వప్నం, పవిత్రత, ఆదర్శం ఎంత హీనంగా, క్రూరంగా బలిచేసేరు? మూగంగా పడుకున్నా ....ఆలోచనలు వస్తూనే వున్నై.

రాజా ఎంతలో మారిపోయాడు?

సహజత్వంలోనే రోజులు గడిచేయి. ఎవరో హృదయంలో సుత్తితో కొట్టినట్లనిపించింది. ఈ "దత్తత" అన్న ముక్క శూలంలా, పొడుస్తోంది. తనహృదయం, తన దగ్గరనుండి వేరే తీసుకొని వెళ్ళిపోయినట్లు వుంది. తన్ని రాజా దగ్గరకు తీసుకొన్నప్పుడు తన హృదయం తిరగబడేది.

ఆ ఆదివారం స్కూలు వార్షికోత్సవానికి వెళ్ళేం. పది పన్నెండు సంవత్సరాల బాలికలు, ఒక విధమైన ఖద్దరు దుస్తులతో స్వాతంత్ర్యాన్ని ఒలికిస్తూంటే, యౌవన భారం వచ్చిన యువతుల్లో సంచరించడం, గౌరవించడం, మర్యాద చెయ్యడం నాలోని ఆనందాన్ని విచ్చలవిడిచేస్తోంది.

అంతవరకూ నాకు రాజా కళా జీవితంలో వయసు పిల్లలకి చెయ్యి మళిపిస్తున్నాడని తెలియనేలేదు. ఇటువంటి సంస్థలో ఉన్నాడా? భావి భారత నారీమణులని త్యాగంచేసి ఆంధ్రత్వం నిలబెడుతున్నాడా?

ఆరాత్రి నృత్యం చూసేం. నేను ఏ అమర ప్రపంచపు అంచులలో ఉన్నానో, ఏ దేవత్వం నన్ను అలుముతోందో తెలియక వాళ్ళతో ఆడుకున్నా, పాడేను, నవ్వాను........

వాళ్ళు సాగనంపేరు. కృతజ్ఞత, ఆరాధన ఆయనయెడ అంతా కన్పరిచేరు. వాళ్ళు ప్రేమించారు. నాకు సిగ్గు కల్గుతోంది. రాజా ఆదర్శం యిదా?

ఇంతవరకు ఎవరి బిడ్డనో తెచ్చుకోవాలి అన్న తలంపు అర్థం కాలేదు నాకు. అది హృదయాన్ని పొడిచినట్టుగా వుంది. అందులో ఓ విధమైన జుగుప్స, కోపం, విముఖత ఆయనయెడ కల్గేయి. ఎప్పుడూ చూడని సంకుచితదృష్టితో పర్యవేక్షించేదాన్ని........ఆయన్ని ఆ దృష్టితోనే అర్థం చేసుకోగలిగే ననుకున్నా....

మరి యిప్పుడో. ఆరాత్రంతా నన్ను సింహావలోకనం చేసుకున్నా. తప్పంతా నాదిలా తడుతోంది. రాజాలోని ఈ సరస్వతీ గుణాలు ఎంత గుప్తంగా వున్నాయి. నా చేష్టలు, నా ద్వేషం, నన్ను కుమిలించి సిగ్గుపరచాయి.

ఏదో ఆశించాలి అనిపించేయి........ ఆయన కాఫీ తాగుతున్నప్పుడు ఉదయకాంతుల చల్లదనంలో అన్నా "మనం ఓ పిల్లాణ్ణి పెంచుకుందాము"

ఆయన ఆశ్చర్యపడ్డారు. నోటమాట రానేలేదు. "నిజంగా" నమ్మలేనిస్థితి ఆయన్ని అలా అనిపించింది.

* * *

ఆవేసవిలో వసంత వచ్చింది, మూడున్నర సంవత్సరాలకు. గుండ్రని ముఖం. ఎరుపు ఛాయ. మొదట్లో అంతా సిగ్గుగా జరిగిపోయింది. రోజులు గడిచినకొద్దీ ఆసిగ్గు నెమ్మదిగా విడిపోయింది. వసంత ఎప్పుడు ఆ రుద్రపు రంగు గౌను ఒదిలేదికాదు. వచ్చీరాని మాటల్తో వెనక వెనక తిరుగుతూ, తనకు ఏంకావాలో చెప్పేది.

ఒక్కొక్క సమయంలో వసంతను చూస్తే ఏ పదిహేను సంవత్సరాలదానిలానో మాట్లాడేది. ఇంకో సమ

యంలో ఏమీ తెలియని ఆటబొమ్మలా ఉండేది. కాని అవన్నీ నాకు ఏదో కన్నుల నూత్నలోకంలో తెరిపించేవి.

ఆ సాయంత్రం తల దువ్వుతూ "నువ్వు నా పోలికే" అంది. తలూపి నవ్వింది. "మనం యిద్దరం ఒకలాగే వున్నామే" ఆక్షణం హృదయానికి హత్తుకొని బుగ్గమీధ చిటికవేస్తూ నవ్వే.

ప్రక్క పిల్లల్ని పిలిచి నన్ను చూపిస్తూనే మా అమ్మ అనేది— ఎన్నో ఈ క్షణంలో ప్రతి చిన్నవిషయంలో నన్ను ఎలా వసంతకు సమర్పించుకొన్నానో, తలుచుకుంటూంచే దుఃఖం పట్టపగ్గాలు లేకుండా అవుతోంది.

ఆరోజు ఆదివారం- వసంత ఆడుకొని దీపాలవేళకు వచ్చింది. అలసినట్టు కూర్చుంది. ఎప్పుడూ మాట్లాడకుండా వుండని వసంత ఎందుకంత నిశ్శబ్దంగా వుందా అని ఆలోచిస్తున్నా. ఒళ్ళు వేడిగా కాగుతోంది. నెమ్మదిగా మంచంమీద పడుకోబెట్టా.

"అమ్మా! బాధగా వుందే" ఏం చెయ్యను. డాక్టరు వచ్చేడు- వెళ్ళేడు. అది చంటిపిల్లల వాతం అని అన్నాడు. పెదవి బిగపెట్టి—ఆవేదన- ఏమవుతుంది?

ఆ ఆఖరు ఘడియలోనే.... నెమ్మదిగా కళ్ళుతెరుస్తూ "అమ్మా నిద్రపోతానే" అంది................ అంతే!

శాశ్వత సమాధే, దీర్ఘనిద్ర పోయింది. తను వచ్చిన పని చూసుకొని.... వెళ్ళిపోయింది.... ఎక్కడకో.........? "అమ్మా" అని నోరారగా ఎవరు పిలుస్తారు? ఇక నాకు లోకం.... ప్రపంచం....? నేను దోపిడయ్యాను. వంచింపబడ్డాను, వసంతకు ప్రేమంతా ధారపోసే. అది 'నా'అని అనుకునే ఇచ్చే. లోపం చెయ్యకుండా, నా స్వర్గం........ త్యాగం చేసా. కాని నూత్న జీవితానికి బదులు మృత్యువు యివ్వబడింది.... ఎంత క్రూరంగావుంది.

ఆయన బాధపడుతున్నారని తెలుసు. కాని.... కాలం జరుగుచున్నకొలది ఆయనలో మార్పు వచ్చిందా? పురుషుడంతే—

* * *

ఆపండుగులకు రాజా చెల్లెలు పాప వచ్చింది. తల్లి ఒళ్ళో నిద్రపోతున్న పిల్లాడినిచూసి ప్రశ్నలు వేసా. ఆవిడేదో చెప్పింది—నాకు శూన్యంగా కన్పించింది. సంసారం గురించి ఎన్నో మాట్లాడింది. భర్త ఆదరణ, అనురాగం ఎలావుందో సిగ్గు పడుతూనే చెప్పింది.

వెళ్ళేటప్పుడు చీరా, రవికలగుడ్డ పెట్టే. చంటిపిల్లాడిని ఎత్తుకున్నా........ నాలో నాకే న్యూనతగా వుంది. "నువ్వు వయస్సులో ఉన్నావే! నిరాశ ఎందుకు? నువ్వు చేసేదేమిటో ఆలోచించావా? నీ భర్త, నీ గృహం, బిడ్డలు అందర్నీ ఒకరాత్రి పోగొట్టుకోవచ్చు, తర్వాత అవి నీవి కావేమో! ప్రతి జీవి తన పనిని నిర్వర్తించి తను వెళ్ళిపోవాలి....'' ఆలోచనలు వచ్చేయి, ఏదో చైతన్యం నులుముతోంది.

సాయంత్రం రాజా వచ్చాడు- ఎదురుగా వెళ్ళి పుస్తకాలు అంది పుచ్చుకొన్నా. ఖండువా తీసి చిలక్కొయ్యకు వేసా. రాజా ఆశ్చర్యపోతున్నా నవ్వే.

కాఫీ తెచ్చాక ఏవో కబుర్లు చెప్పేరు- విన్నా. నవ్వే. ఆరాత్రే దగ్గరకు తీసుకుంటూ "ఆ తొలిరోజులు జ్ఞాపకం తెస్తున్నావ్" ఆనందంతో అన్నారు, హృదయం బిగుసుకుంది, ముఖం త్రిప్పుకున్నా. చాటుగా హృదయం రోదించలేక మా భావి ఏమిటి? మా వివాహ ఫలితంగా ఏమి నిలబడింది? ఈ క్షణంలో అనిపించింది. సంవత్సరాది వచ్చింది. నాలో నేను తగిలించుకొన్న యినపకవచాలు విడిపోయి హృదయం పరవళ్ళు త్రొక్కింది.... ...

ఆరోజుల్లో ఆనందంగా బూజుపట్టిన హృదయాల్ని దులుపుకొని గంతులు వేసేం, పాడేం. దగ్గరగా వచ్చేం. ఆఘడియనుంచి అమరత్వంలోనే ఉన్నాం........ రోజులు గడిచేయా! నెలలు గడిచేయా! అనిపించింది.

ఆరోజు రాత్రి అతని చేతుల్లోనే ఉండి చెప్పా రహస్యంగా- వెయ్యి వసంతాల్లో నృత్యం చేస్తూనే........ ఆనందంలో మాకు కన్నీళ్ళు తిరిగాయి.

* * *

కళ్లు తెరిచా. అమ్మ ప్రక్కన నుంచుంది. 'అమ్మా' "తెలివి వచ్చిందా తల్లీ!" లేవబోయా. ''నాపిల్లాడు" అన్నా వెంటనే. ''అంతా నీ పోలికే. ఆరోగ్యంగా, అందంగా వుంటాడు. మొదట్లో నీరసంగా వున్నాడు, ఇప్పుడే కోలుకుంటున్నాడు" అంది ప్రక్కనే వుంచుతూ. 'అంటె' నాకు అర్థం కావడంలేదు. "వారం క్రితం పుట్టాడు

ఆవుపాలు పోస్తున్నాము" అంది. హృదయం ఆగిపోయింది. వారం రోజులు నేను ఏమయ్యేను. నా బిడ్డ.... డాక్టరు మా అమ్మ చేతుల్లో .... భరించలేకుండా వున్నా.... "ఒద్దు అమ్మా! నాదగ్గరనే ఉండనీ...." అన్నా. నా చేతులతో బాబుని తడిమా—నల్లని గుడ్లు.... ముఖం. నన్ను ఉక్కిరి బిక్కిరి చేస్తోంది ఆనందం.

ఆతర్వాత నేను త్వరగా కోలుకోవటం అందరికీ ఆశ్చర్యం కల్గించింది. నాలో ఒక్కటే కోరిక.... నా బిడ్డను ఒకళ్ళ చేతుల్లో ఆఖరికి అమ్మ అయినా సరే, అనాథలా పెట్టడం ఇషంలేదు- నేనే పెంచాలి. ఇదే భావన నాకు ఆరోగ్యం చేర్చింది.

కొస్త మగతగావున్నా, దగ్గినా, డాక్టరుకు కబురు పంపేదానిని. మందు వచ్చేవరకూ నిలిచేదాన్నికాను. నాకు నా బాబు ఒక్కడే.........

నెలలు జరుగుతున్నాయి. రాజా నా విచిత్ర పంథాని గూర్చి బాధపడుతూనే ఉన్నాడు. నేను విశ్రాంతి తీసుకోవటంలేదు. చచ్చిబ్రతికా.... ఒకటి రెండుసార్లు అన్నారు.

అరోజుల్లో ఏదో విషయంలో రాజాకి నాకు చర్చ వస్తూనే వుండేది. నేను పెంకితనం నేర్పుతున్నాననేవాడు. ఎత్తుకోవడం, లాలన పెంకితనం అవుతుందా?....

రాజా ఆరోజుల్లో మారేడు, చిరాకు. కోపం. నా బాబుకి ఓ సంవత్సరం దాటింది, నుంచుంటున్నాడు. ఓరోజు రాజా అన్నాడు "సుందరీ! నువ్వు వాణ్ణి చెడగొడుతున్నావు. అప్పుడే వాడు ప్రపంచంలో ఏం అడిగితే అది ఏడిస్తే వచ్చేస్తుంది తనకి అన్న భావన పడ్డాడు. ఇలా వుంచితే ఎలా తయారౌతాడో ఊహించావా" అని అడిగేడు.

బాబుమాట ఎత్తుతేనేచాలు నాకు రపులుకునేది. "అందరిలాగే పెద్దవాడవుతాడు....కాని మనుషుల్లే క్రూరహృదయుడు మాత్రం కాడు....'' అన్నా.

''క్రూర హృదయంకాదు. నీకు వాడెంతో నాకూ అంతే. ఇలా పెంకితనాల్తో తీసుకువస్తే భావికి మంచిదంటావా? ''

"మీకు ప్రేమ, త్యాగం అంటే తెలుసా''

నవ్వేడు. 'ప్రతి స్త్రీ ప్రేమిస్తుంది. దానిని సంతానపు ఉన్నతి భావికోసం ఉపయోగపడేటట్లు వినియోగిస్తుంది, నాశనం కోసం కాదు. నువ్వుకూడా?........"

అనుకోకుండానే బాబుకు మొదట్లో కొంచెం జలుబు, తర్వాత జ్వరం, ఒళ్లుతెలియని మగత. డాక్టరిని పిలిచేం. పరీక్షచేసి రక్తం తీసుకు వెళ్ళుతూ, రేపు అన్నాడు. రేపు! ఆత్రుత— మాలోవుండే పట్టుదలలు, కోపాలు, విముఖత అన్నీ గాలిలో ఇంకిపోయేయి.

*   *   *

ఇద్దరం వంతులు వారీగా రాత్రి ఆ వుయ్యాల ప్రక్కన కూర్చుందామని నిర్ణయించుకొన్నాం. రాత్రి పన్నెండుకు లేపమన్నాడు. కాని లేపలేదు. లేపకపోవటమే మంచిదని పిస్తోంది. నాబాబు ఉయ్యాల్లో కళ్ళెదుటగా బాధపడుతున్నాడు. ఏమవుతుంది?—

బాబు నావాడు, వాణ్ణి ముట్టుకోడానికి ఎవరికీ హక్కు లేదని చాటే. మృత్యుదేవత తన క్రూర దంష్ట్రలను తెరుచుకొని బాబుని కబళించవచ్చు. నిజమయితే నాకు జీవించడానికి స్థానమేలేదు— నిరాశ! నిజంగా ప్రేమించడం మూర్ఖత్వమేమో అనిపిస్తోంది. ప్రతీ తల్లి ప్రతీ మాతృహృదయం తన బిడ్డణ్ణి అద్దాలలో పెట్టుకొని హృదయానికి హత్తుకోవటం, మూర్ఖత్వమైనట్టే తట్టుతోంది.

ఉయ్యాల మంచం కోడుకు ఆనుకున్నా. బాబు కళ్ళంమ్మట నీళ్ళు నెమ్మదిగా వస్తున్నాయి. నెమ్మదిగా ఉయ్యాల్లోంచి తీసుకొన్నా. నా హృదయానికి హత్తుకొన్నా. అంతకంటె ఎక్కువ శాంతి లేదేమో? నేను నిజంగా- అన్నం రొట్టి ఇస్తే ఆత్రుతతో తీసుకొని తింటూన్న కాందిశీకినేమో! దాన్ని ఎవరైనా దొంగిలిస్తారేమో అన్నభయంచే! ఆ పతన స్థితికి ఒచ్చేనా?—

వేడిశ్వాసలు బుగ్గలమీద పడుతున్నాయి. ఇకనుంచైనా వాడికి నిజమైన స్థానంలో తల్లి నవుతా. నా స్వార్థంతో పెంచను. వాణ్ణి వీరుడిగా పెంచుతా. వాని భావి నా ప్రేమ మీద ఆధారపడివుంది. నాభయానికి వడ్డీగా వాడిని బలి పెట్టను అని ఆలోచించగా హృదయం గోడెత్తింది. ఆవేదన— ఇంకో తలపులేదు.

తెల్లవారింది. 'సుందరీ! నన్ను లేపలేదేం. ఎలావున్నాడు' అని ఉలిక్కిపడి లేచిన రాజా అన్నాడు.

ప రి వ ర్త న

డాక్టరు వచ్చేడు.—చూచాడు— రాత్రి భయపడ్డాను కాని— గండం దాటింది. రెండురోజుల్లో తిరుగుతాడు అని వెళ్ళేడు.

రాజా నా వైపు చూచేడు. ఇద్దరం బాబు వైపుచూచేం. చూపులు కలుసుకొన్నాయ్. చిరునవ్వు ఆక్రమిస్తోంది. రాజాకి కళ్ళనీళ్ళు తిరుగుతున్నై. వెర్రిదుఃఖం, ఆనందం ముత్యాలు రాలుస్తోంది.

'సుందరీ!" ఆయన వైపుచూచే 'అమరత్వపు అంచులా. వాళ్ళమీదే భావి, దేశం, ప్రజ ఆధారపడివుంది. చరిత్రల్ని మన తర్వాత వ్రాసేవాళ్ళు వీళ్ళే. మనంకాదు' అన్నాడు.

నిజమే! హృదయం ఆందోళన పొందుతోంది. వెల్తురు ఉయ్యాల చువ్వలోంచి బాబుకు కొంత వెలుగునిస్తోంది.

భిన్న దృక్పథాలు

ఈ జీవితం

• శ్రీమతి జయ •

ఈ జీవితం బహు నీరసం....
ఈ లోకమొక నాటకం....
చిత్రనాటకంలో
మనమంతా పాత్రధారులం....
పాత్ర ముగిసినంత
మటుమాయమైపోతాం.—
ఎన్నోకలలను కంటాం....
ముందుకు పరుగిడి
నీడల పట్టబోతాం....
మరి కాలుజారి పడిపోతాం....
అటుపై అంతా అంధకారం.—
పై మెరుగులచూచి మురిసిపోతాం.—
పై చూపుచూచి మోసపోతాం....
ఈ పైపూతలన్నీ బూటకం....
మిథ్య నాటకం.—
మరి ఈ జీవితం
లోతు తెలియని సుడిగుండం....
దారిలేని ఒక అగాథం—
బంధుమిత్రులందు వ్యామోహం
ఘనకార్యాలు జేయవలెనంచు
వుబలాటం
ఈ జీవితం క్షణికం....
మరి ఎందుకీ ఆరాటం?
నేడుండి రేపు పోతుంటాం....
అయినా ఎందుకో ఈ పోరాటం—

జీవితనౌక

" కో న కి శో ర్ "

నావికా........ నావికా........
నడుపవోయి నావను
నడుపవోయి జీవిత నావను
నావికా........
ప్రేమనగరిలో సంతసమున
కల వసంతాల కోకిలలై
నడపవోయి జీవిత నావను.
నావికా........
ప్రేమజీవుల ప్రియభాషణముల
ప్రియదంపతుల హర్షధ్వనులతో
నడుపవోయి జీవితనావను.
నావికా ....
పండువెన్నెల్లోన
నవ్వు వెన్నెలలీను
ప్రేయసీ ప్రియుల
క్రీగంటి చూపులతో
నడుపవోయి జీవితనావను.
నావికా........
మధురమౌకలవోలె గడిచిపోయెడికాలం
చుక్కానిగాచేసి త్రోసుకొనిపోవోయి
ప్రేమనెడు జలనిధిలో
వలపనెడు సుఖతీరమును
చేర్చుమో నావికా యీ ప్రేమనౌక
చేర్చుమో నావికా యీ చిత్రనౌక
పొందుమో ఆనంద సౌఖ్యానుభూతి నావికా........

సరస్వతీ వరప్రసాదిని—వీణాగాన వినోదిని

వీణ ధనమ్మాళ్

• శ్రీ ఎమ్. ఆర్. శాస్త్రి •

ప్రపంచ సంగీత వాద్యాలలోకెల్ల ఆద్యమైనది. దేవతా పూజ్యమైనది, కష్టసాధ్యమైనది శ్రోతలనానందాబ్ధిలో ముంచివేసేది వీణావాద్య మొక్కటే. దీనినే జగన్మాత సరస్వతీ చేతంబూని జగత్సృష్టికర్తయైన బ్రహ్మదేవుని ఆనంద డోలికలలో ఊగించింది. అందుచే దానికింత పూజ్యత వచ్చినది. ఈ పవిత్రవాద్యంలో శ్రీమతి ధనం వైదుష్యం చూపడం ఆంధ్రుల మహాద్భాగ్యం.

దక్షిణాదిని నివసించుచున్న, ఆంధ్ర కళావంతుల కుటుంబములో ప్రభవించిన దీపె; ఈమె మాతా మహి కామాక్షి. ఆరోజులలో సువిఖ్యాత నర్తకి: తల్లి నాట్య గానాలు రెంటిలోను అందెవేసిన చేయి. సంగీత త్రిమూర్తుల్లో వకరైన శ్యామశాస్త్రిజీ కుమారుడు సుబ్రాయశాస్త్రి వద్దనీపె తల్లి గాన శిక్షను పొందింది. అందుచేత ధనమ్మ కవలీలగా సంగీత సంప్రదాయం అబ్బింది. పన్నెండేండ్లలోపలనే తల్లివద్ద నాట్యాభినయా లభ్యసించి ఆరితేరింది. పిమ్మట పంచనాదయ్యర్‌వద్ద శిక్షణను బొందెను.

ఆజన్మ సిద్ధంగా శ్రావ్యకంఠం, సత్సాంప్రదాయపు శిక్ష కలగడంచేత, ఈమె సంగీతం రాణించింది. కిన్నెరనుబోలు గాత్రానికి వీణా సాహచర్యముచే, అళగశింగరయ్య ఈపెకు వన్నెబెట్టారు. రెండేండ్లలో వీణావాద్య ప్రవీణతను సంపాదించింది. ఆరోజులలో మైలాపూర్ గౌరి అనే అభినేత్రి గొప్ప వైణికురాలు. అంతటి విద్వాంసురాలితో తన పదునాల్గవ ఏటనే ధనం సరిసమాన ప్రతిభతో వాయించెనట. ఈపెకు, వీణకు బాల్యంలోనే అవినాభావ సంబంధము కుదరడంచే, విద్వాంసురాలనిగణన కెక్కినా, అనవరత సాధనమాత్రం జేసేది. క్రొత్త కృతులు జావళీలు పదాలువల్లెవేస్తూ వుండేది. ధర్మపురి సుబ్బరామయ్యవద్ద అనేక జావళీ లభ్యసించింది. బాల కృష్ణయ్యవద్ద పదాలు నేర్చింది. ఈవిధంగా చిన్న వయస్సునే మంచి సంగీతజ్ఞానం, గొప్ప వాద్యసంపత్తిని అలవర్చుకొన్నది.

'సిద్ధోపదేశా, ముపదేశకాలే, ప్రపేదిరే ప్రాక్తన జన్మ విద్యాః' అన్నట్లు పార్వతికి విద్యలు తమంతట తామే వచ్చినవట. అలాగుననే వరప్రసాదినియైన ధనమ్మకు సంగీతం ఒక వరంగా వచ్చింది.

ఈపె సంగీతం భావ ప్రధానమైనది. త్రికరణశుద్ధిగా వుంటుంది భావం. వాద్యంలో నయం, రంజకం, మాధుర్యం, అపారంగా వుండి, వాద్యంలో గాత్రం మిళితమైతే, ఇదమిత్థమనడానికి వీలుండదు. స్వయంగా అనుభవించి పాడడంచేత ఆరంభంలోనే రక్తిగడుతుంది. శ్రోతలు గానరసాన్ని అనుభవిస్తారు. 'రహిపుట్టజంత్ర గాత్రముల్ రాల్పరగించు విమలగాంధర్వంబు విద్యమాకు' అన్న వాక్యాన్ని స్మరణకు దెచ్చి ఎట్టి కఠినచిత్తునైనా కరిగించి వేసేదట.

స్వరరాగసుధారసయుత భక్తి (శం. భరణం) రాగసుధా రసపానం (ఆందోళిక) శుద్ధమైన మనసుచే సుస్వరం అను కీర్తనలు వాయించేటప్పుడు శ్రోతలానందాశ్రువులు రాల్చేవారు. తానం వాయించేటప్పుడు, సప్తస్వర సుందరులు నాట్యం చేస్తున్నారా, లేక సరస్వతి బ్రహ్మలోకంనుండి వచ్చిందా అన్నట్లు స్ఫురించేదట. అమృత ప్రవాహమానందసాగరంలో వున్నామనిపించేటంత మాధుర్యం, అంత రంజకత్వం—అంత ఆనందం ఇంకెవరి గానంలోను లేదట.

ఈపె సంగీతం ఒడుదుడుకులు లేక, తాళ కుస్తీలు, స్వర పట్టీలు, రవచెక్కుళ్లు, తలత్రిప్పుళ్ళు లేక సరళధారతో విలంబితకాలంలో నడిచేది. ఈపెది శుద్ధ కర్నాటక బాణీ. ఈపె బాహ్యావేష మెంత నిరాడంబరమో. సంగీతం కూడా అంత నిరాడంబరమే. ద్రుతకాలంలో పాడేవారు. స్వర స్వారస్యాన్ని గమక శుద్ధిని చూపలేరని ఈపె అభిప్రాయం. ఈపెది విలంబిత వాద్యం గనుకనే గానంలో ప్రతి స్వరంయొక్క కళాకాంతులు చూపుచూ ఒక స్వరాన్నుండి ఇంకొక స్వరానికి దుమకకుండా అనురాగం చూపెట్టేది. ఇలాగ స్వరకళను చూపిస్తూ

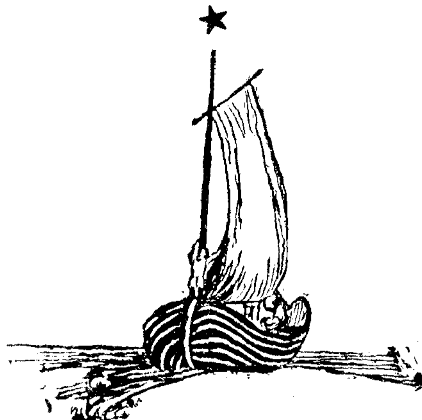
వాయించేది కాబట్టి ఎత్తుగడలోనే కచేరీ రక్తి కట్టేది. ఈమె ఘనరాగాన్ని అయిదు నిముషాలకంటె హెచ్చుసేపునూ, జన్యరాగాన్ని, నిమిషంకంటె హెచ్చుసేపును నిలిపి వాయించి యెరుగదు. ఒక్క సంగతి వేసినా ఆ సంగతిలోనే రాగంయొక్క జీవకళ మెరుపు ప్రకటిస్తుంది. అది అపూర్వమైన సంగతిగావుండును. 'సాగరో సాగరోపమః' అనునట్లీమెకు ఈమెయే సాటి. ఇక కీర్తనల విషయంలో, పెక్కు సంగతులు వేసి విసుగెత్తించకుండా ఒకటి రెంటితో మహదానందాన్ని కలిగించేది. 'రామ నీ సమానమెవరు' గాని 'ఇంకా దయరాలేదా' అని గాని నేటి విద్వాంసులు ప్రారంభించి పల్లవి పూర్తి చేసేసరికి ఏ అరగంటైనా పడుతుంది. అర్థంలేని వ్యర్థ సంగతులతో మొత్తుకోకుండా ఈమె ఇంపైన రెండింటిలో ముగించేది.

ఈమె సాహిత్య శబ్దోచ్చారణ అతి స్పష్టంగా వుండేది. పదాలు విడదీసి ఉచ్చరిస్తూ శబ్దార్థం అందరికీ అవగాహన చేసేది. సాహిత్య ప్రవీణులుకూడా ఈమె పద విభజనకు మెచ్చుకొనేవారు. నూతన అర్థములు స్ఫురించేలాగు శబ్దంనుండి భావ విస్ఫురణ చేసేది. ఈమె సాహిత్యంలో ఎట్టి అపభ్రంశములు లేకుండగ పాడేది. అష్టపదులు మహా స్వారస్యంగా పాడేది, శబ్దాలను తరచి తరచి భావాన్ని ప్రకటించేది గాబట్టి శ్రోతలకు బ్రహ్మానందం ప్రాప్తించేది. ఈమె గానంలో అపస్వరమనేది లేనేలేదు. సునాదంతోపాటు శుద్ధసాహిత్య సమ్మేళన ఈమె కచ్చేరి కెంతో తరగనివన్నెను బెట్టేది. ఈమె మహా గాయకులైన, మహా వైద్యనాదయ్యర్, తి. కృష్ణయ్యర్, శరభ శాస్త్రి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్. తంజావూర్ నారాయణ సామప్ప. కయార్ వేంకటయ్యర్. వీణ శేషన్నగార్ల తరగతికి చేరును. ఈమె సమకాలికులైన, కోనేరి రాజపురం, గోవిందస్వామి (ఫిడిలు) నైనాపిళ్ళె, అలగనంబి, చిదంబర భాగవతులు, సంగమేశ్వరశాస్త్రి, రమణయ్యదాస్, ఆనంద గజపతిరాజా, మైసూర్ రాజావంటి రసిక ప్రభువులీమె నెంతో శ్లాఘించిరి.

ఈమెను సుస్వర దేవతగా భావించారు. భైరవి, కాంభోజి, బేగడ, శంకరాభరణం, సావేరి, హుసేని, నాదనామక్రియ, ఇత్యాది రాగాలీమె సొమ్ము.

జీవితాంతం దాకా ఈమె వీణ నెడబాయలేదు. ముదుసలితనంచే (70 ఏటను) నేత్రావరోధం గల్గినా, ప్రతి శుక్రవారం తన ఇంట్లో కొన్ని ఘంటలకాలం వీణ కచ్చేరి చేసేది. పండితులు. పామరులుకూడా గుంపుగా మూగేవారు. ఈమెకు సరస్వతీకటాక్ష మెక్కువగా వుండుటచే లక్ష్మీ ప్రసన్నం కొంచెం తక్కువగానే వుండేది. కాని భగవత్కృపచే ఆమె కెట్టికొఱత వుండేదికాదు. శ్రీ త్యాగరాజు భగవత్కైంకర్యానికి తన సంగీతాన్ని అర్పించినట్లీమెకూడా, భగవదర్పణ జేసింది. ఆత్మోజ్జీవనానికే గాన విద్యయని భావించి భగవంతుని గానం చేసేది. ఈమె వంశ గౌరవాన్ని ఈమె కూతుండ్రు మనుమరాండ్రు నిలబెట్టారు. ఈమె మనుమరాలు బాలసరస్వతి నాట్యంలోను, అభిరామసుందరి, ముక్త, బృందలు, గానకళలోను ప్రఖ్యాతినార్జించిరి. సంగీత సారస్వతానికీమె చేసిన సేవ అపారం-అమేయం-అమోఘం. ఈమె కృషి సర్వతోముఖంగా ఫలించింది. జన్మసార్థకమైంది. తానుతరించి ఇతరుల నుతరింప జేసింది. ఇట్టివారే మృతజీవులు. ఈమె ఆత్మకు శాంతి గల్గుగాక !

ఓం తత్సత్!

పొదుపుకోసం....

శ్రీమతి డి. యస్. రాజేశ్వరీపట్నాయిక్ *

కొత్తగా వెలువడిన "స్త్రీ హితైషిణి" పత్రిక తిరగేస్తోంది శాంత. స్త్రీ అభ్యుదయంపట్ల దిట్టమయిన రచనలతో, విజ్ఞానయుతమైన సంస్కరణ ప్రసారాలతో విరాజిల్లుతోందాపత్రిక. ఒక్కొక్కపుట తిరగేస్తోంటే శాంత హృదయంలో భావాలు విజ్ఞానశిఖరాల నందుకున్నట్టే అనిపిస్తోందాక్షణంలో. నిజంగా ప్రతీయింట్లో యిట్లాంటి స్త్రీ వుద్యమ ప్రోత్సాహకరములగు పత్రికలద్వారా జీవితంలో చక్కని విజ్ఞానాన్ని సంపాదించుకోవచ్చు. చందా వివరాలను పరికిస్తోంది.... సాలు చందా 12 రూ॥ ప్చ్.... అంతలో నిస్పృహ నిరాశ లామెమనస్సును కృంగదీశాయి. తమ ఆర్థిక దుస్థితి ఆమె మనస్సులో మెర మెర లాడింది. పోనీ లైబ్రరీలోనైనా తెచ్చి చదువుకుందామాఅంటే అచ్చే. లాభంలేదు. ఆమాసాన వెలువడే పత్రికలు మరినాళ్లు నెలలకైనా తనచేతికి రావడం అనుమానమే. గ్రంథాలయాల్లోకూడ లంచగొండితనమే !! పైగా వున్నట్టుండి ఖరీదైన గ్రంథాలే మధ్య మధ్య మాయమైపోతుంటాయి. "ఇదేమయ్యా?" అని ప్రశ్నించేహక్కు ఏ చందాదారునకూ లేకపోవడం మరీ విచిత్రం ! తీరా నిర్వాహకులకు రిపోర్టు ఇచ్చినా అతీ గతీ లేని అరణ్యరోదనం. ఎటు జూచినా పేదవాని పలుకు పెదవులచేటేగా ! ఏమిటో, ఏవిషయాన్ని కదిలించినా అందని సమస్యలే ! శాంతకు జీవితమే అసహ్యమనిపించింది. చేతిలో పత్రిక ఆమెకు తెలియకుండానే జారి క్రిందపడింది. అన్యమనస్కయై ఆలోచిస్తోంది శాంత.

"తలదాచుకునేందుకు ఈ వున్న కాస్తంత కొంపనుండి కూడా తరిమేసేటట్టున్నయ్ పరిస్థితులు" అంటూ చికాకుపడిన మనస్సుతో ఆఫీసు దుస్తులు మార్చకుండానే వాలుకుర్చీలో కూలబడ్డాడు శాంత భర్త రామారావు. దైనందిన జీవితంలో యెదుర్కొంటున్న ఆర్థిక దుస్థితికీ, ఆహార సమస్యకూ, అతి ఓర్పుతో కాలాన్ని దొర్లించుకుపోతూన్న తమ కుటుంబ జీవితానికి మళ్ళీ ఏమవాంతరం ముట్టడించిందో అని సందేహ భావంతో భర్తను ఏమని పలుకరించటానికి సాహసించలేక చెదిరిన హృదయంతో, బెదురుగా ఫ్లాస్కులోని కాఫీ కప్పులో పోసి, భర్త కందించి, తోచే పనిలేక టేబిల్ సవరిస్తోంది శాంత. "ఇంటి యజమాని ఈనెలనుండే బాడుగ హెచ్చివ్వకపోతే తక్షణం యిల్లు ఖాళీచేయమన్నాడు. ఏంచెయ్యాలో తోచకుండావుంది" అన్నాడు భర్త. ఈమాటతో మిన్నువిరిగి మీద పడినట్టయింది శాంతకు. క్షణం స్థబ్దురాలై ఏదో ఆలోచనభావంతో "ఏమిటీఅన్యాయం ! ఆర్నెల్లక్రితమేగా యింటద్దె హెచ్చుచేయమంటే యిస్తూంటిమి. మళ్లా ఏమ్కొంచు కొచ్చింది యింటిగలవాడికి? ఈమాటు రెంట్ కంట్రోలర్‌కి ఫిర్యాదు చెయ్యండి. యెంతకని తీర్చడం ఈ ధనదాహం !" అన్నది శాంత.

"వెట్టిదానా లంచగొండితనం విజృంభించిన ఈ రోజుల్లో మన మొర వినేవాడెవడు? అన్యాయార్జితంగా లక్షలు గడించి సమాజంలో మొదటితరగతి వారనిపించుకొనే ఈ ధనవంతులూ, అనాయాసంగా జేబులు నింపుకొని, అధికారంచే ప్రజల కష్టనిష్ఠూరాలను గమనింపని ఈ అధికారులూ ఏకమైనప్పుడు మనలాంటి మధ్య తరగతి సంసారుల పొలికేకలు వాళ్ళ చెవికి దూరుతాయా? "ధనం మూలమ్ యిదం జగత్" అన్న వాక్కు నిత్యజీవితంలో నేటికి యథార్థమైంది. అనుభవానికొస్తేగాని ఏవిషయమన్నా అర్థమవదు. ఈ సంసారభారాన్నెలా గీడ్చడమబ్బా ! దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి ఆలోచనలోపడ్డాడు రామారావు. కలతపడిన హృదయాన్ని కూడదీసుకొని "చూడండీ! అలా అధైర్యపడి విచారిస్తే ఆరోగ్యభంగమే కాని లాభమేమున్నది? ఈ నెలనుండి యింకా జాగ్రత్తగా పొదుపుగా డబ్బు వాడుకుందాం, మరి మీరు అన్యథా భావించిక నేచెప్పేమాటలు జాగ్రత్తగా ఆలోచించండి. క్లాస్త, సినిమాసర్దాలు.... కాఫీహోటళ్ళమర్యాదలు—సిగరెట్ల అవసరాలు మానుకుంటే ఆ మిగుల్లో యింటద్దె సద్దుకుంటుంది," అని ఏదో నిశ్చయాభిప్రాయానికొచ్చినట్టు ఆజ్ఞాపించినట్టే అన్నది శాంత.

"నువ్వనేదేమిటి శాంతా ! నిజంగా నువ్వుపేర్కొన్న వాటితో మన సంసారం పొదుపు లేకుండా పోతుందనేనా నీ అభిప్రాయం. సరే నువ్వన్నట్టు పైఅవసరాలన్నీ మానుకుంటాను, వ్యయబాధ్యతకూడ నువ్వేచూచుకో సరేనా? హాయిగా నిర్విచారంగా కాలం గడుపుతాను" అంటూ రాని నవ్వుతెచ్చుకుంటూ శాంత కళ్ళల్లోకి చూచాడు రామారావు..

పొదుపు కోసం....

ఇంటి బాధ్యత తీసుకున్న శాంత యెన్నో ఆలోచనలతో సతమతమౌతోంది. తనూహించుకున్న పథకంలో ప్రప్రథమంగా పెరట్లో కూరగాయల పెంపకం ప్రాధాన్యత గుర్తించి, తగు ప్రయత్నం చేసింది. అనుక్షణం ఏపని తలపెట్టినా వ్యయభారాన్ని తగ్గించేందుకై తర్జన భర్జనలతో తలమునకలుపడేది.

ఆరోజు ఫస్టు తారీఖు. అందిన జీతంలో ఐదు రూపాయిలు తన పోకెట్ ఖర్చులకుంచుకొని మిగిలిన నోట్లతో పర్సు అర్థాంగి కందిచ్చాడు రామారావు. తొంభైఐదు కరెన్సీనోట్లు! ఒకటికి రెండుసార్లు లెక్కించి, భద్రపరచి తీరికగ బడ్జెట్ తయారు చేసేందుకు ప్రారంభించింది.

“అమ్మోయ్! ఈనెలనుండి మా బడిజీతాలు హెచ్చించారే! మరేమో— క్లాసు పరీక్షల్లో బాగా మార్కులు రాకుండా వున్నాయని ఈనెలనుండి తన దగ్గర ప్రయివేటు చెప్పించుకోమంటున్నారే మా మేష్టారు” అంటూ యింటి యెక్కౌంటులో లీనమైన తల్లిదగ్గరకొచ్చి హెచ్చరించాడు రెండో కొడుకు బాబు. తీరా శ్రీరామాయని ప్రారంభించే బడ్జెట్‌లో అధికవ్యయం అప్పుడే చిగురులు తొడుగుతోం దనుకొని అయినా చేసేదిలేక ఆలోచనల్లో లీనమైంది శాంత. అనుదినం తను చదివే పత్రికల్లో ప్రభుత్వ ప్రణాళికలూ, దేశసేవికల ప్రబోధాలూ, పొదుపునుగూర్చిన ప్రచారాలూ ఆమెలోని నూతనోత్సాహాన్ని ద్విగుణీకృతంజేసి, తన కర్తవ్యాన్ని హెచ్చరిస్తున్నాయి. ఎన్నో అవసర వస్తువులు కూడ అనవసరాలైకన్పించి బడ్జెట్‌లోనిషేధింపబడుతున్నాయి. మధ్యలో మళ్ళీ సవరణలు—ఛీ! “ఛీ—బజారుకని యెంతతగలేస్తున్నారు. మగవాళ్ళకు డబ్బంటే ఎంత నిర్లక్ష్యం, కూరలకని ముప్పైరూపాయలే— తెచ్చేవన్నీ చప్పుపుప్పు కూరగాయలే. పైగా తెచ్చేకూరలన్నీ ఒక్కరోజులో తగలేస్తున్నారని యింట్లో చివాట్లేయడం— కూరలబేరం చేతనైతేగదూ— పోనీ యెన్నాళ్లలే— పెరట్లో హాయిగా కూరగాయలు కాపిస్తాగా, ఈ కొద్ది రోజులూ బజారుపని పిల్లల చేతనే చేయించుకోవచ్చు. అబ్బాయేనయం, కూరలు బేరమాడి తేగలడు”. ఇలా కాచివడబోసిన ఆలోచనలతో తూచి తూచి అంకెలు వేస్తోంది బడ్జెట్‌లో........

“అమ్మగోరండీ. ఈ పాలి సంకురేతిరికి కొత్తగుడ్డ ముక్క కొనెట్టేరుకాదు. ఉగాదినాటికైన కొనెట్టకపోతే మరి సంవచ్చరమంతా పనిసేసినందుకు నాకేటి నాభం తల్లీ” అన్నది దాసీది, జీతం అందిస్తున్న శాంతనుజూచి.

“అదేమిటే రామీ, ఈ కరువురోజుల్లో కొత్తచీరెలెలా కొనివ్వగలమే? పనిలో కుదిరిన్నాడు నీకిచ్చే ఐదురూపాయిలు తప్ప యిల్లాంటి షరతులేవీ వొప్పుందాల్లేవుగా. అయినా ఉన్నప్పుడు పాతకోకలు యిస్తూంటినే! రేషన్ బియ్యం చాలకపోయినా ఒక్కొపూట అన్నంకూడా పెడుతూంటినే. పైగా మధ్య మధ్య నీవెన్ని శలవులు ఉపయోగించుకున్నా జీతమైనా కొరవచేయకుండా యిస్తూంటినే. మరివేం మాటలే” విస్తుపోయి అన్నది శాంత.

“అదేటండో, అలాగంటారు? అందర్నూ యిత్తూండారు, మీరుకూడా యియ్యాలండి, నెకపోతే వుంకోదాన్ని సూసుకోండి. మా ఈదికో అయ్యోరొచ్చి యిదిదిలాగని సెప్పినాడండి. మీరు పన్లుసేసే యిళ్ళకాడ పెతిసంవచ్చరం కొత్తకోకలూ, పండుగినాంలు యిస్తేనే పన్లు సెయ్యండి. తిండిగింజలులేని ఈ కరువురోజుల్లో మీకెలా గడుస్తుంది? మీతరపున నేను గోర్నమెంటోరితో మాట్లాడానికెల్తాను. మరిగంటే మీరందరూ ఏకమై నాకు బోటై (ఓట్లు) య్యండి. ఈ గొప్పగొప్పోరంతా మీసేత పన్లు సేయించుకొని నెలకింతని పైని కస్సీలేకుండా పారేత్తే మీకడుపుకేటి సాలుద్ది, అన్నాడండి. నిజమేనండి అమ్మా రాజుపెభువు సెప్పింది” అంటూ నిర్లక్ష్యంగా వెళ్ళిపోయింది రామి. క్రితంరోజున నూరు బట్టలకు పన్నెండు రూపాయిలని చాకలి ఘర్షణపెడితే తనవీ పిల్లలవీ గుడ్డలు తనే వుతుక్కోవచ్చని సరిపెట్టుకొని భర్తగారి బట్టలు వేసేందుకే నిర్ణయించి చాకలి పేచీ సర్దుపాటుచేసుకున్న శాంతకు నేడు దాసీదానిచే పరాజయంద్వారా “మూలిగే నక్కపై తాటిపండు”లా పరిణమించినా, పొదుపును దృష్టిలోపెట్టుకున్న ఆమెకు బడ్జెట్‌లో మరికొంత మిగులు చూపినందుకు ఒకవిధంగా మనసు సంతృప్తిపడింది....

• • •

“ఒరే బాబ్జీ, ఈవేళ రేషనిచ్చే రోజుకదూ, ఈ నోట్లు మార్చి బియ్యం, పంచదారా తీసుకురా బాబూ, యిదిగో పెచ్చాలపద్దు వేసివుంచాను- మిగిలిన డబ్బుతో అవికూడా తెచ్చిపడెయ్” అని స్కూలుఫైనల్ స్టూడెంటు 15నేళ్ళ పెద్దబ్బాయినిచూచి చెప్పింది శాంత.

‘‘పరీక్షలుదగ్గరపడుతున్నాయే.. వార్డుకెళ్తే గంటలు నిలవాల్సొస్తుందెలాగమ్మా, సరేలే, యిలాతే వెళ్ళొస్తాను,’’ అని సంచీ డబ్బూ అందుకొన్నాడు. తండ్రి చేసే బజారుపన్లు తనుకూడా చేయలేనా అనే విజయగర్వంతో—

‘‘అన్నాయ్ బియ్యం తీసుకురానీ. కోమటింటి సామాన్లు నేతెస్తాలేవే అమ్మా. నేనేం బేరమాడలేనేమిటే’’ అని పదేండ్ల రెండో కొడుకు బాబు తన తెలివిని ప్రస్ఫుటం చేశాడు,

“వీడికేమీ చేతకాదే అమ్మా. నే వెళ్ళి మంచివస్తువులవునోకాదోచూచి బెడ్డలూ యిసికా లేని వస్తువులుచూచి తెస్తాను’’ అని కోమటింటి ప్రతివస్తువా చాటలోపోసి తల్లి విసుక్కునే అనుభవాలు తలచుకొని తన యోగ్యతను తెలియబరచింది పన్నెండేళ్ళ కూతురు జయ.

‘‘సరే ఇద్దరూ వెళ్ళిరండి. అన్నాయ్ మార్చి డబ్బిస్తాడు జాగ్రత్తగా పారేయకుండా సామాన్లు భద్రంగా సంచీలో తీసుకురండి’’ అన్నది శాంత,

• • •

‘‘ఇదేమిటిరా బాబ్జీ, యిన్నిసేర్లు తక్కువొచ్చాయి బియ్యం? సరిగా తూకం వెయ్యలేదూ— లేక తూచేప్పుడు దగ్గిరలేకుండా పోయావా?’’ అని బియ్యం కొలుస్తూ అన్నది శాంత.

‘‘భలే దానివే అమ్మా, నేనేం లెక్కలు తెలియని దద్దమ్మననుకున్నావా? తూచినప్పుడు గుళ్ళు చేతిలో తిరగా బోర్లా వేసిచూచి తూపించా నే తూచిన బియ్యం ఓమూల పోసే బయటకొచ్చి కూలివాణ్ణి పిల్చుకొని, సంచిల్లో పోయించి తెచ్చాను. నీకొలత తప్పేమో మళ్ళాకొలవ్వే’’ అన్నాడు బాబ్జీ.

‘‘యింకేం కొలవను తెలుస్తూనేవుంది నీమాటల్లో, బియ్యం యెలాపోయిందో. కూలివాడ్ని పిలవటానికి వెళ్ళినప్పుడే బియ్యం తీసేసుంటారు. నీ తెలివి వాళ్లు బాగా గ్రహించారు” అన్నది శాంత.

‘‘మరి సంచిల్లో యెలా పొయ్యమంటావే. వెధవ తీడూ, ధూళీ నాపేంటంతా నాశనమవదూ’’ అంటూ తనదేమీ తప్పులేనట్లే నిరూపించాడు బాబ్జీ.

‘‘అమ్మోయ్, చూశావా నేనెంత మిగుల్చుకొచ్చానో, ఈ పప్పులు అన్నీ చూడు, యెంత చవగ్గా తెచ్చానో’’వగర్చుతూ రెండు చేతులతో సంచీ మోయలేకమోస్తూ దించి అమ్మ పొగడ్తకు యెదురుచూస్తోంది జయ.

‘‘సామాన్ల పొట్లాలన్నీ సవరిస్తూ విప్పిచూచి, ఇదేమిటే వెర్రిపిల్లా ఈ కందిపప్పిలా నల్లగా వుందేమే, ఇందులో ఈ పుప్పూ, యెర్రమన్నుబెడ్డలేమిటే? యింత ఛండాలంగావున్నాయి సామాన్లు. మళ్లా ఇచ్చేసిరా” బొమముడిపాటుతో కూతుర్నిచూచి అన్నది శాంత. ‘‘మళ్లా అంతదూరమెవరెళ్తారమ్మా, అడుగో తమ్ముడు రానే వచ్చాడు వాడిచేతనే వాపసు పంపు” అని చేతనున్న మిగులు డబ్బులు తల్లిచేతికిచ్చి తన్ను మెచ్చుకోలేదనే అసంతృప్తితో వుసూరంటూ కూర్చుంది జయ.

“చూడవే అమ్మా, మనం వెచ్చాలుతెచ్చే కోమటికి మరీ గర్వం పీనాసి తనం యెక్కువై పోతున్నాయే. అందుకని ఆ ప్రక్కవీధిలో యింకో కొట్టుందిలే. ఆ శెట్టి మామంచివాడు. వాడి దగ్గరే తెచ్చాను. ఈవంటనూనె వీశ నాల్గు రూ॥ కిచ్చే మన ఖాతావాడికన్న వాడెంతో నయం, వీశ రెండు రూపాయలకే ఇచ్చాడు. ‘‘అన్నీ మాకొట్లోనే కొనండబ్బాయిగారూ’’ అని పిప్పరమెంట్లెన్నిచ్చాడో చూచావే” అని గుప్పిట్లో నోట్లో వున్న పిప్పరమెంట్లు చూపుతూ అమ్మయెంతో మురిసిపోతుందనేభావంతో అమ్మ నడుంచుట్టేశాడు బాబు.

“ఓస్, నీకిచ్చే కోమటివాడే మహామంచివాడేం? వెధవ చప్పు పిప్పరమెంట్లెవరిక్కావాలి? నేతెచ్చే కొట్టువాడెంత మంచివాడనుకున్నావ్’’అని పరికిణీచాటునదాచిన సబ్బుపెట్టె తీసి చూపుతూ “చూశావ్ యిట్టాంటి పెట్టెలెన్నో యిస్తానన్నాడు. మరేం ఈ పెద్ద పెద్ద మిరియాలిస్తూ “అమ్మాగారూ సంగీతాలు నేర్చుకుంటున్నారు గావాల్ను. ఈ మిరియాలు నోట్లో యేసుకోండి కంఠం ఎంతసొగసుగా పలుకుద్దో. రోజూ మా కొట్టుకాడికే రాండమ్మా, పటికిబెల్లం, మిరియాలూ కాసిని పెడుతూంటా’’ అన్నాడు. ఈసారి స్కూల్లో మ్యూజిక్‌లో మాంచి సంగీతం పుస్తకం ఫస్టుప్రేజు కొట్టేస్తానం’’టూ తమ్ముడు అమ్మబొగడ్త కర్తువై పోతాడేమో అని ఏదో లోపం కనిపెట్టేందుకు చూస్తూ జయ, తెచ్చిన నూనె కొలిచేందుకు అమ్మ సమక్షంలో పరీక్షకు పెట్టిగిన్నెలో తిరగేసింది. యిద్దరి వాదాలూ వింటూన్న శాంత, గిన్నెలో నూనెచూచి ‘‘అరె, ఏమి దుర్ధి

నంరా యివ్వాళ, నూనెలో నీళ్ళేమిటిలా తేలుతున్నాయి? హరి భగవంతుడా ఏమిటీ దండగలు?" అని నిశ్చేష్టురాలై పిల్లల తెలివితక్కువతనానికి నిందించుకొంది. తను చేయాలనుకున్న పొదుపునకు రెట్టింపుగా దండగలై పోతున్నాయి. వ్యాపారస్తుల మోసానికి ఓ ప్రక్క పుక్రోషం, పిల్లల బేలతనానికి జాలీ కలిగి, ఆందోళనా హృదయాన్ని యెలానో సమాధానపరచుకొన్నది చేసేదిలేక.

శాంత వేసుకున్న బడ్జెట్ అప్పులేకుండా మిగులు కనపడకుండా కాయితంమీద అలంకారప్రాయంగా నిలిచిపోయింది. ఆలోచించి సునాయాసంగా యెన్నోపథకాలు సృష్టించేయవచ్చు. గాని ఆచరణలో చూపేసరికి ఎన్నో అనుకోని అవాంతరాలేర్పడి సమస్యలై నిలవేస్తుంటాయి. శాంతచేతిలో పర్సు ఖాళీ అయిపోయిందేనాడో. భర్త నడగటానికి అభిమానం, మరి తను సరిపెడతానని భర్తలో కనిపించిన అనవసరపు ఖర్చులన్నీ మాన్పించేసిందిగా! మరేవిధంగా భర్తనడగడం? పొదుపునుగూర్చే ఆలోచనల పర్యవసానం శాంత హృదయంలో అశాంతి రేపింది. అయినా, పొదుపునుగూర్చే పట్టుదల ఆమెలో మూర్తీభవించింది. ప్రతి దినం విధిగా నూలుతీయటం, క్షణం తీరిక కలిగితే లేసులల్లటం, కుట్టుపని చూచుకోవటం, మళ్లీ యింటిపనీ వంటపనీ మొదలైన అన్నిబాధ్యతలూ ఆమె నెత్తినే డడంవల్ల విశ్రాంతి లేక ఆమె శరీరం దినదినానికీ అనారోగ్యానికి గురియై నీరసించిపోతోంది. గాని సంసార వ్యయం "నానాటికి తీసికట్టు నాగంబొట్టు"లా పరిణమించి పొదుపు తన అదుపులోనికి రాకుండా పోతుంది. యెక్కడుందీరహస్యం! గృహజీవితమే యింతలా అవకతవకలుగావుంటే ప్రభుత్వ ప్రణాళికలూ వాటి ఫలితాలు వెర్రిమొర్రి స్వరూపాలై నిల్చిపోతున్నాయంటే ఆశ్చర్యమేమున్నది? వ్యాపారస్తుల నీచత్వం, అధికారుల అవినీతి ప్రతి వ్యక్తిలో స్వార్థాశయాలను ప్రేరేపింపబడుటచే నిరంతరం ప్రజాజీవితాల్ని తరుముకపోతున్నాయ్. వీటి నరికట్టాలంటే ప్రతివ్యక్తిలో పరివర్తన కలిగితేగాని ప్రజాజీవితానికి భవిష్యత్తు అంధకారమయమే! పొరుగింటి యిల్లాలు దినదినం కాస్త కొత్తిమిర కోసం కబుర్లు చేస్తుంది. పోన్లే ఏం భాగ్యమని ఒకటి రెండుసార్లు గుప్పెడు కొత్తిమిరి పెట్టింది. గాని అడిగినవాళ్ళకంతా యెంతకనివ్వగలదు. "మాకేచాలదమ్మా" అన్నామా, "ఏం భాగ్యంతల్లీ! ధనియాలచెట్లేగదూ పెరట్లో వేసుకున్నారని కాస్తంత చనువుగా అడిగాం. మహిళాసమాజాల్లో అంతంతేసి వుపన్యాసాల ద్వారా పరోపకారానికై బుద్ధులు దిద్దుతూంటారె కాస్త యిటువంటి అవసరాలకు ఆచెప్పే నీతులవైపు మళ్ళదేం మనసు? యిరుగు పొరుగుల్లో యింత పినాసితనమేమిటబ్బా"అంటూ బుగ్గని వేలేసుకుంటూ లెక్చెర్ కొట్టేస్తుంది. మరునాడు తెల్లారేసరికల్లా కొత్తిమిరిమడిలో ఒక్కాకైనా కనబడకుండా పిల్లలచే మాయం చేయిస్తుంది. యివన్నీ కాచుకొని తిరిగే ఓపికపోతోంది శాంతకు. పొదుపుకని ఎన్ని కష్టనిష్ఠూరాలకోర్చినా యిరుగు పొరుగుల్లో అనవసరమైన ఈర్ష్యలు అల్లుకుపోతున్నాయ్. పైగా గృహబాధ్యత తను తీసుకున్నదిమొదలు భర్తలో తనూహింపలేని మార్పులు గోచరిస్తున్నవి. సాయంకాలం ఆఫీసునుండివచ్చి,వీధిలోకని వెళ్ళినమనిషి రాత్రి ఏ పదిగంటలకోగాని యిల్లు చేరక పోవడంచూస్తే శాంత మనస్సు మరీ గందరగోళమెత్తిపోయేది.

రామారావు ఇంటివ్యవహారాల్లో అంటీ ముట్టనట్టు ప్రవర్తించేవాడు. యింట్లో అవిలేవు యివిలేవు అనే ఆర్డర్లు తప్పిపోవడంవల్లనేమో నిశ్చింతగా వుండేవాడు. గాని అతని సినీ, సిగరెట్, కాఫీ ఖర్చు మాత్రం సవ్యంగానే జరిగిపోతున్నాయ్. తనవంతురాని యింటి బాధ్యతను అతి చాకచక్యంగా నిర్వహించుకపోతూన్న శాంత తెలివితేటలకు రామారావు మనస్సు ఎంతో పుప్పొంగిపోయేది, గాని దినదినానికీ క్షీణించిపోతూన్న శాంతను జూస్తే అతని హృదయం ద్రవించుకుపోయేది.

ఆరోజు రామారావు ఆఫీసునుండి యిల్లు చేరుకునేసరికి శాంత తీవ్రమైన జ్వరంతో స్పృహతప్పి పడియున్నది. చుట్టూ దీనమైన ముఖాలతో తల్లికి తెలిసీ తెలియని వుపచారాలు చేస్తున్నారు పిల్లలు. అప్రయత్నంగా రామారావు కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. వెంటనే వీధిలోకిపోయి పదిహేను నిమిషాల్లో డాక్టరుతో జట్కాదిగి లోపలికొచ్చాడు. మరేం భయవాలేదని ఏదో మందురాసి ఇంజక్షనిచ్చాడు డాక్టరు. శాంతకు కొద్దిగా స్పృహ కలిగింది. యెదురుగా కుర్చీలో కూర్చున్న డాక్టర్ని, తనప్రక్క నిల్చున్న భర్తనుచూచి ఆందోళనపడ్డదిశాంత. డాక్టరువెళ్ళిపోయాక "ఎలావున్నది శాంతా?" ప్రేమార్ద్రకంఠంతో శాంత కపోలాన్ని స్పృశిస్తూ ప్రశ్నించాడు రామారావు. "అరే, నాకేం? బాగానే వున్నదే. కాస్త జ్వరం కాస్తే డాక్టరెందుకండీ! ఈనెల

యిదో ఖర్చా! ఎంతఫీజిమ్మకోవాలో'' అని నీరసంగా జవాబిచ్చింది శాంత. ఇంత నీరసంలోకూడా తన ఆరోగ్యాన్ని కప్పిపెట్టి యింటిబాధ్యతలతోనే మధనపడుతూన్న శాంతను చూస్తే రామారావులో ఆమె ఎదుట తనొక అల్పుడిగా, బాధ్యతారహితుడుగా యింతవరకూ జీవితంలో గడిపిన ట్లుగుపడింది. శాంత ఎంతటి నిస్వార్థురాలు! .... "డాక్టరు ఫీజు గొడవ నీకెందుకు? కాస్త కన్నుమూసి పడుకో'' అన్నాడు భర్త. "మళ్ళా అప్పుచేశారా?" నీరస కంఠంతో ప్రశ్నించింది శాంత. "లేదు శాంతా, నీవంటి పుత్తమ గృహిణిని బడసిన నాకు అప్పుచేసే అవసరమేమున్నది? ఈమధ్య సినీథియేటర్‌లో మేనేజింగ్ డైరక్టరుగ ఓస్నేహితునిద్వారా పనికికుదిరాను. మరి రోజూ అయిదుగంటలకల్లావెళ్ళి పదిగంటలకు యింటికి వస్తూండడమిదేకారణం. గృహబాధ్యత నీవు తీసుకొనుటవల్ల ఎంతో తీరిక కలిగింది. అందువల్లి పైపనిలో ప్రవేశించే అవకాశం నాకు కలిగింది. యిదిగో బ్యాంకి పుస్తకం ఈ మూణ్ణెల్లయి తెచ్చిన జీతం!.... యింటిబాధ్యత నీదైతే నీ బాధ్యత నాది కదూ!" అని ఆదరాభిమానాలతో ఆమెచెక్కిలి నిమిరాడు రామారావు. శాంత దృష్టి పిల్లలవైపు పడింది. ఔన్సుగ్లాసులో పోసి మందు నోటికందించాడు బాబ్జీ. విసురుతున్నాడు బాబు. హార్లిక్సు కలిపినగ్లాసు పట్టుకొని అమ్మదగ్గర నిల్చుంది జయ. నీరసంగా లేవలేని శాంతను తేలికగ తన రెండు చేతులతో లేవనెత్తి తన హృదయాని కానించి కూర్చోబెట్టిన భర్తను, పిల్లలను చూడగానే ఆమె కనులనుండి ఆనందాశ్రులు రాలాయి. "పొదుపు కోసం యెంతత్యాగం చేశావు శాంతా!" అన్నాడు భర్త.

"పొదుపుద్వారా ఒకర్నొకరు బాగా అర్థంచేసుకొని ఫలితాల్ని జయించాంకదూ!" అనే శాంత నీరసవదనంలో చిరునవ్వు తొణికిసలాడింది.

అనుమానం కొంపకూల్చింది

* శ్రీమతి శ్రీధర జయలక్ష్మి *

సుబ్బావధాని బాగా చదువుకున్న గొప్ప విద్వాంసుడు. యితని భార్య పార్వతి కాపురానికి వచ్చి 2 సంవత్సరము లయింది. అవధానికి 32 గుణాలలో 31 గుణాలు చాలా బాగున్నవి, కాని మిగిలిన ఒక్కటి మాత్రం పూర్తిగా పాడైంది. అది ఏమనగా, "అనుమానం ప్రాణ సంకటమన్నట్టు" యీ అనుమానమే యతన్ని సదా సర్వకాలం వేధిస్తుంది. ముఖ్యంగా అన్ని విషయముల కంటే యితనికి భార్యయందు అనుమానం ప్రబలంగా వుంటుంది. అవధాని 40 సం॥ వయస్సులో, నల్లని శరీరచ్ఛాయ గలిగి, పెద్దతల బుర్రయు, పిలకజుట్టూ క్రూర స్వభావముగల ముఖకాంతియు, సాక్షాత్ యమధర్మరాజు లాగ వుంటాడు. పెద్ద భార్య పోయిన రెండేండ్లకి, సుబ్బావధాని నివసిస్తూవున్న గ్రామానికి 6 మైళ్ళ దూరంలో వున్న క్రొత్తపల్లి గ్రామవాసి కోటయ్యశర్మ కుమార్తె పార్వతిని పెండ్లాడాడు. కోటయ్యగారు సామాన్య వ్యవసాయదారుడు. ఎనమండుగురు పిల్లలు, భార్య, మరియు యింకా కొందరు ముసలి ముతకలు అంతా కలసి పూటకి 15 మంది భోంచేయాలి వీరియింట్లో. పాపం కోటయ్య చాలా శ్రమపడితేగాని సంసారం ఓమోస్తరుగా జరగడం కష్టం.

వీరి పెద్ద కుమారుడు మూర్తి బస్తీలో బి. ఏ. చదువుకుంటున్నాడు. అబ్బాయి చదువు పూర్తికాగానే వుద్యోగంచేసి చేతినిండా సంపాదించి పోస్తాడన్న ఆపేక్ష కొద్దీ, కోటయ్య ఎల్లాగో కష్టపడి కుమారునికి చదువుకు పైకం సర్దుతూ వుంటాడు. అల్లాంటి పరిస్థితులలో, కోటయ్య రెండవ కుమార్తె పార్వతి పెండ్లికి ఎదిగి కూర్చొని వున్నందున సుబ్బావధాని తమ గ్రామానికి దగ్గర వున్నాడనిన్నీ. గొప్ప విద్వాంసుడు గదా అనిన్నీ ఆస్థిపాస్తులుకూడా గట్టిగా 50 వేలకి తక్కువలేదనీ తెలియగా, కొంచెం వయస్సు ముళ్ళినవాడైననూ అన్న వస్త్రాలకి లోటులేకుండా, పిల్ల సుఖపడుతుందని కట్నం లేకుండా పెండ్లి అయిపోతుందన్న వుద్దేశంతోటి, పార్వతినిచ్చి సుబ్బావధానికి పెండ్లి చేశాడు. పార్వతి ఎర్రగా, చక్కని అంగసౌష్టంకలిగి పద్మాలలాంటి నేత్రాలతో చూచువారికి ఒక దేవీమూర్తిలాగ వుంటుంది. బ్రహ్మఘటన ఎవరూ తప్పింప జాలరన్నట్లు సుబ్బావధానికీ, పార్వతికీ బొత్తిగా యీడూజోడూలేక కాకి ముక్కుకి దొండపండు కట్టినట్లు వుంటుంది.

అవధాని భార్య విషయములో చాలా దయగలవాడిలా వుంటూవున్నా, ఆ గ్రామవాసులందరికీ అవధాని అంటే సింహస్వప్నం. అతనికి కోపం వచ్చిందంటే త్రినేత్రుడు కూడా రెండవ పక్షమేనని వదంతి.

పార్వతి మంచి తెలివి తేటలు గలదిగనుక, భర్త హావభావములు బాగా గ్రహించి, అతనికి ఏలాటి లోటూ రాకుండా అతి జాగరూకతతో మెలగుచుండెది. ఒకటేమిటి యీ నారీ రత్నముకు యింకా తీరా 18 సం॥లైనా నిండక పోయినా, నడకయందు 30 సం॥ స్త్రీవలె, భర్త మాటయందు అనన్య భక్తి శ్రద్ధలు కలిగినదై ఉండేది.

పార్వతి కాపరానికి వచ్చిన తరువాత వీధి గుమ్మం ఏలాంటిదో యీ రెండు సంవత్సరములుగా ఎరుగదు. పార్వతి పుట్టింటివారు కూడా మూడు నాలుగుమార్లు వచ్చి పిల్లను పంపమని అడుగుతే అవధాని యిప్పుడు వీల్లేదని భార్యని పుట్టింటికి పంపేటందుకు కూడా అనుమానపడి నిరాకరించాడు.

ఒకమారు కోటయ్యగారు వచ్చి అల్లుడైన అవధానితోటి "నాయినా, మీ అత్తగారు జబ్బు స్థితిలో వుంటూవున్నది. పెద్దమనస్సుచేసి పార్వతిని పంపవలసినది. ఒక పర్యాయం తల్లీ పిల్లలూ చూచుకుంటారు"ని అతి వినయంగా అల్లుణ్ని ప్రాధేయపడి అడిగేడు. "మీరు వెళ్ళండి వీలు చూచుకొని భార్యా సహితంగా నేనే వస్తానెండ"ని అవధాని చెప్పేడు. "మరీ సంతోషం నాయినా. మీరు ఎప్పుడు రాగలరో చెప్పితే యింటికి వెళ్ళి ఫలానా రోజు అల్లుడూ ఆడబడుచూ వస్తున్నారని, జబ్బు మనిషికి కాస్త వూరట కలిగేలాగు చెపుతా"నన్నాడు కోటయ్య. అవధాని కొంచెం వుగ్రుడై "మామగారూ! ఫలాని దినం ఫలాని ఘడియ అంటూ, తిథి, వార నక్షత్రములతోసహా చెప్పమంటే నేను చెప్పజాలను. నాకు కొన్ని తొందర కోర్టు

వ్యవహారములు వున్నవి. ఆ పనులు చూచుకొని తరువాతగాని ఏ సంగతీ చెప్పలే" నన్నాడు.

''నీమాట కాదన్నందుకు అన్యధా భావించక, యీపూట అమ్మాయిని నాతోటి పంపు. రాత్రి మళ్ళీ తెచ్చి నీ వద్ద దిగబెట్టాను. యింటిల్లిపాదీ పార్వతికోసం బెంగ పెట్టుకున్నారు. దాని తల్లికి జబ్బుతో కుమార్తెని చూడాలన్న బెంగతో మరీ కృశించిపోతూ వున్నది" అన్నాడు కోటయ్య.

"సరే మీపిల్లేగా, మీకు కావలసింది. యీ తక్షణం తీసుకెళ్ళండి. శాశ్వతంగా మీ యింట్లో పెట్టుకోండ"ని చెంబుని లేచి వెళ్ళిపోయాడు అవధాని.

పార్వతి భర్తవైఖరి చూచి, మామా అల్లుడూ యింకా వాదులాడుకొని ఏం ముప్పుతెచ్చిపెట్టెదరో అన్న భయం కొద్దీ కండ్లనీరు గారుస్తున్న తండ్రి చెంతచేరి, ''నాన్నా, ఏనాడు నన్ను వారిచేతుల్లో బెట్టావో, ఆనాటి నుండీ మీకూ నాకూ రుణం తీరిందనుకో. అనవసరంగా నా కొరకు మీరెవ్వరూ దుఃఖించకండి. ఏనాడో మీ కడుపున పుట్టాను, యీనాడు నశించానని మనస్సు రాయి చేసుకోండి. మనం బ్రతికి వున్నా, గతించినా, కీర్తి నిలుపుకోవడమే మన ముఖ్య కర్తవ్యం. గాని మనం తిన్నది, మనం కొన్నది, మనం అనుభవించునది ఏవీ మనవెంట రావుకదా ?

"యీ కోపతాపలలో, మీలో, నాలో వున్న మమత కొద్దీ మీరు నన్ను తీసుకుపోయి మీ యింట్లో పెట్టుకున్నట్లైన, ముందర నన్నుగురించి మీరు ఎన్ని యిబ్బందులు పడగలరో, ఆలోచించుకోండి'' అంటూ హితోక్తులతోటి తండ్రిని సమాధానపరిచింది పార్వతి. కోటయ్య ముభావంగా అల్లునివద్దకు వెళ్ళి "నీదయ ఎప్పుడు రాకలిగితే అప్పుడు నీ భార్యను తీసుకునిరా. నేను వెళ్ళివస్తానని'' వెళ్ళిపోయాడు.

సుబ్బావధాని చిన్నభార్య యింటికి వచ్చినప్పటినుండీ ఎంత అవసరమైన పనిపడ్డాకూడా వీధిలోకి వెళ్ళడమే మానుకున్నాడు. రోజల్లా భార్య ఎక్కడ కూర్చున్నది, ఏంచేస్తున్నది, ఏ పరపురుషుడైనా తన భార్యవైపు చూచాడా, అని కావలాకాయడంతోటే సరిపోతూవుంది అవధానికి.

సరదాగా వీరు దంపతులెప్పుడైనా తాంబూలాదులు వేసుకొనుచూ కబుర్లు చెప్పుకోవడం తటస్థిస్తే, ''పార్వతీ, నిజంచెప్పు. నేనంటే నీకు యిష్టమేనా ? నీవు చూస్తే పచ్చగా రామచిలుకలా వున్నావు. నేను చూస్తే మోటుపాపనిలా వున్నాను కదా, నిజంగా నీకు నేను నచ్చానా ?" అని ప్రశ్నిస్తూ, భార్యవద్ద తృప్తికరంగా సమాధానం పొందుతూ సంతోషిస్తూ వుండేవాడు.

అవధాని భార్యవైపు ఒకమారు, తనవైపు ఒకమారు పరికించి చూచుకున్నప్పుడల్లా, అతనికి ఏదో తలవంపులుగా వున్నట్లువుండి. ''ఛీ !, పార్వతిముందర నేనెంత అసహ్యముగా వున్నానని", తనను తాను ఏవగించుకునేవాడు.

ఇలా వుంటూ వుండగా, పార్వతి గర్భం దాల్చింది. 4 వ మాసం. ఆవిడ, తీరని కలలుకంటూ వున్నది. స్వప్నమందు తన చిట్టి చెల్లెండ్రు తమ్ములు అందరూ కలసి అమ్మ ఒడ్డిస్తూవుంటే, అందరూ సరదాగా భోజనం చేస్తున్నట్లు, తన్మయం పొందుతూ వుంటే, జాగ్రదావస్థలో ఆలాంటి వాంఛలతోటి క్రుశించి క్రుశించి పడుకుంటే కూడా, పుట్టిల్లు అక్కడి సంభ్రమములే పార్వతికి కనపడుతున్నాయి. ఎప్పుడూ తల్లి జబ్బును గురించిన్నూ, అన్నదమ్ములు అప్ప చెల్లెండ్రనుగురించీ లోలోన బాధపడుచూ వుండేది.

పురిటికికూడా పుట్టింటికి పంపక వాళ్ళఅమ్మ వచ్చి పురుడుపోసి పోవలసినదిగా ఏర్పాట్లు చేయిస్తానన్నాడు అవధాని. అందుకు ఒప్పుకున్నది పార్వతి.

ఇలా రోజులు గడుస్తున్నాయి. యింతలో అవధాని కోర్టుపనిమీద పొరుగూరు వెళ్ళవలసి వచ్చింది. వారం రోజులు భార్యని ఒంటరిగా వదిలిపెట్టి వెళ్ళాలి. వెళ్ళకపోతే తప్పదు. అవధాని భార్యతోటి "ఏయ్, నేను కోర్టు పనిమీద వారంరోజులు వెళ్ళవలసి వున్నది. రేపు ప్రయాణం. యింట్లో ఒక్కదానివి వుండగలవా" అని అన్నాడు.

భార్య 'వుండలేకేమౌతాను వెళ్ళండి' అని అంది. యిద్దరు పాలేండ్లను, ముసలి ఎంకిని, భార్యకి కాపలా నియమించాడు. ముసలి ఎంకితోటి అమ్మగారిని జాగ్రత్తగా చూచుకోమని మరీ మరీ చెప్పాడు అవధాని. ఆవిడ అప్పుడు పెనిమిటిని అతి దీనంగా ఒక్క కోర్కె తీర్చమని వేడుకోగా ఏమిటో చెప్పమన్నాడు అవధాని. అప్పుడు

మతి భ్రమనొంది, "పార్వతీ" అని ఒక్క పర్యాయం వెర్రిగా రోదన ధ్వనిచేస్తూ, భార్య చెంతచేర బోయాడు. మూర్తి చెల్లెల్ని, చేరదీస్తూ, "ఛీ, పాపీ, దూరంగా వుండు" అన్నాడు.

"మూర్తీ నీవు వచ్చిన సంగతి తెలియక పోయింది. క్షమించు. మీ పార్వతికి నేను అర్హుణ్ణి కాను. ఆమె దేవతా స్వరూపిణి" అంటూ, మూర్తి కాళ్లు పట్టుకొని క్షమాపణ వేడుకొన్నాడు అవధాని.

మూర్తి, మారుమాటాడక చెల్లాయికి శీతలోపచారములు సలిపి, "బావా, ఓ బండీ సిద్ధపరుచు. ఆఖరిదశలోనైనా, తల్లీ పిల్లల్నీ ఒక్కమారు ముఖాలు చూచుకొనేందుటకు, అవకాశం కలుగజేయి" అన్నాడు.

పార్వతి హీనస్వరమున "అన్నయ్యా నేను ఎలాగూ బ్రతుకను. ఒంటరి మనిషి మీ బావగార్ని ఏలాటి చిక్కులు రాకుండా కనిపెట్టుచూ వుండు" అని, "నాకు యీ 'బందీఖానా' లాంటి జీవితంకంటే, వారి చేతులార ముక్తి సామ్రాజ్యము పొందగలందుకు చాలా సంతోషించుచున్నాను" అన్నది పార్వతి.

అవధాని ఖిన్నుడై బండీ సిద్ధపరచాడు. మరియు పొంగి వస్తున్న దుఃఖం ఆపుకో జాలక భార్యవద్దకి వచ్చి, "పార్వతీ, పార్వతీ" నన్ను క్షమించు నా అనుమానం నా కొంపతీసింది అన్నాడు.

పార్వతి భర్త పాదాలు కండ్లకద్దుకొని "మీరేమీ చేయలేదు. నా విధికి ఎవరు అడ్డు రాగలరు ? దయవుంచండి వెళ్ళి వస్తాను" అని అశ్రుబిందువులతోటి, భర్త పాదాలు తడిపివేసింది. యింతలోకి మూర్తి తొందర పడగా బండిలోకి, బావమరదులు యిద్దరూపట్టి పార్వతిని పడుకోబెట్టారు. వెంటనే ఆమెకు స్పృహ తప్పిపోయింది.

కాళ రాత్రియందు భూమ్యాకాశములు విరిగి నెత్తిన పడినట్లు వున్నది. ఆఘమేఘాలలో బండి పరుగెత్తుచున్నది. క్షణాని కొకతూరి మూర్తి పార్వతి ముక్కు దగ్గర చేయివుంచి, శ్వాసనాడులు పరికించుచూ వున్నాడు. పార్వతికి మెల్లగా శ్వాస ఆడుచూ వున్నది.

వేకువఝామున నాలుగు కొట్టేప్పటికి బండి మూర్తి స్వగృహం చెంత ఆగింది. అతను తలుపు తట్టగా తండ్రి వచ్చి తలుపు తీశాడు. జరిగిన ప్రమాదం సంగ్రహంగా కొడుకునుండి విని కోటయ్య దుఃఖాక్రోశములతోటి తత్తరపాటున పార్వతినిచూచి పరితపించాడు. తండ్రీ కొడుకులు యిద్దరూ అడ్డాలమీద పార్వతిని తెచ్చి యింట్లో పరుండ బెట్టారు.

పార్వతితల్లి కుమార్తె చెంతచేరి విలపించుచూ "అమ్మా నా కన్న తల్లీ నేనూ, మీఅమ్మని. నాతో పలుకు తల్లీ' అంటే కుమార్తెకుపోయిన ప్రాణములు లేచి వచ్చాయి. కండ్లు తెరచి తల్లిని చూచి, "అమ్మా" అని పెద్దకేక పెట్టి తల్లిని కౌగలించుకున్నది. అలా ఎంతకాలం గడిచిందో యిరువురూ ఒళ్ళుమరచారు.

15 రోజుల తర్వాత పార్వతికి ఒంట్లో కొంచెం స్వస్థత కలిగింది. వేసవికాలం కోటయ్యగారి యింటిడాబామీద చల్లగాలికి పక్కలు వేసుకొని పార్వతి, అవధాని మరియు అవధాని చిన్న మరదలు "లక్ష్మి" పడుకొని కబుర్లు చెప్పుకొనుచున్నారు.

"చేతులార నిన్ను పొట్టను బెట్టుకోబోయ్యాను. ఎంతటి పాపిని ?" అన్నాడు అవధాని.

"దయయుంచి యిక ఆనాటి చెడుకబుర్లు తేకండి. అన్నీ ఒకందులకు మంచికే" అన్నది పార్వతి.

మూర్తి మేడమెట్లు ఎక్కుచూ, "చెల్లాయి, మూర్తి డాబామీదికి వస్తున్నాడు. అన్య పురుషుడెవరోనని బావగారు కంగారుపడగలరు సుమా ?" అన్నాడు. "అవునన్నయ్యా, బావగారికి నిన్ను చూస్తే బలేకోపం" అన్నది పార్వతి అందరూ నవ్వుకున్నారు.

ఆంధ్ర సర్వోదయ సంఘము

తిరువూరు : కృష్ణాజిల్లా

* శ్రీ నరసింహదేవర సత్యనారాయణ *

ఆంధ్ర సర్వోదయ సంఘమను పేరుతో కృష్ణాజిల్లాలో తిరువూరు గ్రామమున మహాత్ముడు దలపెట్టిన నూతన విద్యావిధానము (Basic education) అమలులో పెట్ట బడుచున్నది. భారత సేవక సమాజము తరపున కృష్ణా జిల్లాలో ప్రచారము చేయుచు 13-10-52 తెదీని యీ సంస్థను సందర్శించు భాగ్యము నాకు కల్గినది.

బెజవాడ పట్టణమునకు తిరువూరు యేబది మైళ్లదూర మున నున్నది. బెజవాడ నుంచి తిరువూరుకు మంచి రహదారికలదు. రాకపోకలకు బస్సు సౌకర్యమున్నది. 13 వ తేదీ ఉదయమున మదరాసు నుండి బెజవాడ మెయిలులో దిగి సరాసరి కారులో 10 గంటలకు తిరు వూరు వెళ్ళి సర్వోదయ సమాజము వారి వివిధ కార్య ప్రణాళికలు పరిశీలించితిని. తిరువూరు గ్రామమునకు సమీపముననే యీ సంఘమువారు మంచి మామిడితోటతో కూడిన చక్కటి భవనమును సంపాదింప గల్గిరి. ఈ భవన మును స్థానిక జమీందారువద్ద కొని వీరు యీ ప్రదేశ మును చక్కని ఆశ్రమవాటికగ తయారు చేసిరి. ఇందు 125 మంది స్త్రీలు హయ్యరుగ్రేడ్, సెకండరీ గ్రేడు, బేసిక్ విద్యావిధానములో ఉపాధ్యాయినులుగ తరిఫీదగు చున్నారు. ఈ తరిఫీదు కాలము రెండు సంవత్సరములు. ఈ యాశ్రమవాటికలోనే అందరి నివాసమును. వంట అందరును కలసి వంతులు ప్రకారము తయారు చేసుకొని యిక్కడనే భుజించి యిచ్చటనే విశ్రమింతురు.

శ్రీమతి యర్నేని దమయంతి B. Sc., B. Ed., గారు యీ సంస్థ నిర్మాతలు. వీరి ఆధ్వర్యమున యీ పాఠశాల నిర్వహింప బడుచున్నది. ఈ పాఠశాలకు కుమారి ఆర్. లీలావతి.B. A., B. T., గారు ప్రధానోపాధ్యాయిని, శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారు B. A., B. Ed., సహాయోపా ధ్యాయిని, మరి యిరువురు ఉపాధ్యాయులు వీరికి స్కూలు వ్యవహారములలో తోడ్పడుచున్నారు.

ప్రాతఃకాలము 5 గంటలతో యీ స్కూలు లోని విద్యార్థినుల కార్యప్రణాళిక ప్రారంభ మగును. ప్రాతః కాలకృత్యములు తీర్చుకొనిన తోడనే ఆరుగంటలకు ప్రార్థన, జాతీయపతాకవందనము ముగించుకొని రెండు గంటలసేపు వీరందరు పొలము పని చేయుదురు. ఏతాము ఎత్తి నీరు కట్టెదరు. భూమి చదును చేసెదరు. గట్టుపుట్ట కట్టెదరు. మంచి ఎరువులువేసి ఆశ్రమ వాసులకు కావలసిన సర్వ విధములైన కూరగాయలు, తోటపైరులు పండించి ఆశ్రమమునకు సరఫరా చేయుదురు., 8,9 గంటల మధ్య ప్రాతఃకాల భోజనము చేసినపిమ్మట రెండు గంటలు వీరు రాట్న పరిశ్రమకు సంబంధించిన వివిధ కార్యకలాపములలో అనగా పత్తిగింజలు తీయుట, దూది యేకుట, యేకులు తయారు చేయుట, రాట్నము మీద వడకుట, నూలు పడుగు చేయుట, బట్టలు నేయుట, అద్దకము వేయుట మొదలగు వస్త్ర పరిశ్రమయందు తరిఫీదు నొందెదరు. పిమ్మట 11 గంటలు మొదలు, వంటచేసికొనుట, భోజనము చేయుట, విశ్రాంతియుండును. మరల మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు శాస్త్ర పాఠములు, చర్చలు, వడ్రంగము, కుట్టుపని, యిత్యాది వివిధ కార్య కలాపములందు నిమగ్నులయ్యెదరు. ఆశ్రమ వాసులకు కావలసిన పాలు, పెరుగు, నెయ్యి కొరకు పశుగణమును వీరే పోషించి తమకు కావలసిన, పెరుగు, నెయ్యి మజ్జిగ పరిశుభ్రముగ చేసికొందురు. ఈ కార్యకలాపములో గృహ నిర్వహణమునందు వీరికి మంచి తరిఫీదగుచున్నది. ఈ కార్యాచరణద్వారా, శాస్త్ర బోధనముద్వారా, విజ్ఞానవికాసము కల్గుచున్నది. ప్రతి వ్యక్తియు స్వయంపోషణ చెసి కొను టకు యెట్టితరిఫీదు కావలసియున్నదో, అది ఈపాఠశాలలో ఆ దర్శముగ నేర్ప బడుచున్నది. ఆంధ్రదేశములో నడి గడ్డిమీద స్వార్థత్యాగముతో నల్గురు వనితలు ఉన్నత విద్యలో ఉత్తీర్ణులై నిరాడంబరముగ సర్వోదయ విజ్ఞానవ్యాప్తి చేయుట యెంతయో ప్రశంశనీయము.

ఈ సర్వోదయ సంఘమువారు స్త్రీల తరిఫీదు కొరకు యీ శిక్షణ కేంద్రముతో పాటు Basic education వ్యాప్తికొరకు 1 వ తరగతి మొదలు 8 వ తరగతి వరకు పాఠశాల యొకటి నిర్వహింప బడుచున్నది. ఇందు రెండు

మతి భ్రమనొంది, "పార్వతీ" అని ఒక్క పర్యాయం వెర్రిగా రోదన ధ్వనిచేస్తూ, భార్య చెంతచేర బోయాడు. మూర్తి చెల్లెల్ని, చేరదీస్తూ, ‘‘ ఛీ, పాపీ, దూరంగా వుండు" అన్నాడు.

"మూర్తీ నీవు వచ్చిన సంగతి తెలియక పోయింది. క్షమించు. మీ పార్వతికి నేను అర్హుణ్ణి కాను. ఆమె దేవతా స్వరూపిణి'' అంటూ, మూర్తి కాళ్లు పట్టుకొని క్షమాపణ వేడుకొన్నాడు అవధాని.

మూర్తి, మారుమాటాడక చెల్లాయికి శీతలోపచారములు సలిపి, ‘‘బావా, ఓ బండీ సిద్ధపరుచు. ఆఖరిదశలోనైనా, తల్లీ పిల్లల్నీ ఒక్కమారు ముఖాలు చూచుకొనేందుటకు, అవకాశం కలుగజేయి" అన్నాడు.

పార్వతి హీనస్వరమున ‘‘అన్నయ్యా నేను ఎలాగూ బ్రతుకను. ఒంటరి మనిషి మీ బావగార్ని ఏలాటి చిక్కులు రాకుండా కనిపెట్టుచూ వుండు'' అని, "నాకు యీ ‘బందీఖానా’ లాంటి జీవితంకంటే, వారి చేతులార ముక్తి సామ్రాజ్యము పొందగలందుకు చాలా సంతోషించుచున్నాను" అన్నది పార్వతి.

అవధాని ఖిన్నుడై బండీ సిద్ధపరచాడు. మరియు పొంగి వస్తున్న దుఃఖం ఆపుకో జాలక భార్యవద్దకి వచ్చి, ‘‘పార్వతీ, పార్వతీ'' నన్ను క్షమించు నా అనుమానం నా కొంపతీసింది అన్నాడు.

పార్వతి భర్త పాదాలు కండ్లనద్దుకొని "మీరేమీ చేయలేదు. నా విధికి ఎవరు అడ్డు రాగలరు ? దయవుంచండి వెళ్ళి వస్తాను" అని అశ్రుబిందువులతోటి, భర్త పాదాలు తడిపివేసింది. యింతలోకి మూర్తి తొందర పడగా బండిలోకి, బావమరదులు యిద్దరూపట్టి పార్వతిని పడుకోబెట్టారు. వెంటనే ఆమెకు స్పృహ తప్పి పోయింది.

కాళ రాత్రియందు భూమ్యాకాశములు విరిగి నెత్తిన పడినట్లు వున్నది. ఆఘమేఘాలలో బండి పరుగెత్తుచున్నది. క్షణాని కొకతూరి మూర్తి పార్వతి ముక్కు దగ్గర చేయివుంచి, శ్వాసనాడులు పరికించుచూ వున్నాడు. పార్వతికి మెల్లగా శ్వాస ఆడుచూ వున్నది.

వేకువఝామున నాలుగు కొట్టేప్పటికి బండి మూర్తి స్వగృహం చెంత ఆగింది. అతను తలుపు తట్టగా తండ్రి వచ్చి తలుపు తీశాడు. జరిగిన ప్రమాదం సంగ్రహంగా కొడుకునుండి విని కోటయ్య దుఃఖాక్రోశములతోటి తత్తరపాటున పార్వతినిచూచి పరితపించాడు. తండ్రీ కొడుకులు యిద్దరూ అడ్డాలమీద పార్వతిని తెచ్చి యింట్లో పరుండ బెట్టారు.

పార్వతితల్లి కుమార్తె చెంతచేరి విలపించుచూ ‘‘అమ్మా నా కన్న తల్లీ నేనూ, మీఅమ్మని. నాతో పలుకు తల్లీ' అంటే కుమార్తెకుపోయిన ప్రాణములు లేచి వచ్చాయి. కండ్లు తెరచి తల్లిని చూచి, ‘‘అమ్మా'' అని పెద్దకేక పెట్టి తల్లిని కౌగలించుకున్నది. అలా ఎంతకాలం గడిచిందో యిరువురూ ఒళ్ళుమరచారు.

15 రోజుల తర్వాత పార్వతికి ఒంట్లో కొంచెం స్వస్థత కలిగింది. వేసవికాలం కోటయ్యగారి యింటిడాబామీద చల్లగాలికి పక్కలు వేసుకొని పార్వతి, అవధాని మరియు అవధాని చిన్న మరదలు "లక్ష్మి" పడుకొని కబుర్లు చెప్పుకొనుచున్నారు.

"చేతులార నిన్ను పొట్టను బెట్టుకోబోయ్యాను. ఎంతటి పాపిని ?" అన్నాడు అవధాని.

"దయయుంచి యిక ఆనాటి చెడుకబుర్లు తేకండి. అన్నీ ఒకందులకు మంచికే" అన్నది పార్వతి.

మూర్తి మేడమెట్లు ఎక్కుచూ, "చెల్లాయి, మూర్తి డాబామీదికి వస్తున్నాడు. అన్య పురుషుడెవరోనని బావగారు కంగారుపడగలరు సుమా ?" అన్నాడు. "అవునన్నయ్యా. బావగారికి నిన్ను చూస్తే బలేకోపం'' అన్నది పార్వతి అందరూ నవ్వుకున్నారు.

వందల మంది బాల, బాలికలు విద్యాభ్యాసము చేయుచున్నారు. మరియు పురుషులకు ప్రత్యేకముగ గ్రామమునకు మైలు దూరములో విశాలమైన ప్రదేశములో Basic education training centre నిర్వహించుచున్నారు. ఇందులో 40 మంది పురుషులు తరిఫీదు నొందుచున్నారు. వీరికి బసలు, భోజనములు యీ ప్రదేశములోనే యేర్పాటు చేయబడును. పురుషులకు యిదొక యాశ్రమ వాటిక. యిచ్చటనే పిల్లల కింకొక పాఠశాల 5 వ తరగతి వరకు నిర్వహింప బడుచున్నది. తరిఫీదగు విద్యార్థులకు విద్యతో పాటు వ్యవసాయ వృత్తి ఆదర్శకముగ నిర్వహించుటకు 80 ఎకరముల భూమిలో వ్యవసాయము చేయబడుచున్నది. ఇది అంతయు మెరక ప్రదేశము. కాలువ నీటి సరఫరాలేదు. ఈ సంస్థ నిర్వాహకులు నూతులు త్రవ్వించి యీ నీటిద్వారా వ్యవసాయము చేయుచున్నారు. దైవకృపవల్ల రెండు మూడు నిలువుల లోతు ననే మంచి నీరు నూతులలో లభ్యమగుచున్నది. ఈ జలాధారము మూలమున ఆశ్రమమునకు కావలసిన పాడి, పంట సమృద్ధిగ నుత్పత్తి చేసుకొనుచున్నారు.

ఆశ్రమము స్వయంపోషకమగుటకు విద్యార్థులందరు కాయకష్టపడి కృషి సల్పుచున్నారు. ఇట్టి యాదర్శక విద్యాలయములు ఆంధ్రదేశమున కెన్నియో కావలసియున్నవి. ఈ విద్యాలయములలో తరిఫీదు నొందిన స్త్రీ పురుషులకు పరాధీనతలేక, స్వయంపోషకత్వమున కుపాధి యేర్పడుచున్నది.

నేడు పాఠశాలలలో తరిఫీదగు విద్యార్థులు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ పరిపాలనము క్రింద గుమాస్తాలుగా పనిచేయుటకే యుపయోగ పడుచున్నారు. కాని స్వయంపోషకత్వము కలిగి స్వతంత్ర పౌరులుగా జీవించుట కవకాశము కలుగుట లెదు. దేశాభ్యుదయము గోరు ప్రభుత్వము, ప్రజలకై యిట్టి బేసిక్ విద్యాలయములను దేశమంతట వ్యాప్తి చేసినపుడే, బానిసత్వము వదలి స్వయంపోషకత్వము లభించగలదు.

తిరువూరులో ఆంధ్ర సర్వోదయ సమాజము తరపున నిర్వహింపబడు విద్యాలయములు విజయ వంతమగుటకు ప్రధాన హేతువు స్వార్థత్యాగముతో దేశహితార్థము పాటుబడు ఐచ్ఛిక సేవకుల స్వయంకృషి. ఇందు మూలముననే వీటికి ప్రఖ్యాతి కల్గినది. కేవలము జీతము కొరకే పని చేయు ఉపాధ్యాయులైనచో నిట్టి యభివృద్ధి కల్గుట సాధ్యము కాదు. యీ పాఠశాల నిర్వాహకులగు కుమారి యర్నేని దమయంతిగారు, కుమారి లీలావతిగార్ల సేవ, ప్రశంసనీయము. వీరి యండనుండి సర్వ విధముల తోడ్పడుచున్న శ్రీ బుచ్చిరాజుగారి త్యాగసేవాపరాయణత ప్రశంస నీయము. ఇట్టి సేవాపరాయణులి సంస్థకు లభించుట యీవిద్యార్థుల యదృష్టము.

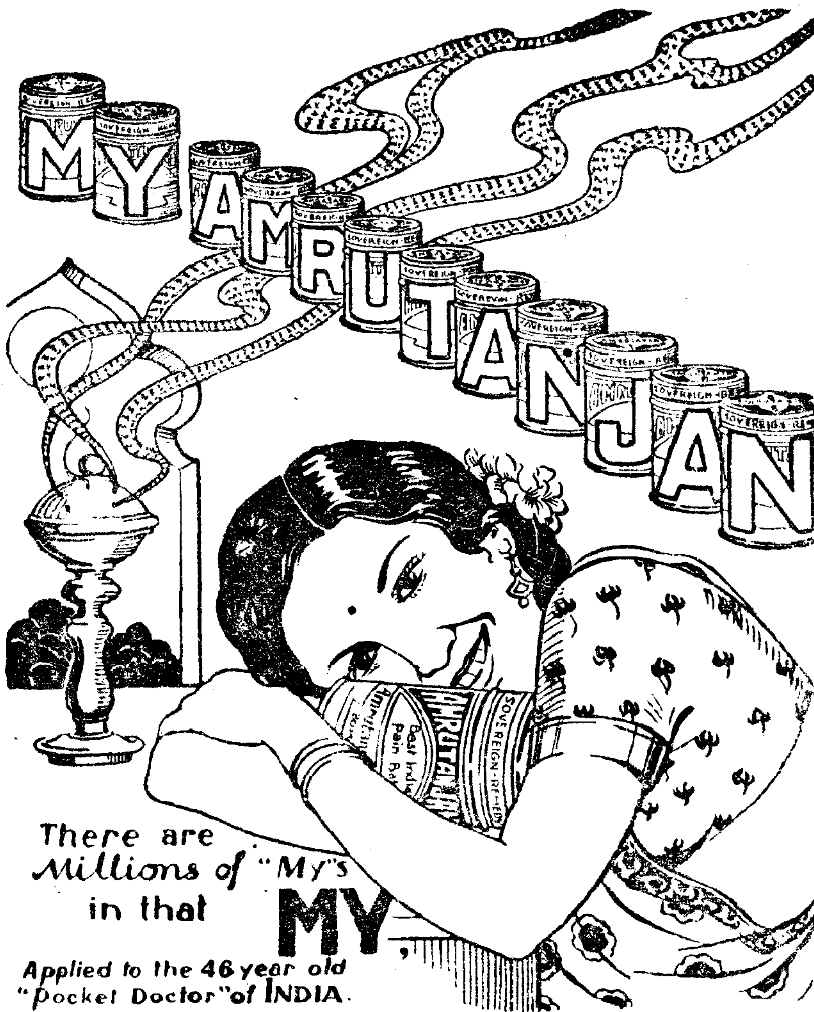
ఈ పాఠశాల నిర్వహింప బడు ప్రదేశము చాల ఆకర్షణీయ మగుచున్నది. ప్రకృతి రామణీయకమైనది. ప్రాచిన కాలపు ఆశ్రమ వాటికలను మరపించుచున్నది. వీరి యాదర్శక జీవనము, స్వయంకృషి, నిరాడంబర కార్యకలాపములు. గ్రామవీటికలందు ప్రాచీన శాంతి సుఖ జీవనమునకు దోహదమొసగును.

ఈ సర్వోదయ సమాజము వారు అచిరకాలములో వ్యవసాయ పురోభివృద్ధికి నూతులలో యింజనులు పెట్టి, జలాధారము పెంపొందించి యాదర్శక వ్యవసాయ కేంద్రము వృద్ధిపరుప నైయున్నారు. కోళ్లు, తేనేటీగ కుటీర పరిశ్రమల పెంపొందింప దలచియున్నారు. కమలా నెహ్రూ పేరిట మాతా శిశుసంరక్షణ కేంద్రము స్థాపించి, గ్రామసేవికలను తయారుచేసి, ఆరోగ్య వ్యాప్తికి సర్వోదయ ఆరోగ్య కేంద్రములను నిర్వహించ దలచుకొన్నారు. పరిసర ప్రాంతములలొ వయోజన విద్యావ్యాప్తికి సంచార గ్రంథాలయములు, పఠనమందిరములు, రేడియో ప్రసారములు చేయదలచు కొన్నారు. ఉపాధ్యాయులకు, విద్యార్థులకు విశ్రాంతి కొరకు, ఉద్యానవనము, ప్రార్థనామందిరము నిర్మాణము చేయదలచి యున్నారు. సహకార పద్ధతులపై గ్రామజీవనము చేయుటకు ఆదర్శక గృహనిర్మాణము చేయదలచి యున్నారు. ఒక సహకార కోలనీ (ఆదర్శక గ్రామ) నిర్మాణము చేయదలచినారు. వీరి కార్యోత్సాహము యెంతయు ప్రశంశనీయము. ఈ ఆశ్రమవాటిక ప్రక్కనే ఒక సెలయేరు ప్రవహించు చున్నది. ఈ చిన్నినది వీరు నిర్మించ బోయెడు ఆదర్శక గ్రామమునకు కొత్త శోభ నీయగలదు.

అచిరకాలములో వీరు సంకల్పించిన కృషి ఫలించి, సర్వోదయ ఆదర్శక గ్రామము వెలయనభిలషించుచున్నాను. ఈ యాశ్రమ వాసులెల్లరు భారత సేవక సమాజములో సభ్యులగుటకు తమ యభీష్టమును వ్యక్తపరచిరి. కుమారి

* సది సది సది *

* సది సది సది *

అమృతాంజనము

గాని,

" యథాయథా.....................రాశీభవశత్వ శంకయా."

అమృతాంజనమా ! నీ కీర్తి ముల్లోకములను దెల్పుజేయు పూనికతో పెరుఁగు
చున్నప్పుడెల్లను నా నల్లని ముంగురులు, దెల్లబడునేమోయను భయముచే
నా హృదయము మిక్కిలి పరితాపమొందుచున్నది సుమా !!!

ఆంధ్ర సర్వోదయ సంఘము

దమయంతిగారు ఆంధ్రప్రదేశ భారత సేవక సమాజ కార్య నిర్వాహక సభలో సభ్యురాలుగ నియమింపబడిరి. ఉత్తమ భారత సేవక సమాజ ధర్మమును ఆదర్శక పూర్వకముగా, వీరు ఆచరణయందు వివిధకార్య కలాపముల ద్వారా తమ యుత్తమ సేవను ప్రకటించి ధన్యులయ్యెదరు గాక! ఇట్టి ఆదర్శక సేవాపరాయణతయే భారత సేవక సమాజాశయము.

<u>చిత్రసమీక్ష</u>

పీపుల్స్ ఆర్టు ప్రొడక్షన్స్ వారి ప్రథమ చిత్రం

"పల్లెటూరు"

ఈ చిత్రం 13-10-52 తే. ఆదివారంనాడు చిత్రా టాకీసులో "ప్రెస్ షో" ప్రదర్శించబడింది.

దర్శకుడు—టి. ప్రకాశరావు, నిర్మాత—సి. శివరామయ్య, రచన—సుంకర, వాసిరెడ్డి సంగీతం—ఘంటసాల, నిర్వహణ. ఎం. ఎస్. చౌదరి. ఆర్. డి. ప్రసాద్. తారాగణం—ఎస్. వి. రంగారావు, ఎన్. టి. రామారావు, కోడూరు అచ్చయ్య, నాగభూషణం, రమణారెడ్డి, చదలవాడ కుటుంబరావు, సావిత్రి, టి. జి. కమలాదేవి, శేషమాంబ, కొమ్మూరి పద్మావతి, బేబి కృష్ణవేణి మొదలగువారు.

కథాంశం:—గ్రామంలో పేరు ప్రతిష్ఠలున్న పెద్దమనిషి సాంబయ్య, పేదరయితు బిడ్డ అయిన చంద్రం యిరువురూ యిరుగు పొరుగున నివసించేవారు. ఇరుగు పొరుగు కుటుంబాలు కానటంవల్ల సాంబయ్య కుమార్తె సుగుణకు చంద్రయ్య అంటే అపరిమితమైన యిష్టం. అందుచే యిద్దరూ అన్యోన్యంగా వుండేవారు. చంద్రం నవీన భావాలుగల ఆదర్శ యువకుడు. ఆ వూరి షావుకారు గణపతి ధనమదాంధుడై, ముందు వెనుక గానక అబలలైన స్త్రీలను బలాత్కరించుట, బీదరైతుల కడుపులు కొట్టి ధాన్యం నల్లబజారుల్లో అమ్ముట మొదలు గాగల పనులు చేసేవాడు. వీనికి తోడు పినతల్లి కుమారుడు శంకరం, స్నేహితుడు కొండయ్య. చంద్రయ్య ఆదర్శా లేవీ వీరికి నచ్చేవికావు. చంద్రం ఏపని చేయాలన్నా అతనికి వ్యతిరేకంగా వెళ్లేవాడు గణపతి. ఒక రోజు ఆ వూరికి బాలయోగి వస్తాడు. వూరి అవతల అతనికి బస ఏర్పాటుచేసి, అందరూ వస్తూ పోతూ వుంటారు. గణపతి అక్కగారైన పిచ్చమ్మతో కొండయ్య భార్య శాంత కూడా వస్తుంది. ఆమెను ఏలాగైనా చరపట్టాలని చూస్తాడు గణపతి. మరునాడు శాంత తన యింటికి రాగా ఆమెను గదిలో బంధించి బలవంతం చేస్తాడు. శాంత ఏలాగో విడిపించుకుని ప్రాణాలతో బయట పడుతుంది. ఈలోగా కొండయ్య తన భార్య శాంత రాలేదని పిల్చుకొస్తానని చెప్పి గణపతి యింటి మీదుగా వస్తూండగా శంకరం అడ్డగించి, శాంతకు చంద్రానికీ సంబంధం వున్నదని చెపుతాడు. ఆ వుద్రేకంతో ఇంటికి వచ్చి శాంతను చితకదన్ని యింటి నుంచి తరుముతాడు కొండయ్య. శాంత చంద్రంకు మేనమామ కూతురు. దిక్కు లేక మేనత్త యింటికి చేరుకుంటుంది.

ఇంతలో తాతలు చేసిన అప్పు తీర్చమని, దానికి బదులు గొడ్లను తోలుకొని పోడానికి వచ్చిన శంకరం సుగుణను చూచి గణపతికి వురి ఎక్కిస్తాడు. ఏలాగైనా పాచికవేసి సుగుణను పెళ్లాడాలని, సాంబయ్యను పిలిపించి మంచి మాటలాడి, సుగుణను గణపతికి చేయడానికి సాంబయ్య దగ్గిర మాట తీసుకుంటారు. కాని సుగుణ ఒప్పుకోదు. విధిలేదంటాడు తండ్రి. శాంతతో వుంటూ, ఆమెను తెచ్చి యింట్లో పెట్టుకున్న పసువు మాలినవానికి తన కూతుర్ని యివ్వనని పెద్దగా అరుస్తాడు.

(44-వ పేజీ చూడండి)

శీలము పెంపొందించుట — పిల్లల తర్ఫీదు

* శ్రీమతి ఆదుర్తి భాస్కరమ్మ *

నేటి బిడ్డలే రేపు దేశమును పాలించే పరిపాలకు లగుచున్నారు. ఒక పెద్ద దేశముయొక్క బాధ్యతనంతను వహించి పాలించబోయే ప్రభువులు ప్రజల క్షేమమును, దేశక్షేమమును కాపాడవలసిన పాలకులు ఉత్తమోత్తమమైన గుణములను, యోగ్యతలను గలిగియుండుటత్యావశ్యకము. ఒక దేశముయొక్క గౌరవోన్నతులు, ఆదేశ ప్రజలయొక్క నడవడి, యోగ్యతలమీదనే ఆధారపడి ఉంటుంది. పరదేశ ప్రభుత్వముక్రింద బానిసలుగానుండి బాధ్యతలు, విధ్యుక్త ధర్మములు నెరుగకుండ దీనులై జీవచ్ఛవములవలె పడియుండే ప్రజలేలాయున్నా నష్టములేదు, కాని, తమ దేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుకొని ఆ స్వాతంత్ర్యమును శాశ్వతముగా నిలుపుకొనుచు, తమ దేశ గౌరవమును కాపాడు కొనుటతో మాత్రమే తృప్తిపడక, తమదేశమును, జాతిని ప్రపంచమంతటికి ఆదర్శప్రాయముగా నుంచదలచిన జాతి, సామాన్యులుగా హీనగుణములు కలిగి, స్వార్థపరులై యుండిన నది దేశ ప్రజలకూ దేశమునకూ చాలా ననర్థదాయకము. కష్టపడి సంపాదించుకున్న స్వాతంత్ర్యమునిలుచుటకూడ దుర్ఘటము

ఈ సంగతిని గుర్తెరిగి ప్రతివారు తమ బిడ్డల శిక్షణ విషయములో నెక్కువ జాగ్రత వహించుటత్యవసరము. బిడ్డయొక్క శారీరిక, మానసిక, నైతికాభివృద్ధి తల్లి గర్భములో నున్నప్పుడే ప్రారంభమగును. ఈ విషయమై మన కనేక పౌరాణిక కథలేగాక శాస్త్రములుగూడ దృష్టాంతరముల నిచ్చుచున్నవి. తండ్రి యెంత దుర్మార్గుడు, క్రూరుడు, భగవద్విరోధియైనా గర్భవతిగా నున్నప్పుడు లీలావతి నారద మహామునివలన భగవంతుడు, భక్తి, నీతి మొదలగు సత్కథలు సద్బోధలు వినుటవలననే భగవద్భక్తుడు, శాంతమూర్తి, పరమయోగ్యుడు నగు ప్రహ్లాదుడు కలుగుటకు కారణమైనది. అభిమన్యుడు తల్లిగర్భములో నున్నప్పుడే తండ్రియైన యర్జునుడు భార్యకు చెప్పిన పద్మవ్యూహ రహస్యములను వినినట్లును, పుట్టి పెరిగి పెద్దవాడైన తరువాత తండ్రివలన దాని పూర్తిరహస్యములను తెలిసికొనుటకవకాశములు లేకపోయినను ఎవరికీ సాధ్యముకాని యా పద్మవ్యూహములో నతడు ప్రవేశించి శత్రువుల చండాడినట్లును కథలు దెల్పుచున్నవి. శాస్త్రములు కూడ, శిశువు గర్భములో నున్నప్పుడు తల్లులెట్టి యాలోచనలతో, నెట్టి స్వభావములతో నుందురో అట్టి బిడ్డలే పుడుదురని తెల్పుచున్నవి. అందుకనే గర్భిణీస్త్రీలు భయంకరమైనట్టియు, నసహ్యాకరమైనట్టియు, వికారకరమైనట్టియు దృశ్యములను చూడకూడదనియు, నట్టిమాటలను వినకూడదనియు, వారెప్పుడూ ఆరోగ్యముగను, దారుఢ్యముగను, ఎప్పుడూ సంతోషముగను మంచి యున్నతమైన యాలోచనలు, కోరికలు కలిగి యుండవలయుననియు మన పెద్దవాళ్ళు చెప్పుదురు.

దేశమున కుత్తమోత్తమ నాయకులను సమర్పించి దేశౌన్నత్యమును కోరెడి తల్లులు, మంచి విద్యావతులు, విజ్ఞానవంతులుగను, దేహారోగ్య దారుఢ్యములుగలవారుగను, ఉన్నతాశయములు, భావములు కలవారుగను నుండుటత్యావశ్యకము. విద్యావిహీనులు, మూర్ఖులు, దీనురాండ్రు శ్వేచ్ఛయననేమో, స్వాతంత్ర్యమననేమో కొంచమైన నెరుగనివారు, అర్భకులు, అనారోగ్యులు నగు తల్లుల గర్భమునుండి వీరులు, శూరులు, యోగ్యులు నగు బిడ్డలు జన్మించుటసంభవము.

బిడ్డ పుట్టిన తర్వాత ఆ బిడ్డకు తలిదండ్రులు, పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయులు ఇచ్చే శిక్షణ ననుసరించి, వారి వారి పరిసర వాతావరణముననుసరించి వారి జీవిత పథమేర్పడుతుంది.

బిడ్డయొక్క జీవిత సౌధ నిర్మాణమునకు పునాది వేయువారు తలిదండ్రులు. ముఖ్యముగా కట్టడము యొక్క బలము పునాది మీదనే యాధారపడియుంటుంది. కట్టడము మంచి బలము కలిగి చాలాకాలముండవలయునని కోరువారు పునాది విషయములో కడు జాగ్రత్త తీసికొందురు. మానవునియొక్క యభివృద్ధి శారీరిక మానసిక నైతికాభివృద్ధులపై నాధారపడి యుండును. ఇందేది లోపించినను అది పూర్తియైన యభివృద్ధి కానేరదు. "శరీర మాద్యం ఖలు ధర్మ సాధనం" అన్నారు పెద్దలు. మొదటిది శరీరము. శరీరమారోగ్యవంతముగను, దృఢముగను నున్ననే తప్ప అందున్నతాశయములు, యోగ్యతలు ఉండుటకవకాశముండదు.

శీలము పెంపొందించుట —— పిల్లల తర్ఫీదు

మన దేశములో పరిశుభ్రత చాల తక్కువ. చాల మంది ప్రజలు పరిశుభ్రత యను మాటయే యెరుగనివారి వలె నుందురు. అపరిశుభ్రత నానాటికీ చాలా అసహ్యంగా పెరిగిపోతోంది. దానిని రూపుమాపాలంటే పసితనము నుండియు బిడ్డలకు పరిశుభ్రమైన అలవాట్లను నేర్పాలి. అపరిశుభ్రమనునది చూచుట కసహ్యకరముగా నుండుటయేగాక, ఆరోగ్యమునకు భంగకరము: తల, గోళ్ళు, పళ్ళు వగైరా శుభ్రముగా నుంచుకొనుట, ఎక్కడి వస్తువుల నక్కడ చక్కగా పెట్టుట, మొదలైనవాని కభ్యాస పడునట్లు చూడాలి. పరిశుభ్రమైన నీటినేగాని యేమాత్ర మపరిశుభ్రముగానున్నను ఆ నీటిని త్రాగకుండుట, వీధులలో అమ్మే కానీ కానీ షోడానీళ్ళు, సైడు కాలవలప్రక్క తయారుచేసే కాఫీ, టీ మొదలైనవి త్రాగకుండునట్లును, పరిశుభ్రముగా మంచి వస్తువులతో తయారుచేసిన పదార్థములనే తప్ప ఏ చెత్త పడితే ఆ చెత్త తినకుండునట్లును చూడాలి. పిల్లలకు పిల్లలే యననేల పెద్దలకు కూడా యింటినీ, ఆవరణను ఎట్లు శుభ్రముగా నుంచుకోవాలో తెలియదు. ఎక్కడ పడితే అక్కడ కాగితపు ముక్కలను చింపిపోయుట, చెత్తను వేయుట, ఉమ్మి వేయుట అలవాటు. ఆ దురభ్యాసములు లేకుండ వాటిని శుభ్రముగా నుంచునట్లు చూడాలి. బిడ్డలు తాము బలముగా, ఆరోగ్యముగా నున్ననే తప్ప ఎందుకూ పనికిరామనియు, ఏ ఘనకార్యమూ చేయలేమనియు వారే గ్రహించి బాగా శరీర మలసిపోవునట్లు ఆటలాడుచుండవలయును. ఆరోగ్యవంతులై దృఢకాయులుగానున్న బిడ్డలెప్పుడూ చిద్విలాస స్వరూపులై యుందురు, అధైర్యముండదు. సాహసకృత్యములను చేయుచుందురు. వారినడ్డుపెట్టి కొప్పడి నిరుత్సాహవంతులను చేయకూడదు, సాహసకార్యములను చేయునప్పుడును, అల్లరిచేయునప్పుడును, వారికి హాని కలుగకుండునట్లును, వస్తువులను వేటినీ పాడుచేయకుండునట్లును చూచుచు వారికి ప్రోత్సాహ మొసంగు చుండవలయును. బిడ్డలు ప్రతి పని తాము స్వతంత్రముగా చేసికొనవలెనని కోరుదురు. సాధ్యమైనంతవరకు వారి స్వాతంత్ర్యమునకును, స్వేచ్ఛకును అడ్డు రాకూడదు. అలా అడ్డు వచ్చిన యెడల పెద్దవారైన తరువాత వారేపనియు స్వతంత్రముగా చేసుకొనలేని అసమర్థులుగా తయారగుదురు.

బిడ్డ లెప్పుడునూ విచారము, దీనత్వము, నిరుత్సాహము, అసంతృప్తిలేనివారై యుత్సాహ పూరితులు, చిదానందస్వరూపులు తృప్తిగలవారుగా ఉండునట్లుచూడవలెను.

బిడ్డలకు గొప్ప గొప్ప వ్యక్తులు, దేశభక్తులు, స్వార్థత్యాగులు. సత్యసంధులు, మహాకవులు మొదలగు వారి యొక్క కథలను, భారత రామాయణముల నుండి మహాశూరుల యొక్క గాథలను చెప్పుచు బిడ్డలలో స్వయం సహాయము, ఆత్మగౌరవము, నిజమైన దేశభక్తి, స్వార్థత్యాగము, గుణగ్రహణ పారీణత, ఇది మంచి యిది చెడ్డ అని స్వానుభవము వలననే తెలిసికొనుట, పట్టుదల, కార్యదీక్ష, ఏకాగ్రత, ఆడినమాట తప్పకుండుట, ఆత్మవిశ్వాసము, ఉదారాశయాలు మొదలగు గుణములు బిడ్డల కలవడునట్లు చూడాలి.

పిల్లలు ఏదైన తప్పుపనులు చెడ్డపనులు చేసినప్పుడు వెంటనే వారా పనిని చేయుటవలన కలిగే నష్టమును వారికి ఉదాహరణముల మూలకముగా నేర్పుతో చెప్పి మాన్పవలయునుగాని, పిల్లలే కదాయని నిర్లక్ష్యముగా నూరుకొనరాదు. అలా ఊరుకొనిన యెడల పెద్దవారైన తరువాత వాటిని మాన్పుట కష్టము. బిడ్డలు చేసే స్నేహములు, వారాడే ఆటలు జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి చూచుచుండవలయును.

పరదేశ ప్రభుత్వము క్రింద కొన్ని వందల సంవత్సరములు బానిసలుగా పడియున్న మన దేశీయులకు ఒక స్వతంత్ర దేశములోని స్వతంత్రులైన ప్రజలకు తమ దేశమును, జాతిని రక్షించు కొనుటలో, వాని నుచ్ఛస్థితికి గొని వచ్చుటలో తమకు గల బాధ్యతల నెట్లు నిర్వహింపవలయునో తెలియక తమ విధ్యుక్త ధర్మముల నెట్లు నెరవేర్పవలయునో తెలియక తామవస్థ పడుటయేగాక దేశమునకు తీరని కష్టనష్టములను తెచ్చిపెట్టి పరిహాస పాత్రులగుచున్నారు. ఈ విషయములో నెక్కుడు శ్రద్ధ తీసికొని బిడ్డలకు చిన్నతనమునుండియు ఖచ్చితమైన శిక్షణ నిచ్చుటత్యావశ్యకము.

గృహములో తలిదండ్రులు, పాఠశాలలలో గురువులు, బయట సంఘము కొంచెమేనియు పాలుమాలిక లేక భావి పౌరులు, దేశనాయకులు, పాలకులు ప్రభువులు కాబోయే నేటి బిడ్డలను తగిన సుశిక్షణలో జాగ్రత్తగా పెంచిన యెడల కొలది కాలములో రామరాజ్య మేర్పడుట కెంత మాత్రము సందేహముండదు.

[ఆలిండియా రేడియోవారి సౌజన్యముతో]

పల్లెటూరు

(41-వ పేజీ తరువాయి)

ఆ మాటలువిన్న శాంత తనవల్ల చంద్రానికి కష్టం కలుగుతుందని గ్రహించి అర్ధరాత్రి యిల్లు వదలి పోతుంది. దాంతో బెంగ పెట్టుకొని చంద్రం తల్లి సీతమ్మ మంచాన పడుతుంది.

గ్రామంలో ప్రజలు తిండిలేక మలమల్లాడుతూ వుంటే ధాన్యం పాత్రవేసి, వాటిని దొంగ వ్యాపారాని కమ్మి కొండయ్యా పేర హామీ వ్రాయిస్తాడు గణపతి. ఏ పాపం ఎరుగని కొండయ్య పట్టు బడి జైలుకి పంప బడుతాడు.

శాంత జాడ తెలియదు, కొండయ్య జైలులో పడ్డాడని, సుగుణ పెళ్లి గణపతితో నిశ్చయ మయిందనీ విని మంచం పైనున్న సీతమ్మ బెంగతో అసువులు బాస్తుంది. ఆ సమయంలో సీతమ్మను చూచుటకు వస్తూన్న సుగుణను పెళ్ళి పనులు చేయించడాని కొచ్చిన పిచ్చమ్మ అడ్డగించి చేయి చేసుకుంటుంది. అది సహించలేక సాంబయ్య పిచ్చమ్మ సంబంధం అంతటితో తెంపుకుంటాడు. ఈ సంగతి తెలిసిన గణపతి మండిపడి ఏ విధంగానైనా సుగుణను తన దానిగా చేసుకోవాలని, కుట్రపన్ని వూరవతల అడవిలో శాంత వున్నట్లు, అర్ధరాత్రి సుగుణను వూరవతలి అడవికి పిలిపించి బలవంతం చేయబోతాడు. ఈ సంగతి తెలిసిన చంద్రం సుగుణను రక్షించాలన్న ఆత్రంతో ఆ ప్రదేశానికి వస్తాడు. అతను వచ్చేటప్పటికే సుగుణ రక్షించ బడుతుంది, గణపతి తల పగిలి పడి వుంటాడు. ఆ దృశ్యం అర్థంకాక ఆయోమయంగా చూస్తున్న చంద్రం పోలీసుల చేతులలో చిక్కుతాడు. కోర్టులో తీర్పు చెప్పే సమయానికి కొండయ్య వచ్చి నిజం చెపుతాడు. గణపతికీ, శంకరానికీ కఠిన శిక్ష విధించ బడుతుంది, చంద్రం విడుదల అవుతాడు. కథ సుఖాంతం.

ఈ చిత్రంలో ప్రాధాన్యము—పల్లెసీమలు, వారి ఆనందదాయక మగు నిత్య జీవనం యథాతథంగా ప్రతి బింబింప చేస్తూ, పల్లెలకు ప్రాధాన్య మిస్తూ, పల్లె ప్రజల అమాయకత్వం, ఐక్యతా భావం కండ్లకు కట్టినట్లు అత్యద్భుతంగా ప్రదర్శించ బడ్డాయి

"పల్లెటూరు" లోని కొన్ని ముఖ్యమైన పాత్రల సృష్టికి మెచ్చుకోవాలి—నూతనాదర్శాలతో పల్లె ప్రజలలో వుద్రేకాన్ని కలిగించాలని, వారికి విజ్ఞానాన్ని అలవరచాలని వుద్దేశాలు గల బీదరైతు కుమారుడు చంద్రం పాత్రను ఎన్. టి. రామారావు మంచి నిపుణతతో నటించాడని చెప్పవచ్చు. నల్లమార్కెట్టు వ్యాపారంతో వచ్చిన, ధనమదాంతత కల్గి, స్త్రీలోలుడై కనపడిన సుందరినల్లా చెరచుటకు నీచుడైన సావుకారు గణపతిగా ఎస్. వి. రంగారావు గారు చాలా నైపుణ్యంగా తమ పాత్రను నిర్వహించారు. ఇంక శాంతగా టి. జి. కమలాదేవి, సుగుణగా సావిత్రి పిచ్చమ్మగా శేషమాంబ, సీతమ్మగా పద్మావతి, అచ్చయ్య, నాగభూషణం, మొదలగువారు, వారి వారి పాత్రలను అర్థంచేసుకొని కొంతవరకు భావయుక్తంగా మనో వికారాలు చూపగలిగేరు. చంద్రం చెల్లెలుగా బేబీ కృష్ణవేణి ఈ చిత్రంలో చక్కగా తన సామర్థ్యం చూపు గలిగింది.

సంభాషణలు, ఉద్రిక్తంగాను, సజీవంగాను వున్నవి. దర్శకులు చాలా చక్కగా కథను నడిపించారు. సంగీతం శ్రవణానందకరంగా వుంది. ఛాయా గ్రహణం శబ్ద గ్రహణం చక్కగా వున్నాయని చెప్పవచ్చు. మన తెలుగు చలన చిత్రకళా పరిశ్రమలో నూతనంగా వెలసినది, పీపుల్స్ ఆర్టు ప్రొడక్సన్సు. వారి పల్లెటూరు, ప్రజాదరణ పొంది, విజయాన్ని సాధిస్తుం దనడానికి సందేహం లేదు. ప్రయత్నం ప్రప్రథమ మైనా చిత్రం ఎక్కడా దెబ్బ తినలేదు.

లక్ష్మి.

నిరంతర సహవాసిని

మీరు మకాం చేస్తున్నా, లేక ఇంటిలోనే ఉన్నా, ఇటియాల్ మీకు నిరంతర సహవాసిగా ఉంటుంది. దానిని నమ్మకంగా మీరువాడవచ్చును.

సెప్టిక్ కానివ్వదు, క్రిమివిధ్వంసిని, ఆహ్లాదకరమైనది.

ఉత్పత్తిదారులు :

ది మైసూర్ ఇండస్ట్రియల్ & టెస్టింగ్ లాబరేటరీ లిమిటెడ్ ;
మల్లేశ్వరం, బెంగుళూరు.

సెల్లింగ్ ఏజెంట్లు :

బెస్ట్ అండ్ కంపెనీ లిమిటెడ్,
పోస్ట్‌బాక్స్ నెం. 63, మదరాసు.

BZ—35.

కిన్నెర

సచిత్ర మాసపత్రిక

ఎడిటర్: పందిరి మల్లికార్జునరావు అసిస్టెంట్ ఎడిటర్: పందిరి మీరాబాయి

ఆంధ్రాభ్యుదయానికి కంకణంకట్టుకున్న పత్రిక కిన్నెర. ఆంధ్ర జనానీకం పత్రిక కిన్నెర. ఆంధ్ర సేవకై పుట్టిన పత్రిక కిన్నెర. మన సంఘం, మన ఆర్థిక జీవనం, ఈ విషమ పరిస్థితులలో ఏవిధంగా పునర్నిర్మాణం కావలసిందీ, మన జీవిత సమస్యలూ, వాటిని యెట్లా పరిష్కరించ వలసినదీ వర్ణించే హృదయంగమములైన కథలతోను వినోదాన్ని, విజ్ఞానాన్ని చేకూరుస్తుంది కిన్నెర.

భాష సాహిత్యం, శిల్పం, కళ, ఆర్థిక రాజకీయ విషయాలు, శాస్త్ర విషయక వ్యాసాలు, కథలు, నాటికలు మొదలైనవాటితో సర్వాంగ సంపూర్ణంగా ముచ్చటైన ఆకారంతో ప్రకటింపబడుతుంది.

విడి కాపీ 6 అణాలు — సంవత్సర చందా 4 రూపాయలు.

మేనేజరు : **కిన్నెర,** 16, జోన్సు స్ట్రీట్, మదరాసు-1.

విజ్ఞానము

చెట్లు — చేమలు

* శ్రీ వేమరాజు భానుమూర్తి *

పుట్టడం, పెరగడం, జాతిని అభివృద్ధి చేసుకోవడం, చివరకు చావడం ఇవి నాలుగూ ప్రాణికోటి లక్షణాలు. ఈ నాలుగు లక్షణాలూ ఎక్కడ ఉంటే అక్కడల్లా ప్రాణముందన్నమాట. ఎందులో ఉంటే అందులో ప్రాణముందన్నమాట. ఈ లెక్కను మానవుడు, జంతువులు మాత్రమే కాకుండా తరులతా పాదపాది వృక్షజాలమంతా ప్రాణికోటికి చెందినవే అవుతాయి.

తనజాతిని ఎలాగైనా అభివృద్ధి చేసుకోవాలనే తపన ప్రాణికోటికంతకీ సహజం. తన వంశాంకురం దిన దిన ప్రవర్ధమానం కావాలని ప్రాణం వున్న ప్రతీదీ ప్రగాఢంగా వాంఛిస్తూనే ఉంటుంది. మామిడిచెట్టు మధురచోష్యమైన ఫలాలను మనకు అర్పిస్తున్నదంటే అందుకు కారణం మొక్కవేసి పెంచిన వాడిమీద ప్రేమ చేతకాదు. పాదులన్నీ కాయలు కాస్తున్నాయంటే తోట యజమానిమీద మమకారంచేతకాదు. ఆవు తువ్వాయిని పెట్టడం రైతుకు పాలివ్వాలనికాదు. అడవిలో టేకుమొక్క పెరగడం మనం ఎప్పుడో ఎక్కడో ఇళ్ళు కట్టుకుంటామనీకాదు. ఇవన్నీ ఇలాగ జరుగుతున్నాయంటే అందుకు కారణం తమ జాతిని ఎట్లాగైనా అభివృద్ధి చేసుకోవాలనే సహజమైన తపన మాత్రమే.

ఈవిధమైన కృషిలో చెట్లు కనిపెట్టిన ఒక ఉపాయం విత్తనాలను సృష్టించడం, ఆతరువాత అవి ఏదో విధంగా సుదూరప్రాంతాలకు సైతం వ్యాప్తి అయ్యేటట్లు చూడడం, ఇందులో వీటిని వ్యాపింపచేసే పద్ధతులు అనేకం, వాహనాలు, సాధనాలు అనేకం ఉంటాయి. ఆహారపదార్థాలుగా పనికివస్తాయనో, ఆర్థికంగా లాభసాటి అయినవో, లేక ఓషధులుగా ఆరోగ్యభిక్ష పెట్టుతాయనో లేక ఇతరత్రా ఎంతో ఉపకారంగా ఉంటాయనో మానవుడు అనేకరకాల మొక్కలను పెంచుతున్నాడు. పెంచినవాడు ఊరకోకుండా స్వార్థంకోసం వాటిని నిర్దాక్షిణ్యంగా నరికివేస్తున్నాడుకూడా.

ఈ సందర్భంలో నాకు ఒక కథ జ్ఞాపకం వస్తోంది. వెనక ఒకసారి రకరకాల ఫలవృక్షాలు, కాయగూరల మొక్కలు అన్నీకలిసి బ్రహ్మదేవుడి దగ్గరకు రాయబారం వెళ్ళాయట. ఇవి చెప్పేనదంతా సావకాశంగా వినడానికి బ్రహ్మ ఒప్పుకున్నాడు. ఇంతలో బచ్చలిమొక్క ముందుకు వచ్చి తన కులగోత్రాలు చెప్పుకొంది. మానవుడు సర్వభక్షకుడు అయిపోతున్నాడని ఫిర్యాదు చేసింది. బ్రహ్మ విని వూరుకున్నాడు. ఇంతలో ముల్లంగి వచ్చింది. 'నా వేళ్ళు తినేస్తున్నారు, స్వామీ,' అని మనవి చేసుకుంది. ఇంతలో తోసుకుంటూ అరటి ముందుకు వచ్చింది. "ప్రభూ! నా కాయలనేకాక తొండాన్నీ, పువ్వుల్నీ కూడా ఈ కర్కటకపు మానవుడు తినేస్తున్నాడు" అని మొరపెట్టుకొంది. ఇంతలో సువాసన గుమ్మని కొట్టింది. దాల్చిన ప్రతినిధిలేచి నిలబడింది. "నా బెరడు వల్చుకు తినేస్తున్నారు నా గతేమిటి?" అని విన్నవించుకుంది. ఆవెనుక జీడిమామిడి వయ్యారముగా లేచి నిలబడింది. "దేవా! నా విత్తనములనేకాకుండా తొడిమలనుకూడా తినేస్తున్నారు" అంది. ఇంతలో లవంగలత తొంగిచూచి ముందరకువచ్చి "ఓ దేవా! నా మొగ్గల్ని పెరగనివ్వకుండా, చిదిమి తినేస్తున్నారు" అని అందరికంటె ఆఖరున తోటకూర వచ్చి "ఓయి దైవమా నామాటేమిచెప్పను? నా అసలు పేరునే తుడిచిపారవేశారు" అని గొల్లుమంది.

ఇది అంతా విని విని బ్రహ్మదేవుడు కూరలపేరుతో వేళ్ళనీ, తొండాన్నీ, బెరడుల్నీ, మొగ్గల్నీ, పువ్వుల్నీ తినేస్తూ మీజాతులకు, మానవుడు అపకారం చేస్తున్నాడనేకదూ! మీ ఫిర్యాదు సారాంశం. ఇందుకు ప్రతిక్రియగా మానవజాతిని సృష్టించడమే మానివెయ్యమంటారా? సరే ఒప్పుకుంటాను. ఆతరువాత మళ్ళావచ్చి పశువులు పొట్టను బెట్టుకుంటున్నాయి, మా వంశాలు నాశనమైపోతున్నాయని ఏడవరుకదా!" అన్నాడు.

ఇవి అన్నీ మళ్ళా ఆలోచించుకున్నాయి. ఏకాడికైనా

*

మానవుడే మేలు. తను తినడానికేనా కావాలనే స్వార్థంకోసమై విత్తనాలు దాచి, మళ్ళు చేసి, దళ్ళుకట్టి, బోదెలు చేసి తమజాతి మొత్తంమీద నశించకుండా కాపాడుతున్నాడు అని సద్దుకొన్నాయి. ఇదీ కథ.

ఇది నిజమే అయినా అబద్ధమైనా ఒక్క సంగతి మాత్రం నిజం. స్వార్థంకోసమే అవనీయండి మానవుడు విత్తనాలు దాచిపెట్టి అనేక రకాల మొక్కలను వేరుతో నాటి వంశాభివృద్ధికి దోహదం చేస్తున్నాడన్నది.

అయితే ఇప్పుడు ఒక ప్రశ్న. ఈవిధంగా ఎవరో ఒకరు జాగ్రత్తగా దాచి పాతిపెట్టి దోహదం చెయ్యడంవల్ల మాత్రమే వృక్షజాలం పెరిగేటట్టయితే, మనకు ఈ ప్రపంచంలో మామిడి మొక్కలు, కూరల పాదులు, తప్ప ఇంకేమీ ఉండేవేకాదేమో! అప్పుడు ఈ ప్రపంచ విస్తీర్ణంలో ఏకొస్త మేరలోనో ఈ మొక్కలు పెరుగుతూవుండివుండేవి.

కాని మొక్కలు మనకంటే ఎంతో తెలివైనవి. వాటికి తెలిసింది ప్రకృతి సిద్ధమైన నియమాలను పాటించడం. పరిస్థితులకు అనుకూలంగామారి, ఒకవేళ అనుకూల పరిస్థితులు లేకపోతే వచ్చేవరకు ఎన్నోవేల సంవత్సరాలు అయినాసరే వేచివుండి, వంశాంకురం చెడిపోకుండా వృద్ధిచెంది, తన వంశం వ్యాపించేటట్టు చేసుకుంటూ వుంటాయి. ఇందుకు మంచి వుదాహరణ, ఆమధ్యన చైనాలో రెండువేల సంవత్సరాలక్రితం నారుగాపడివున్న రెండు తామరగింజలు నిరుడు అమెరికాలో అనుకూలమైన పరిస్థితులలో మొలకెత్తిన సంగతి. ఈ కృషిలో ఇతరులెవ్వరు మోసుకు తీసుకువెళ్ళి పాతిపెట్టి పెంచేవరకు కాసుకుకూర్చోవడంలేదు. తమ విత్తనాలను సాధ్యమైనంత దూరంగా పంపించడానికి అవి రకరకాల పద్ధతులను అవలంబిస్తూవుంటాయి. ఈ కళ వాటిని మించిన ఉపాయశాలి సృష్టిలోమరోటిలేదు. వాటిస్వార్థానికి అదే సాటి. మాటవరసకు పాలముల్లంగి మొక్కను తీసుకోండి. దాని విత్తనం ఎంతో చిన్నది. మామూలుగా అయితే అది ఎక్కడికీ కదలలేదు. దానిని ఎవ్వరూ దాచరుకూడా. అలాంటి పరిస్థితులలో అది యెండిపోయేవరకూ చెట్టునే అంటిపెట్టుకుని వుంటుంది. ఆతరువాతైనా మహా పడితే అవి ఆచుట్టుపక్కలే పడ్తాయి. కానీ ఈ కొంటె మొక్క తన విత్తనాలకు తెల్లని రెక్కలు అమర్చింది. కాస్త గాలివీస్తే దాని పాటుకు అది మైళ్ళకు మైళ్ళు కొట్టుకుపోతుంది. అక్కడెక్కడో ఆగింజ పడుతుంది. వర్షాలు పడ్డప్పుడు సహజక్రమంగా మొలకెత్తుతుంది.

ఇంకా కొన్నిరకాల ముళ్ళమొక్క విత్తనాలకు చుట్టూ సన్నని సిల్కు ధారంవంటి దూది పింజ వుంటుంది. మన జిల్లేడు వగైరా మొక్కలు ఇందుకు మంచి ఉదాహరణ. పండు కాయ ఎండవేడికి పగలగానే ఇవి రాలి పాటుకు చాలా దూరం ఎగిరిపోతాయి. రెల్లుపూలు ఈ బాపతుకు చెందినవే. గంగరేణి, తులసిచెట్లవంటివి వాటి విత్తనాలను పండడానికి ఇంకో ఏర్పాటు చేసుకున్నాయి. వాటి కాయలకే దోప్పలవంటి రెక్కలుంటాయి. ఇవి చూడడానికి మన ఆవుదూడ చెవులవలె వుంటాయి. ఇవికూడ గాలి పాటుకు విత్తనం చాలా దూరం ఎగిరి వెళ్ళడానికి తోడ్పడేవే.

మైదాన ప్రదేశంలో వుండే వారికి అనుభవంలో ఉండే ఇంకో సంగతి చెపుతాను. కొన్నిరకాల మొక్కల కాయలు ఎండకు ఎండి చుట్టుకుపోతాయి. పైగా డొల్ల అయిపోతాయి. గాలికి ఈ డొల్లలు పుచ్చకాయలా అలా అలా దొర్లుకుంటూ పోతాయి. చివరకు ఏదొడ్డి కంచెకో, తగులుకొని ఆ తరువాత ఎప్పుడో వర్షం పడ్డప్పుడు ఈ ఉండ పగిలి దానిలో విత్తనాలు నలుమూగాలకు చిమ్మబడతాయి. అక్కడ వాటి వంశం వర్ధిల్లా అలముకుపోతుంది.

ఇంక కొన్నిరకాల మొక్కలలో విత్తనాలు కాయలు పండిపోయినప్పటికీ వెంటనే రాలి పడవు. చెట్టును అలాగే అంటిపెట్టుకుని వుంటాయి. గాలిపాటుకు ఈ చెట్టు కొట్టుకుపోతూన్నప్పుడు దోవలో ఒక్కొక్కగింజే క్రిందకు రాలి పడుతుంది. వర్షాలు పడగానే అవి మొలకెత్తుతాయి. వీటిలో గ్రాస్ వగైరా మొక్కలు ఇందుకు నిదర్శనం. ఇది చేలో కలుపుక్రింద మొలవడం ప్రారంభమైతే, తామరతంపరలాగ అల్లుకుపోతుంది. రైతుకు ప్రాణం విసిగిపోతుంది.

ఇక గురుకు అనే మొక్క వుంది. దానిముళ్ళు అంట్రింతలలో ఉంటాయి. ఇవి మనుష్యులకు జంతువులకు అంటు

కుంటాయి. ఆవిధంగా అవి హాయిగా దమ్మిడీ ఖర్చు లేకుండా ఒక చోటునుంచి ఇంకొక చోటికి ప్రయాణం చేస్తాయి. మన బ్రహ్మచెముడు కాయలు ఈ తరగతికి చెందినవే. మార్నింగ్ గ్లోరీ అనే మొక్కను తీసుకోండి. సరిగ్గా ఆరోగ్యంగా పెరిగిన ప్రతి మొక్కకును దాదాపు మూడువేల విత్తనాలుంటాయి. ఇవన్నీ మొక్కలైతే వచ్చే ఏటికి వాటిలోనుంచి 90 లక్షల విత్తనాలుంటాయి. ఆలెక్కని పై సంవత్సరం 27000 కోట్ల విత్తనాలుంటాయి. ఆమీదటికి అవి 8 శంఖాలు అవుతాయి. శంఖం అంటే ఒకటి తరువాత పద్దెనిమిది సున్నాలు చుట్టితే వచ్చే అంకె. ఈ ప్రకారం మన ప్రపంచంఅంతా ఈ మొక్కలమయమై పోవడానికి ఆట్టేకాలం పట్టకపోవచ్చు.

నదుల వద్దున లేదా సరస్సుల వద్దున పెరిగే తుంగ, జమ్ము జాతి మొక్కలు తమ విత్తనాలకు కొంచెంగా గాలి నింపిన బెలూన్లవంటి తొడుగులను ఏర్పాటు చేసుకుంటాయి. వీటికి అవి చల్లగా గట్టుమీదకుగాని నీళ్ళలోకిగాని వదిలి వేస్తాయి. అవి ప్రవాహ వేగానికి లేదా గాలిపాటుకు ఇతర ప్రాంతాలకు చక్కాపోతాయి. అక్కడ ఏమూలకో చేరుకుంటాయి. వెంటనే ఈ బెలూన్ పగులుతుంది. విత్తనాలు బురదలోపడి మొలకెత్తుతాయి.

ఇంక గట్లమీద, మళ్ళలోను, బురదలోను తిరిగే నీటి కాకులు బాతులు వంటి పక్షులు తమ కాళ్ళకు అంటుకునే బురదలో అనేక రకాల విత్తనాలకు ఆశ్రయమిచ్చి తమతో బాటు తమకు తెలియకుండానే తీసుకుపోతూవుంటాయి. ఎక్కడెక్కడో వదలి వస్తూవుంటాయి. అక్కడ అవి మొలుస్తూ వుంటాయి. ఇందుకు నిదర్శనం మన రావిపళ్ళు మర్రిపళ్ళు, వేపపళ్ళు అవన్నీ వాటిని పక్షులు ఒక్కసారి మింగివేసి ఎక్కడో రెట్ట వేస్తాయి. ఆరెట్టలో ఈ గింజలు పదిలంగావుండి అనుకూలమైన పరిస్థితి ఏర్పడగానే అంకురిస్తుంది. అలాకాకపోతే ఎత్తయిన మేడల మీద, దేవాలయములమీద, కోటగోడలమీద మనకు మర్రి మొక్కలు, వేపమొక్కలు, రావి మొక్కలు కనపడవలసిన అవసరమేలేదు. అంతేకాదు. ఇంకొక చెట్టుమీదకూడా ఇవి మొలకెత్తి దాని సారాన్ని ఇవి పీల్చుకొని వర్ధిల్లుతూ వుంటాయి.

చిన్న చిన్న గుండుసూదులవంటి బొచ్చుగల గరికపండ్లు లేదా పల్లేరు, గద్దగోరు కాయలు వగైరా గొర్రెల ఉన్నికి పశువుల డెక్కలకు, మనుష్యుల కాళ్లలోను గుచ్చుకుంటాయి. పిల్లల బట్టలకు పట్టుకుంటాయి. ఇవి మరెక్కడో ఊడిపోతాయి. వరి అత్తి, పత్తిచెట్టుజాతికిచెందిన మొక్కలు తమ విత్తనాలను అనుకూల తరుణంలో వాటి పగిలేటట్లు జాగ్రత్తపడతాయి. ఆపగిలినప్పుడు విత్తనాలు సాధ్యమైనంత దూరంగా విసిరి వేయబడతాయి. మన కనకాంబరం మొక్క ఈ జాతిదే.

మనకందరికీ అరటిపళ్ళు అంటే మహా ఇష్టంకదా! మనలో వానకి తడవనివాడు అరటి పండు తిననివాడు సర్వసాధారణంగా ఉండరుకదా! పాపం అలాంటి అరటికి అసలు విత్తనమేలేదు. పండులో విత్తనాలనబడే నల్లటి మచ్చలు మాత్రమే వుంటాయి. ఎవ్వరో వకరు వచ్చి దుంప త్రవ్వి ఇంకోచోట పాతితేనే వానికి వంశవ్యాప్తి.

తమ విత్తనాలు దూరదూరాలకి దొర్లి వంశవ్యాప్తి చెయ్యాలనే కోరికతో కొబ్బరి, తాటి, వెలగ, మారేడుచెట్లు పండ్లను గుండ్రంగా తయారు చేసుకుంటాయి. పొరపాటున నీట్లోపడిన తేలిపోవాలని కొబ్బరి, మారేడు చెట్లు పళ్లను తేలికగా తయారు చేస్తాయి కూడాను. ఈ ఉపాయము ఫలించడం వల్లనే పసిఫిక్ దీవులనంతటా కొబ్బరిచెట్లే కనపడతాయి. గురివింద చెట్టు మహాటక్కరిది. విత్తనాలని ఎర్రగా పళ్ళలాగ తయారు చేసుకుంటాయి. పక్షులు వాటిని కరుచుకొనిపోయి తమ గూళ్ళలో పెట్టుకొని అవి పళ్ళుకాదని తెలుసుకొని అవతలపారేస్తాయి. ఆగింజలు అక్కడ మొలకెత్తుతాయి. ఆముదము చెట్టు తన గింజల్ని పురుగుల్లాగ తయారుచేసి పిట్టల్ని ఇలాగే మోసగిస్తోంది.

రేగు, బంకనక్కెరి, కుంకుడుచెట్లు తమ గింజలు జీవజంతువుల శరీరాలకంటుకొని ఖర్చులేని ప్రయాణం చెయ్యడానికి వాటి చుట్టూ జిగురుపూత పెట్టాయి. ఇలా ఎంతైనా చెప్పవచ్చు, దీనిని గురించి, విత్తనాలద్వారా వంశవ్యాప్తికి అవి అనుసరించే చిత్ర విచిత్రోపాయాల నుగురించి.

హాస్యానందం

మీ సంగతి నాకు తెలుసు లెండి

* శ్రీ ముప్పవరపు లక్ష్మణరావు *

పూర్వం చింతపలన అనే పల్లెలో ఒక బీదమంగలి ఉండెను. అతనికి ఒక కుమారుడు కలడు. కుమారునికి రాముడు అని పేరుపెట్టి అల్లారు ముద్దుగా పెంచు చుండెను. కొద్దికాలమునకు రాముడు పెద్దవాడయ్యెను. కాని రాముడు చిన్నప్పటి నుండియు ముద్దుగా పెరుగుట వలన పని పాటలు గాని, చదువు సంధ్యలు గాని రాక త్రాగుడు, జూదము మొదలగు దురలవాట్లు, దుష్ట స్నేహము లభించినవి.

ఇలా ఉండగా కొంత కాలమునకు వాని తల్లిదండ్రులు మరణించిరి. అప్పటికి తండ్రి గడించిన సొమ్మంతయు రాముడు జూదము క్రింద త్రాగుడు క్రింద వ్యయపరచెను. ఇంక చేతిలో సొమ్ములేదు. అందుచే రాముడు తిండికి కూడా చాలా కష్టపడుచుండెను. ఒక రోజున రాముడు యేమి ఆలోచించెనో గాని శుభ్రముగా గుండు చేయించుకొని, యజ్ఞోపవీతమును ధరించి, పిండి కట్లు పెట్టుకొని ఆ పల్లెను వదలి బయలుదేరెను. ఇట్లు నడచి నడచి చివరకు సాయంత్రమగుసరికి ఒక వూరు చేరుకొనెను. ఇక నడచుటకు బలము లేనందున, ఆకలిబాధకు ఓర్వజాలక అక్కడ ఒక యింటి అరుగుపై పండుకొనెను.

ఆ మరునటి ఉదయమున ఆ యింటి యజమాని వెలుపలకు వచ్చుసరికి వీధి యరుగుపై ఒక వ్యక్తి పరుండుట చూచెను. తక్షణమే ఆ వ్యక్తి యెవరో కనుగొనుటకై అతనిని లేపెను. రాముడు తత్తరపాటుతో లేచి కూర్చొనెను. రాముని వేషమునుబట్టి చూడ ఒక బ్రాహ్మణ యువకునివలె గాన్పించుట వలన గృహ యజమాని వినయముగా తన గ్రామము, తన రాకకు కారణము మొదలగు అన్ని విషయములను ప్రశ్నించెను. అంతట రాముడు తానొక గొప్ప బ్రాహ్మణ కుటుంబమునకు చెందిన వాడననియు, తనకు ఆప్రాంతములందు కొన్ని భూము లున్నవనియు, ఆ భూములను తాను చూచుటకు, శిస్తు వసూలు చేయుటకు వచ్చితిననియు చెప్పెను. అంతట యజమాని రాముని యింటిపేరు యేమని అడుగగా తన పేరు రామశాస్త్రి అనియు, యింటిపేరు మంత్రాల వారనియు చెప్పెను.

యజమాని తానాగ్రామమునకు యజమానిననియు, తనది కూడా వారి శాఖయేననియు చెప్పి రాముని మర్యాద చేసి ఆ పూట వారి యింటియందు భోజనమున కుండుటకు ఒప్పించి, తగిన సదుపాయములు చేసి వానిని అక్కడే యుండమని చెప్పి తాను లోనికి పోయెను. లోపలికి పోయిన తరువాత భార్యను పిలచి పై గ్రామమునుండి ఒక యువకుడు వచ్చెననియు. అతడు తమ శాఖ వాడేననియు, చాలా డబ్బున్న వాడనియు. ఆ దినమున భోజనమునకు ఉండుననియు, త్వరగా వంట చేయమనియు చెప్పెను.

అప్పుడు అతని భార్య చాలా సంతోషించి ఏమండీ! "మన శాఖేకదా! మరి ఆ అబ్బాయికి వివాహమయినదా లేదా? లేనిపక్షమున మన కమలను యిస్తే చాలా బాగుంటుంది. ఇంతకన్నా గొప్ప సంబంధం దొరుకుతుందా యేమిటి. కావున అన్నిసంగతులు భోజన సమయమున భోగట్టా చేయండి" అని భర్తతో పలుకగా భర్త కూడా సరే అనెను. వంట అయిన తదుపరి యజమాని రాముని కడకువచ్చి స్నానము వగైరాలు చేసిన పిదప భోజనమునకు కూర్చుండిరి. భోజన సమయమునందు యజమాని రామునితో "బాబూ! నీకు పెండ్లి అయినదా! నీ తల్లి దండ్రులు నీకు యింకా పెండ్లి చేయలేదా!" అని ప్రశ్నించెను. అందులకు రాముడు "నేను ఒంటరిగాడిని, నాకు పెండ్లియన్న యిష్టములేదు." అని పైకి డాబుగా పలికెను. వెంటనే యజమాని "అట్లుకాదు బాబూ, పెండ్లి చేసుకోవాలి, నీకు యిష్టమయితే మా పిల్లను యిస్తాము. చూసుకో నాయనా" అని తమ పిల్లను చూపించి అతని మాటకొరకు యెదురు చూచుచుండిరి. రాముడు తనలో తాను వేసిన యెత్తు బాగుగా పారినదని, లోలోన సంతోషించుచు పైకి మాత్రము సమ్మతము లేనట్లు నటించుచు ఎట్టకేలకు ఒప్పుకొనెను.

తరువాత ఒక శుభదినమున అతివైభవముగా రాముని పెండ్లి దమ్మిడీ ఖర్చులేకుండా జరిగి పోయెను. రాముడు తన గుట్టు బయట పడకుండా అతి జాగ్రత్తగా మామగారి యింట మెలగు చుండెను. కాని రామునకు త్రాగుడు, మాంసము తినుట, మొదలగు అలవాట్లు ఉండుట వలన ఒక దినమున కొంత డబ్బు తీసుకొని బజారునకు పోయి మాంసము, కట్టెలు, అగ్గిపెట్టె, సారాయి మొదలగునవి కొని వూరి వెలుపల చెరువు గట్టున నున్న తుప్పలలో జాగ్రత్తగా దాచి యింటికి వచ్చెను.

రాత్రి పండుకొను సమయమున భార్యతో "ఒసే, తెల్లవారు ఝామున 3 గంటలకు లేపు. నేను చెరువునకు పోయి స్నానము సంధ్యా వందనము మొదలగునవి చేసుకొనవలెను" అని చెప్పెను. పాపము భార్య నిజమే ననుకొని మూడు గంటలకు లేపెను.

రాముడు లేచి చెరువు గట్టునకు పోయి, పొయ్యి రగిలించి, మాంసమును వండి దానిని అచ్చటనే తిని సారాయిని త్రాగి మరల వని మట్లను జాగ్రత్త పరచి తెల్లవారు సరికి యింటికి వచ్చెను.

ఉదయమున, సాయంత్రమున యీ విధముగానే చేయుచు త్రాగుడు మైకమున భార్యను కొట్టుచుండెను. భార్యకు తన భర్త చర్యలు ఆశ్చర్యముగా కాన్పించుచుండెను. కాని తల్లిదండ్రులకు యేమియు చెప్పక విచారించుచుండెను. ఒక దినమున సాయంకాలమునరాముడు బజారునకు పోవుచుండగా రాముని వూరివాడూరు చాకలి సోముడు ఎదురుపడి "ఏమిరా రాముడూ! యీ వూరిలో యేమి చేస్తున్నావురా?" అని ప్రశ్నించగా రాముడు జరిగినదంతా పూస గుచ్చినట్టు చెప్పి, యీ విషయమును యెవ్వరితో చెప్పవద్దని, తనకు ఆ పూటకు భోజనము ఖర్చు యిచ్చుకుంటానని బ్రతిమిలాడి యింటికి తీసుకుని పోయెను.

యింటికి వెళ్ళిన తక్షణమే మామగారు అతడెవరని ప్రశ్నించెను. "మామగారూ! యితడు మా రైతు, నేను రాలేదని నా కొరకు వచ్చినాడ"ని బొంకెను.

ఇట్లుండ ఒక దినమున తన భర్తలేని సమయమున సోమునితో కమల తన భర్తచర్యలు అన్నియు చెప్పెను. అప్పుడు సోముడు 'అమ్మా నే నొక ఉపాయమును చెప్పెదను. మిమ్మల్ని మీ భర్త కొట్టుటకు వచ్చినప్పుడు మీ కుడిచేతి వ్రేలితో, ఎడమ అరచేతిలో కత్తిని నూరినట్లు "మీ సంగతి నాకు తెలుసు లెండి." అని అనండి, మరి అతడు మీ జోలికి రాడ"ని చెప్పి సోముడు అచ్చటనుండి ఉడాయించెను.

రాత్రి తన భర్త బాగుగా త్రాగి, తనని కొట్టుటకు వచ్చుచుండగా సోముడు చెప్పినట్లుగా కుడిచేతి వ్రేలితో ఎడమ అరచేతిలో కత్తిని నూరునట్లు నూరుచు "మీ సంగతి నాకు తెలుసులెండి" అని పాటను పాడు

నట్లుగా పాడుచుండెను. అది చూచి రాముడు ఆశ్చర్య పడిపోయెను. భార్యతో "యేమే! నేను మంగలినని సోముడు చెప్పెనా యేమి?" అని తన గుట్టును తానే బయట పెట్టుకొనెను. వెంటనే తన భర్త మంగలివాడని గ్రహించి ఏమ్చుచు యీ సంగతిని తన తల్లిదండ్రులకు తెలియజేసెను.

వారందరు చాలా విచారించి చేయునదిలేక రామునికి బుద్ధిచెప్పి జరిగిందేదో జరిగిపోయింది గాని నీవు మాత్రము త్రాగుడు మొదలగునవి మానుకొని జాగ్రత్తగా యుండమని బోధపరచి, వానికి కొన్ని యెకరముల భూమిని వ్రాసియిచ్చి, కొన్ని లక్షల పైకముతో దూరముగానున్న యింకొక గ్రామమునకు కూతురుతో సహా పంపివేసెను.

రాముడు త్రాగుడు మానుకొనెను. మామగారిచ్చిన పైకముతో ఒక పెద్దమేడను కట్టించి అతి జాగరూకతతో సంసార నౌకను నడుపు చుండెను.

(అందువలన పెండ్లి మాటలయందు తొందర పడ కూడదు.)

పరనింద తగదు

ధవళ నాగేశ్వర్

అనగనగ ఒక బ్రాహ్మణుడు
ఎక్కడికో యెందులకో గానీ
పడవనెక్కి పోతున్నాడు
ఒంటరిగా పోతున్నాడతడు.
పడవవాడు చుక్కాని బట్టి
చక్కగ పడవను నడుపంగా
నగందూరము పోయేసరికి
నీరు నిర్మలంగా వుంది.
బ్రాహ్మణుడాపడవవానితో
"నీవేమైనా చదువుకొంటివా?"
"లేదండి! ఓ శాస్త్రుల్లుగారు...."
"అయితే నీబ్రతుకంతా దండగే."
అంటూ మళ్ళీ వర్ణించేడు
"నీవేమైనా పుణ్యము చేశావా?"
"లేదండీ....బాబూ...." అన్నాడు.
"అయితే నీబ్రతుకిక వృథా" యనె.

ఇంకా లోతుకి పోతుండెను
వరదలు జోరుగ వస్తుండెను
పడవవాడు బ్రాహ్మణునిచూసి
"ఈదడమొచ్చా? మీక"న్నాడు.
విప్రుడు తడబడుతుంటే
పడవకొంచము మునుగుతువుంటే
"మీజీవితంకూడ దండగే."
అన్నాడతడు పడవనడుపుతూ.
పడవ బోల్తాకొట్టింది
బ్రాహ్మణుడీదుచుపోలేక
నీళ్ళు మింగుతుంటుంటే
పడవవాడు రక్షించేడు.
"యిదేనాబు నాజీవితంలో
చేసినపుణ్యమ"న్నాడు.
తొల్లిపలికిన తుంటరితనముకు
విప్రుడు సిగ్గునొందేడు.

శంకరశాస్త్రి

"బోండా"

అనగనగా ఓ వూరిలో శంకరశాస్త్రి అనే బ్రాహ్మణుడుండేవాడు. ఆయనికి ఆవూళ్లోనే ఓ రెండెకరాల భూమి ఉండేది. ఏదో వాళ్ళనీ, వీళ్ళనీ బ్రతిమాలుకొని దానినెలాగో సేద్యం చేయించుకొని కాలక్షేపం చేసేవాడు. ఓనాడు తన పొలం చూడ్డానికని వెళ్ళాడు. అక్కడ ఓ చెఱువుంది. ఆ చెఱువుకి ఓవైపున ఓచక్కని యెద్దు ఒకటి తన కొమ్ములతో గండి వేయడం ప్రారంభించింది. ఇది చూసి బ్రాహ్మణుడికి ఒళ్ళు మండింది. ఏమీతోచక వెళ్ళి దానితోక పట్టుకున్నాడు. వెంటనే అది కైలాసానికి తీసికొనిపోయింది. అక్కడ తనకు కావలసినవన్నీ తిని మళ్ళీ హాయిగా నంది తోక పుచ్చుకుని భూలోకంలోకి వచ్చిపడ్డాడు. అక్కడ తాను తిన్న పెద్ద పెద్ద మిఠాయి ఉండలు, లడ్లు మొదలయినవన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చాయి. తానొక్కడే తింటే బాగులేదని ఊళ్ళోఉన్న బ్రాహ్మలందరికీ తన ప్రజ్ఞ చాటించాడు. "మమ్మల్ని తీసికెళ్ళమంటే మమ్మల్ని తీసికెళ్ళ"మని బ్రతిమాలారు బ్రాహ్మలంతా. సరే! తీసికెళతానన్నాడు శంకరశాస్త్రి. తాను వెళ్ళి నందితోక పట్టుకున్నాడు. ఆయనకాళ్ళు మరొకరు. మరొకరికాళ్ళు మరొకరు ఇలా వరుసగా పట్టుకొన్నారు. నంది ఎగిరిపోయింది కైలాసానికి. ఇంతలో ఓ బ్రాహ్మడికి పెద్ద అనుమానం వేసింది, ఆలడ్లు, మిఠాయిఉండలు ఎంతంత ఉంటాయాయని? ఉండబట్టలేక ఎంతంతుంటాయి? సుమారుగా! అని అడిగాడు శంకరశాస్త్రిని ఆ బ్రాహ్మణుడు. అంతంతవుంటాయి అని శాస్త్రి చేతులు చూపించడమేమిటి! వాళ్ళంతా క్రిందపడి పచ్చడవడ మేమిటి రెండూ ఒక్కసారి జరిగినయ్. కధ కంచికి, మనం యింటికి.

శాస్తి

* శ్రీమతి ఎస్. రాజేశ్వరీ రాణి *

నేరెడుచెట్టుపై కొంటెబాలుడొకడు
కోరినపండ్లు తింటూ కూర్చుని వున్నాడు.
దారినబోయెడు నొకఅవ్వ దప్పికిమగ్గి
"ఓరిమనవడ ఒకపండేస్తూ" అనిఅడిగింది.
పండ్లుతింటున్నబాలుడు అవ్వని గమనించి
కండ్లు చిట్లించుకొని ఎందుకో సంతసించాడు.
ఆ అవ్వ ఆవూరి వారల సరస్వతి
ఏజాబువచ్చినా అవ్వ చదువగలదు.
అందుకే అవ్వకు అహంభావం జాస్తి.
ఇందుకే చేసాడు మనవాడొక శాస్తి.
"అవ్వా!అవ్వా! వేడిపండ్లుకావాలా?చల్లటిపండ్లు
కావాలా?"
అవ్వదిరిపడ్డది అబ్బురపుమాటవిని.
అట్టెచూస్తూకాసేపు ఆలోచించి,మనసు
దిట్టపరుచుకొని ఇలాగుచెప్పింది.
వేడిపండెక్కడుంది బాబు?
వాడిచూస్తా వేయవోయ్ వేడిపండ్లు.
కొమ్మను ఆడించాడు తిమ్మన్నకుమల్లె
జమ్మనిరాలాయి బాగామాగినపండ్లు
అవ్వేరుకుని మట్టిని వూదసాగింది.
"అవ్వా!అవ్వా! అంతవేడిగావున్నాయాపండ్లు?
వహూవ్వా"అని నవ్వాడా కొంటె.
తల గిరుక అవ్వ తలెత్తిచూచి దించి
అహభావం విడిచి అవతలకు పోయింది.

ఆ షా మా షీ

(8-వ పేజీ తరువాయి)

కొంత భూమిక తయారు చేసుకో లేకపోతామూ అన్న ఆశతో యిందు చొరవగా నాయకత్వం వహించడానికి దుమికిన ప్రముఖ వరులకిది యొకింత ఆశాభంగము కలిగించిన దనుటలో సందేహము లేదు.

కేంద్ర కార్య వర్గమునుండి అప్పట్లో మదరాసు వచ్చిన హార్డికర్, భారత సేవక సమాజపు ప్రదేశ్ కార్య నిర్వాహకులను, సమాజపు ఇతర సభ్యులనూ, ఆంధ్ర మహిళా సభ ఆవరణలో కలుసుకొని, యీ సమాజ కార్య కలాప నిర్వహణను గూర్చిన వివరాలను పరిశీలించారు. ఆయన చెప్పిన ముక్కలలో సారాంశము: యీ కార్య కలాప నిర్వహణ ప్రారంభానికి, ప్రారంభ నిధి యనేది ఏమీలేదు. ప్రభుత్వము దీని నిర్వహణకై ధనసహాయం చేయగలిగిన సూచన లేవీ వర్తమానంలో కానరావు. భవిష్యత్తును గూర్చి తాము హామీ అసలే ఈయలేరు. కేంద్ర సంఘం ఇందు నిమిత్తమై కొంత నిధిని సేకరించి నప్పటికీ అది మొత్తము మీద ప్రచారమును, ఆఫీసు ఖర్చుల నిమిత్తమే ఉపయోగించ బడునుగాని, సమాజము యొక్క అసలు, కార్య క్రమానికి వినియోగింప బడే అవకాశములేదు. కనుక, ఎక్కడ పని చేసేవారు అక్కడే తమ కవసరమైన మొత్తాన్ని సేకరించు కోవాలి: వేతనాలిచ్చి యిందు సేవకులను నియమించే ఏర్పాట్లు ఉండకపోవు కనుక, ఒక ప్రాంతంలో ఉన్న స్వచ్ఛంద సేవకులు, ఆ ప్రాంతీయ ప్రజల అవసరాన్ని బట్టి కొనసాగించ దలచిన కార్య క్రమానికి ఆ ప్రాంతంలోనే ఏదో విధంగా విత్తము సేకరించు కోవాలి అని స్పష్టంగా చెప్పారు, ఈ ధ్వనితో మరి కొందటి ఉత్సాహం కొంత సడలింది.

ధనవంతులు దాతలుకావాలని కొందరూ, స్వచ్ఛంద విరాళాలను ప్రజలనుండి సేకరించాలని మరికొందరూ, ప్రజలు సినిమాలకు వెళ్లిడబ్బు తగలవేయకుండా యీ సమాజము వారు ప్రచారము చేయాలని మరికొందరూ అధికాహారోత్పత్తికి బావులు తవ్వించుటకు సబ్సిడీలు ఏర్పాటుచేసినప్పుడు తాసిల్దార్లు లంచాలు పుచ్చుకున్న వైనాలు, ప్రతిఆఫీసులోనూ బీదవారు, అనుభవము లేనివారు, ఏ పనినైనా చేయించు కోవాలంటే, ముడుపులు చెల్లించనిదే వారికి సాధ్యంకావడం లేదన్న సత్యాలూ,పల్లెవాసులై ప్రజలలోకూడా, ఇంకొకరు చేయించినప్పుడు అనుభవించడం దక్క స్వయం కృషిలో తగిన ఉత్సాహము చూపించక పోవడంవల్ల, స్థాపించబడిన అనేక కుటీర పరిశ్రమలు, గ్రామపరిశ్రమలు, నిలువ దొక్కకొని ఉండ లేక పోయిన వన్న ఋజువులను మరి కొందఋా, ఇట్లా అనేకులు అనేక అభిప్రాయాలను సూచించారు, అనుభవాలను వెల్లడించారు,

అయితే సారాంశము—ఆరంభింప బడ్డ కార్య కలాపం ఎలా సాగించడ మంటే—ఇంకా అది సామాన్యుల కెవరికీ అవగాహన కాలేదు.

ఇక ప్రదేశ వర్గాలను గురించి ఒక మాట! భారత్ సేవక్ సమాజ్ కాన్స్టిట్యూషన్‌లో, ఒక్కొక్క భాషా ప్రాంతము ఒక్కొక్క ప్రదేశముగా నిర్ణయించ బడినది అంతా కాంగ్రెసు పద్ధతులలోనే. ఆ సూచనల పైనన ప్రదేశ కమిటీలు ఏర్పాటైనవి, జిల్లా కమిటీలు, ఏర్పాటు కానున్నవి కూడా. ఈ పద్ధతి ప్రకారము మదరాసు నగరంలో, తమిళనాడు జిల్లా కమిటీ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ జిల్లా కమిటీ అని రెండు ఉండవలసిన అవసరము ఉన్నది. అందు వల్లనే కాబోలు భక్తవత్సలంగారు తెనుగు గాలి అయినా సోకకుండా, పంజాబీలు, పార్సీలు, మలయాళీలు, అరవలు కలిసిన ఒక మదరాసు కమిటీని నియమించారు. ఈ పాతాన్ని గుర్తించి అయినా, ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌వారు వెంటనే మదరాసులో ఆంధ్ర జిల్లా సంఘాన్ని నియమిస్తారని ఆంధ్రులు ఆశించడంలో తప్పు లేదనుకుంటాను. అట్టి నియామకంకాని నాడు, సమాజపు మదరాసు కార్య కలాపాలలో, ధనమూలంగా గాని, మరి యే యితర విధంగా గాని తోడ్పడడానికి ఆంధ్రులకు ఉత్సాహం కలుగక పోతే క్షమార్హమే అవుతుంది. నాయకులన్న వారు తమ అనుచరులలో ఇట్టి శంకలకు, సందేహాలకూ తావీయని విధానాలలో, చమత్కారముతోనూ, జాగరూకతతోనూ వ్యవహరించినప్పుడు గాని, ప్రజల మనస్సులలో యీ విభేదాలు పొడసూపుట మానదు; పక్షరహిత సమాజ స్థాపన జరుగనేరదు.

గ్రంథ స్వీకారం

ఈ దిగువ పుస్తకాలు మా కార్యాలయమునకు చేరాయి,

మాతృ సేవ

దీపావళి సంచిక, సంపాదకులు_ శ్రీనక్

వెల : 10 అణాలు.

* * *

విశ్వశ్రీ

మాసపత్రిక, ఎడిటర్ _ పురాణపండ రామమూర్తి,
కార్యాలయం_ ఆలమూరు_ తూర్పుగోదావరి.

వెల : 4 అణాలు.

* * * *

ఆంధ్ర జ్యోతి

దీపావళి సంచిక, సంపాదకులు _ బి. నాగిరెడ్డి, దొరుకు చోటు: B. N. K. ప్రెస్, మద్రాసు_26

వెల : 8 అణాలు.

* * *

ఢంకా

జన్మదిన ప్రత్యేక సంచిక, సంపాదకులు_ బి. టి. నరసింహాచార్య, దొరకుచోటు _ 6, సుంకురామచెట్టి వీధి.

వెల : 10 అణాలు.

* * *

తెలుగు సినిమా

వార పత్రిక, సంపాదకుడు_ కొమ్మూరి సాంబశివరావు, ప్రకాశకులు _ కొమ్మూరి వెంకట్రామయ్య, దొరుకుచోటు_ 6, మోతీలాల్ వీధి, త్యాగరాయనగరు, మద్రాసు_17

* * * *

జై భారత్

దీపావళి సంచిక, సంపాదకుడు_న్యాయపతి రాఘవేంద్రరావు, దొరకుచోటు _ 38, మౌంట్ రోడ్డు, మద్రాసు_6.

వెల : 4 అణాలు

* * * *

సూర్య ప్రభ

దీపావళి సంచిక, సంపాదకుడు_ డా. డి. అప్పారావు
దొరకుచోటు_53, గోవిందప్ప నాయకన్ వీధి, మద్రాసు

వెల : 8 అణాలు

* * *

స్వతంత్ర

"ఇంగ్లీషు" దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక, సంపాదకుడు_ ఖాసా సుబ్బారావు, దొరుకుచోటు : బ్రాడీసు రోడ్డు, మైలాపూర్, మద్రాసు_4.

వెల : 1-8-0

* * *

గృహలక్ష్మి

దీపావళి సంచిక, సంపాదకుడు _ కె. ఎన్. కేసరి,
దొరుకుచోటు : గృహలక్ష్మి కార్యాలయము, రాయపేట.

వెల : 6 అణాలు

* * *

రూపవాణి

దీపావళి సంచిక, సంపాదకుడు: పి. సీతారామయ్య.
దొరుకుచోటు: 16, సుంకురామచెట్టి వీధి. మద్రాసు_1

వెల : రు 1 రూపాయి.

ఆంధ్ర మహిళా సభ నృత్యశాఖ

పిల్లల నృత్యం

ఈ శాఖలో శాస్త్రయుక్తమైన తంజావూరు భరతనాట్యము నేర్పబడుచున్నది.

జూనియర్—సీనియర్ తరగతులలో 3 సంవత్సరముల పరిమితిలో
భరతనాట్యము సంపూర్ణముగా నేర్పబడును.

ప్రవేశ రుసుము—రూ. 2–0–0
సభ్యత్వ రుసుముతో కలిపి

జూనియర్ తరగతికి రూ. 6–0–0 .... సీనియర్ తరగతికి రూ. 9–0–0

నృత్యోపాధ్యాయిని:
శ్రీమతి ఎస్. సామ్రాజ్యలక్ష్మిగారు.

ఆంధ్ర మహిళా సభ

సంగీతశాఖ

ఈ శాఖలో గాత్రము, వీణ వాయిద్యము నేర్పబడుచున్నది.

క్లాసులు సాయంకాలం 4 గంటలనుండి 7 గంటలవరకు

ప్రవేశ రుసుము—రూ. 2–0–0
సభ్యత్వ రుసుముతో కలిపి

వీణ జూనియర్ శాఖకి రూ. 8–0–0 .... వీణ సీనియర్ శాఖకి రూ. 13–0–0
గాత్రం జూనియర్ శాఖకి రూ. 7–0–0 .... గాత్రం సీనియర్ శాఖకి రూ. 11–0–0

సంగీతోపాధ్యాయిని:
శ్రీమతి జె. సుబ్బలక్ష్మిగారు.

Phone: 86322

ANDHRA MAHILA PRESS

(Managed by the Andhra Mahila Sabha)

PRINTERS, PUBLISHERS AND BOOK-BINDERS

★

Undertakes

ALL TYPES OF PRINTING

JOB WORKS & BOOKS

IN

Telugu & English

ALSO

[illegible] in Composing, Printing and Book Binding

★

For Moderate Rates, Neat Execution & Prompt Attention

Get Your Work done

AT THE

ANDHRA MAHILA PRESS

14, DWARAKA

MYLAPORE :: MADRAS-4

Edited, Printed & Published for the Andhra Mahila Sabha, Ltd., Madras-4
by Mrs. A. C. Krishna Rao, M.A., L.T., at the Andhra Mahila Press, 14, Dwaraka, Mylapore, Madras-4